

Raport z badań

Porozmawiajmy poważnie o migracjach

Europe Talks Migrations

dr Zofia Włodarczyk
Urszula Karaś

Porozmawiajmy poważnie o migracjach

Europe Talks Migrations

dr Zofia Włodarczyk

Urszula Karaś

Warszawa 2025

Autorki raportu:

dr Zofia Włodarczyk
Urszula Karaś

Współpraca:

Anna Roguska

Redakcja:

Paulina Matuszewska

Fundacja More in Common Polska
Cluster Sienna Center
ul. Sienna 75, 00-833 Warszawa
www.moreincommon.pl
polska@moreincommon.com

Copyright © 2025 More in Common Polska

Badanie ilościowe

Wyniki przedstawione w raporcie pochodzą z dwóch badań zrealizowanych w 2025 roku. Większość z nich jest efektem badania ilościowego przeprowadzonego przez Opinię24 na zlecenie More in Common Polska na próbie 1502 pełnoletnich Polek i Polaków w dniach 10-20 marca 2025 roku, część pochodzi z badania przeprowadzonego w dniach 6-13 sierpnia 2025 roku przez pracownię IPSOS na zlecenie More in Common Polska. Oba badania zostały zrealizowane metodami CATI/CAWI. Obie próby były reprezentatywne pod względem płci, wieku oraz miejsca zamieszkania (w tym województwa, regionu oraz wielkości miejscowości). Dobór prób był kwotowy. W Niemczech, Francji, Hiszpanii i Włoszech badania zostały przeprowadzone w marcu, kwietniu i maju 2025 roku.

W niektórych wykresach dane mogą nie sumować się do 100% ze względu na zaokrąglenia.

Badania jakościowe

W ramach badania jakościowego zrealizowaliśmy pięć wywiadów grupowych online – dwa z osobami młodymi, w wieku od 18 do 29 lat oraz trzy z reprezentantami pięciu z siedmiu segmentów w różnym wieku (Pasywnymi liberałami, Spełnionymi lokalistami, Niezaangażowanymi normalnymi, Lojalnymi hierarchistami i Zawiedzionymi samotnikami).

Podziękowania

Autorki raportu dziękują wszystkim członkom Zespołu za pomoc w przygotowaniu raportu i cenne uwagi w całym procesie badania.

Spis treści

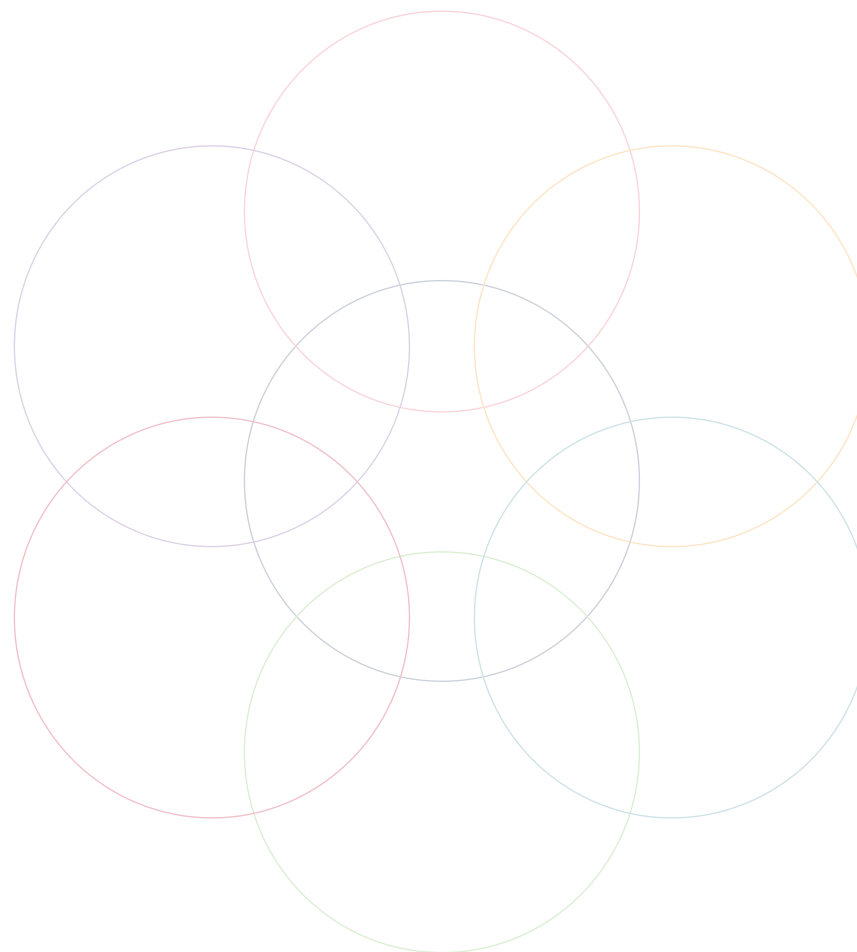
1	Słowem wstępu	5
2	Polskie segmenty	7
3	Imigracja z lotu ptaka: Koszty i korzyści	10
4	Doświadczenia kontaktu z obcokrajowcami i percepcja debaty migracyjnej	29
5	Co kształtuje opinie o migracji i migrantach? Przedstawienie modelu 3K-2W	40
6	Kryzys zaufania do państwa i innych instytucji oraz dalsze działania	60
7	Nasze rozwiązania prawne oraz tworzenie legalnych ścieżek migracji	71
8	Podsumowanie	82

I. Słowem wstępu

Od momentu utworzenia pierwszego biura More in Common na świecie w 2017 roku migracja była jednym z kluczowych obszarów naszej pracy. Dogłębnie badaliśmy, jak kształtuje się opinia publiczna na temat tego zjawiska w różnych krajach – co budzi niepokój, co wywołuje sprzeciw, a co wzbudza empatię i współczucie.

Temat migracji od samego początku był także obecny w badaniach realizowanych w Polsce. W listopadzie 2024 roku przeprowadziliśmy pierwsze badanie w całości poświęcone tematowi migracji, którego efektem był raport „Między niepokojem a życzliwością”, ukazujący głęboką ambiwalencję w postawach Polek i Polaków oraz kluczowy moment kształtowania się przekonań na temat imigracji do Polski.

Niniejsza publikacja jest częścią projektu badawczego, który równolegle realizowaliśmy w kilku krajach europejskich. Oprócz dogłębnego zrozumienia potrzeb, obaw i nadziei poszczególnych społeczeństw w zakresie migracji, zależało nam na zrozumieniu, gdzie przebiegają linie podziałów, a gdzie pojawiają się punkty wspólne pomiędzy mieszkańcami różnych państw. Z tej potrzeby zrodził się projekt Europe Talks Migration, w ramach którego badania przeprowadzono równolegle w pięciu krajach: Niemczech, Francji, Hiszpanii, Polsce i Włoszech. **Wyniki porównawcze dostępne są pod adresem: <https://www.moreincommon.com/europe-talks-migration/>.**

W tym raporcie koncentrujemy się przede wszystkim na Polsce, która w ostatnich latach przeszła znaczącą transformację: od roli państwa emigracyjnego do imigracyjnego. Coraz więcej Polek i Polaków postrzega migrację jako zjawisko nieuniknione, z którym – jako społeczeństwo – musimy nauczyć się konstruktywnie mierzyć. Rosnąca liczba przybyszów do naszego kraju wciąż budzi ambiwalentne emocje: z jednej strony dostrzegane są wyzwania związane z bezpieczeństwem, z drugiej – potencjalne korzyści, zwłaszcza w obszarze rynku pracy.

Jednocześnie powszechne jest poczucie, że instytucje krajowe i europejskie nie traktują polityki migracyjnej wystarczająco odpowiedzialnie i poważnie – brakuje im spójnej strategii, a podejmowane działania często są chaotyczne i reaktywne. W konsekwencji rosną oczekiwania wobec państwa, zwłaszcza w zakresie bardziej aktywnego i skoordynowanego podejścia do integracji migrantów.

Zdaniem badanych brak powagi i merytoryczności widoczny jest także w debacie publicznej, w której temat migracji – często przedstawiany w sposób uproszczony i oparty na stereotypach – staje się narzędziem walki politycznej. W warunkach niskiego zaufania do mediów tradycyjnych coraz więcej osób poszukuje informacji w internecie i mediach społecznościowych, co sprzyja rozpowszechnianiu dezinformacji.

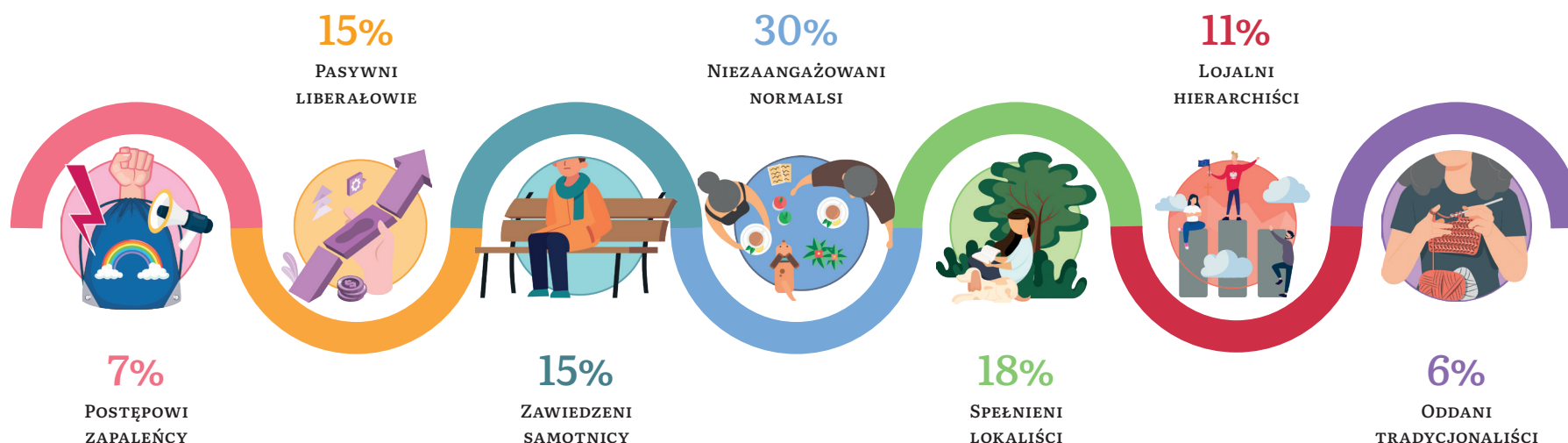
Mamy nadzieję, że niniejszy raport – będący próbą możliwie wiernego przedstawienia różnorodnych postaw i przekonań Polek oraz Polaków wobec migracji – pomoże lepiej zrozumieć osoby o odmiennych poglądach i stanie się impulsem do dialogu opartego na wzajemnym szacunku oraz poszukiwaniu wspólnych wartości.

II. Polskie segmenty

W 2023 roku, chcąc lepiej zrozumieć czynniki łączące i dzielące polskie społeczeństwo oraz możliwości osiągania kompromisów w kwestiach spornych, zrealizowaliśmy szeroko zakrojone badanie segmentacyjne, którego rezultatem był raport „Zmęczona wspólnota”. Połączenie badań ilościowych i jakościowych inspirowanych socjologią, psychologią społeczną i politologią pozwoliło odejść od uproszczonego, bipolarnego podziału Polski i ukazać ją jako społeczeństwo siedmiu segmentów. Segmenty te wyodrębniono na podstawie analizy wartości, fundamentów moralnych,

tożsamości, wzorców zachowań oraz stosunku do wspólnoty i świata zewnętrznego, korzystając z doświadczeń More in Common w innych krajach.

Zastosowana metoda umożliwia zobaczenie, przez jakie filtry wartości i norm Polacy postrzegają siebie i społeczeństwo, a także co kształtuje ich postawy wobec wyzwań współczesności. Takie spojrzenie pozwala na głębsze zrozumienie społeczeństwa niż tradycyjne podziały demograficzne.

Postępowi zapaleńcy

Najbardziej liberalny segment polskiego społeczeństwa wyróżniający się dużym zaangażowaniem politycznym i społecznym oraz poparciem dla ochrony klimatu i rozdziału Kościoła od państwa. Członkowie tego segmentu są tolerancyjni i dumni ze swojej europejskości, choć osoby z odmiennymi poglądami politycznymi często budzą w nich negatywne emocje. Są gotowi kwestionować zastane autorytety i hierarchie. Mimo niepewności wobec przyszłości zachowują motywację do działania.

Pasywni liberałowie

Indywidualiści, którzy koncentrują się przede wszystkim na własnym życiu i sukcesie zawodowym. Na co dzień nie interesują się polityką ani sprawami społecznymi, choć regularnie uczestniczą w wyborach. Wyznają zasadę polegania głównie na sobie i oczekują od państwa, aby nie ingerowało w ich prywatność. Są liberalni światopoglądowo i krytyczni wobec roli Kościoła w Polsce, opowiadają się też za silną integracją europejską.

Zawiedzeni samotnicy

Ta grupa czuje się pozostawiona z tyłu, nieszanowana i traktowana niesprawiedliwie. Z obawą patrzą w przyszłość, mają poczucie braku kontroli nad swoim życiem i nie widzą nadziei na poprawę sytuacji. Nie kieruje nimi zawiść – za swoje położenie obwiniają raczej system i polityków, wykazując jednocześnie wrażliwość na nierówności i cudze cierpienie. Rzadko angażują się społecznie czy politycznie.

Niezaangażowani normalsi

Skupiają się głównie na własnym życiu, unikając tematów politycznych i społecznych, przez co niemal nie odczuwają skutków polaryzacji. Cenią spokój, zgodę i bezpieczeństwo, a ich priorytetem jest stabilność codziennego funkcjonowania. W światopoglądowych kwestiach są przeważnie konserwatywni, choć często kierują się tym, co myśli większość. Jest to największy z segmentów polskiego społeczeństwa.

Spełnieni lokaliści

Osoby zadowolone ze swojego życia i dorobku, mocno związane z lokalną społecznością i lojalne wobec najbliższych. Ich stabilna sytuacja życiowa sprawia, że są optymistycznie nastawieni do przyszłości, nie oczekując ani rewolucyjnych zmian, ani nie bojąc się nowych wyzwań. Wyróżniają się troską o dobro wspólnoty i pozytywnym nastawieniem do innych. Większość to osoby wierzące, ceniące tradycyjne wartości, choć ich konserwatyzm jest umiarkowany. Potrafią dostrzegać globalne problemy, jak zmiany klimatu.

Lojalni hierarchiści

Wyróżniają się przywiązaniem do społecznej dominacji i hierarchii – uznają prymat silniejszych nad słabszymi oraz cenią konserwatywne wartości, takie jak posłuszeństwo, szacunek wobec starszych i lojalność. Są mocno oddani swoim grupom, takim jak rodzina czy naród. Są też dumni ze swojego polskiego pochodzenia i z osiągnięć historii. Choć w globalnych trendach widzą zagrożenie dla bezpieczeństwa i tradycyjnych wartości, dostrzegają także korzyści, jakie daje Polsce członkostwo w Unii Europejskiej.

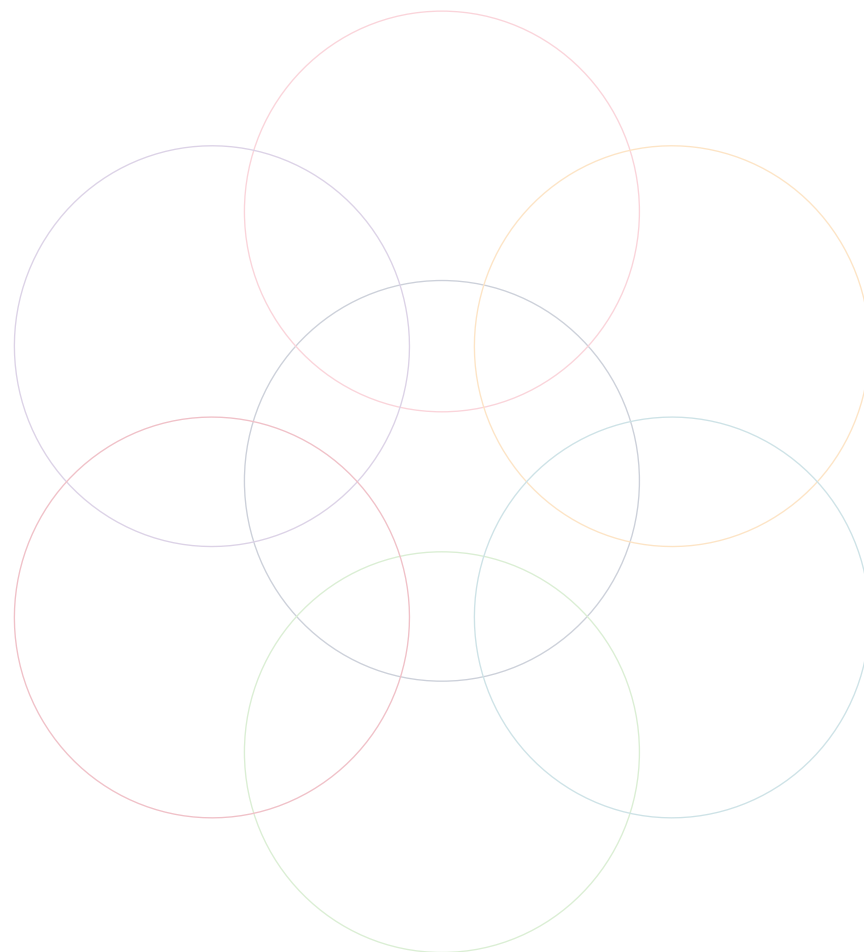

Oddani tradycjoniści

Osoby mocno przywiązane do konserwatywnych norm i wartości. Wysoko cenią opiekuńczą rolę państwa, są dumni ze swojej polskości i dążą do wzmacniania dumy narodowej. Mają duże zaufanie do instytucji państwowych, ale sceptycznie podchodzą do Unii Europejskiej. Ich życie mocno związane jest z religią katolicką, która stanowi dla nich podstawę moralną i tożsamościową. Czują się politycznie reprezentowani i konsekwentnie wspierają preferowaną przez siebie partię, aktywnie uczestnicząc w wyborach.

III. Imigracja z lotu ptaka: Koszty i korzyści

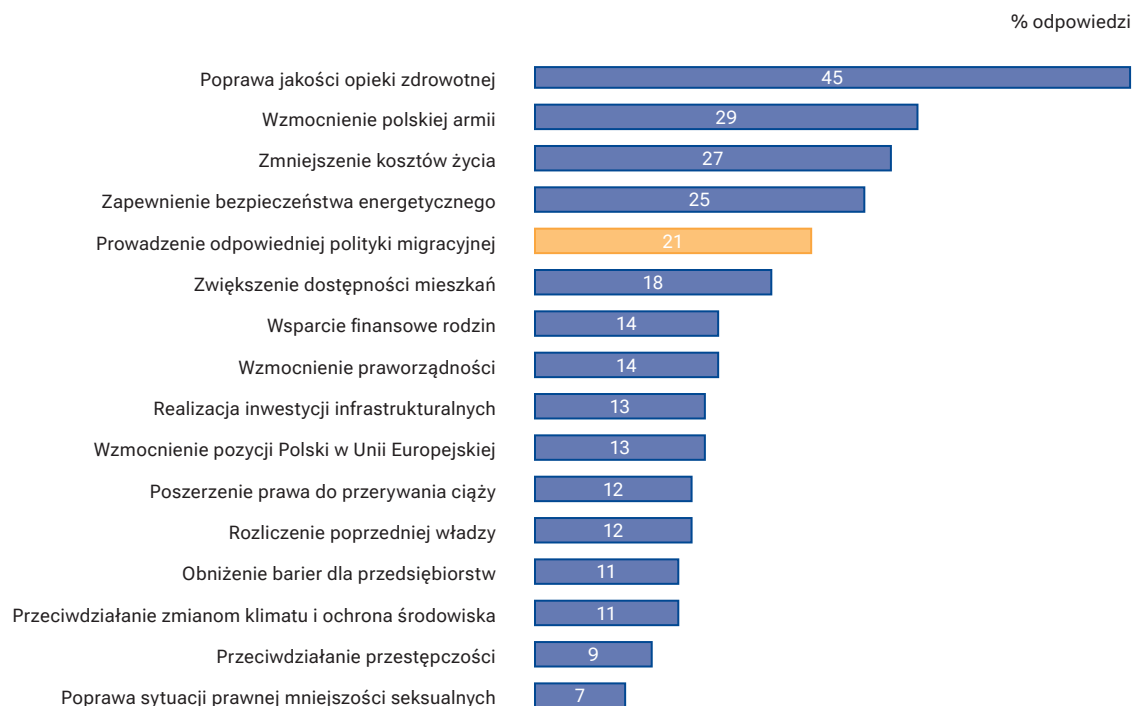
Polskie społeczeństwo postrzega rosnącą liczbę cudzoziemców zarówno przez pryzmat wyzwań czy zagrożeń, na przykład wzrostu przestępczości, jak i korzyści – zwłaszcza związanych z rynkiem pracy i gospodarką. Złożone emocje społeczne, od niepokoju po dumę, coraz częściej towarzyszą debacie o migracji i wskazują na potrzebę wielowymiarowego podejścia do tego zjawiska.

Imigracja wśród najważniejszych wyzwań dla Polski

WYKRES 1

Jakie są Pana/Pani zdaniem najważniejsze wyzwania, z którymi mierzy się dzisiaj Polska? Proszę wskazać maksymalnie 3.

CATI/CAWI, 6-13 sierpnia 2025, N=1200

Prowadzenie odpowiedniej polityki migracyjnej znajduje się na piątym miejscu na liście wyzwań, z którymi mierzy się dzisiaj Polska, i zostało wskazane przez 21% badanych. Wynik ten pokazuje, że temat migracji na stałe wpisał się w świadomość Polek i Polaków oraz że oczekują oni konkretnych działań w tym obszarze ze strony polskiego rządu.

Jednocześnie priorytety takie jak poprawa jakości opieki zdrowotnej czy wzmocnienie polskiej armii są wskazywane zdecydowanie częściej – odpowiednio przez 41% i 29% respondentów.

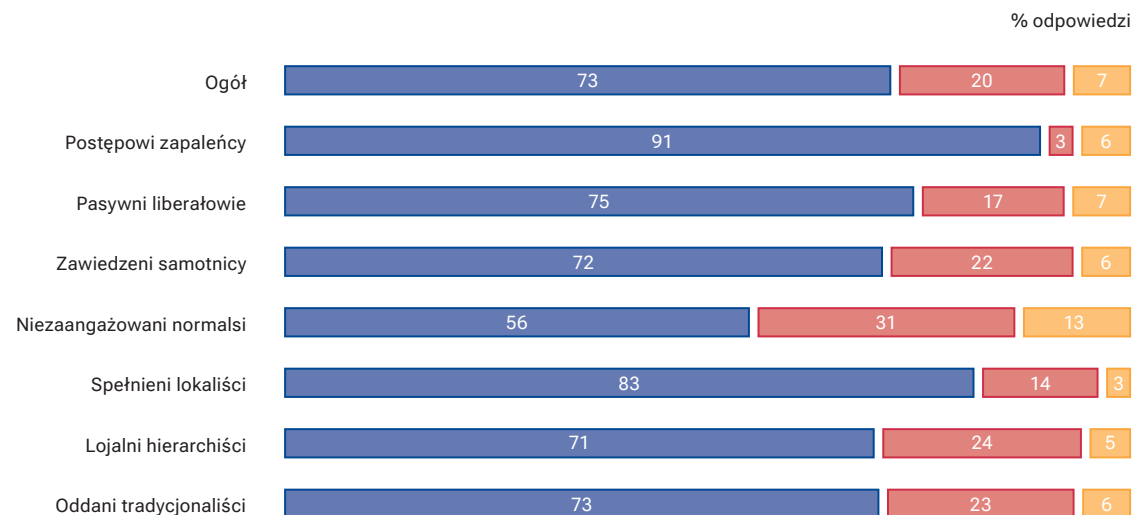
Co istotne, zarówno w badaniu z marca, jak i z sierpnia 2025 roku, migracja utrzymała piątą pozycję. Nawet intensywna debata publiczna tocząca się latem nie sprawiła, by temat ten zyskał wyższą rangę w hierarchii priorytetów Polek i Polaków.

Priorytety w zakresie migracji

WYKRES 2

Co w kontekście migracji uważa Pan/Pani za najważniejsze dla Polski?

- Uzyskanie pełnej kontroli nad tym, kto przybywa do Polski
- Zmniejszenie liczby osób przybywających do Polski
- Zachęcenie większej liczby osób do przybycia do Polski

Konieczność uzyskania kontroli nad migracją do Polski pozostaje niekwestionowanym priorytetem polityki migracyjnej dla wszystkich grup społecznych i została wskazana przez 73% respondentów. Warto podkreślić, że kontrola nad migracją nie jest dla Polek i Polaków równoznaczna z zamknięciem granic. Dobrze ilustruje to przykład segmentu Postępowych zapaleńców – aż 91% jego przedstawicieli uznaje kontrolę nad migracją za priorytet, mimo że jest to grupa najbardziej otwarta i liberalna spośród wszystkich wyróżnionych w badaniu, a jej stosunek do przedstawicieli mniejszości pozostaje najbardziej pozytywny. W dalszej części raportu szczegółowo omawiamy, jak badani rozumieją pojęcie kontroli nad migracją.

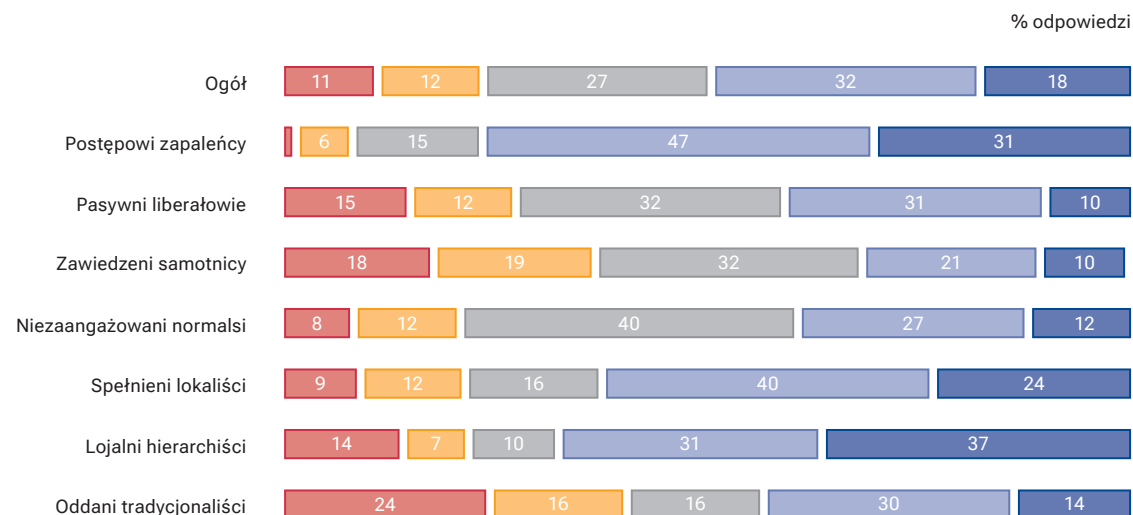
Zmniejszenie liczby osób przybywających do Polski stanowi priorytet dla 20% respondentów, natomiast zwiększenie – dla 7%.

Polska jako gościnny kraj

WYKRES 3

W jakim stopniu zgadza się Pan/Pani z tymi stwierdzeniami? Chciałbym/Chciałabym, żeby Polska była postrzegana na arenie międzynarodowej jako gościnny kraj, w którym uchodźcy mogą znaleźć bezpieczne schronienie.

■ Zdecydowanie się nie zgadzam ■ Raczej się nie zgadzam ■ Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam
■ Raczej się zgadzam ■ Zdecydowanie się zgadzam

CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

Wielu Polakom zależy na tym, aby Polska była postrzegana pozytywnie na arenie międzynarodowej. Połowa badanych chciałaby, by nasz kraj uchodził za gościnny i oferujący uchodźcom bezpieczne schronienie. W niemal wszystkich segmentach odsetek osób zgadzających się z tym stwierdzeniem przewyższa odsetek osób będących przeciwnego zdania – wyjątkiem są jedynie Zawiedzeni samotnicy.

Zaobserwowaliśmy także duże różnice pokoleniowe. Tylko 36% osób w wieku 18–24 lata przywiązuje wagę do takiego wizerunku Polski, podczas gdy wśród seniorów powyżej 70. roku życia odsetek ten sięga aż 76%.

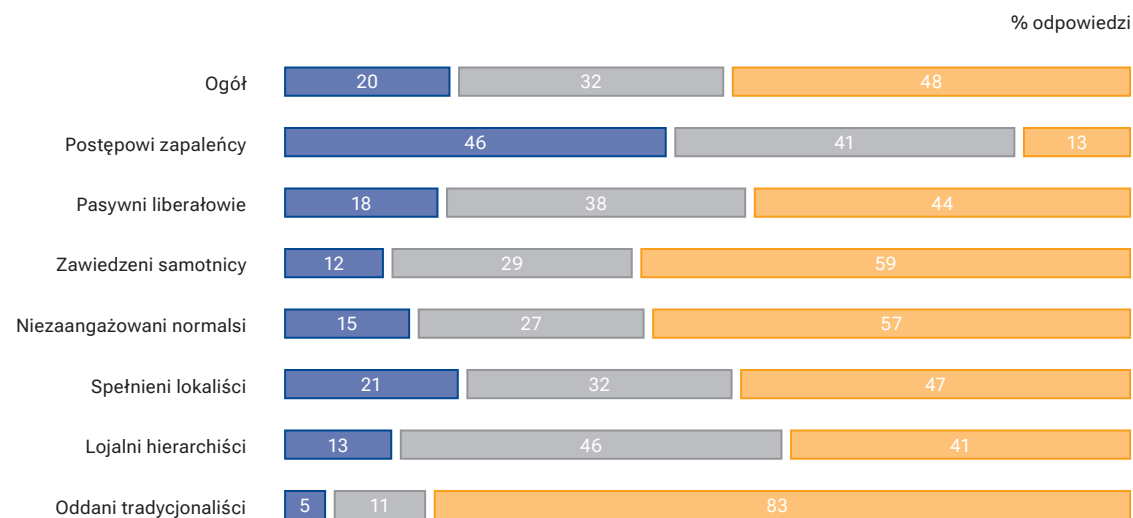
Trzeba jednak podkreślić, że międzynarodowy wizerunek Polski nie należy do najważniejszych kwestii dla ogółu społeczeństwa – ponad jedna czwarta respondentów nie ma w tej sprawie zdania, a wśród Niezaangażowanych normalsów odsetek ten sięga 40%.

Imigracja: bilans korzyści i strat

WYKRES 4

Czy Pana/Pani zdaniem imigracja przynosi Polsce więcej korzyści czy strat?

■ Więcej korzyści niż strat ■ Tyle samo korzyści co strat ■ Więcej strat niż korzyści

Polki i Polacy relatywnie rzadko postrzegają migrację przez pryzmat jej pozytywnych aspektów. Zdaniem 20% badanych migracje przynoszą więcej korzyści niż strat, według 48% – więcej strat niż korzyści, natomiast dla 32% ich bilans pozostaje zrównoważony. Takie wyniki mogą być skutkiem dominującej w debacie publicznej narracji, która koncentruje się głównie na zagrożeniach, rzadziej akcentując potencjał, jaki niesie za sobą rosnąca migracja do Polski.

W ocenie imigracji do Polski widać dużą spójność opinii wśród segmentów mniej zaangażowanych politycznie, a zarazem silny rozdźwięk między najbardziej skrajnymi grupami – Postępowymi zapaleńcami a Oddanymi tradycjonalistami. Różnica w postrzeganiu imigracji jako procesu przynoszącego głównie straty pomiędzy tymi dwoma segmentami wynosi aż 70 punktów procentowych.

CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

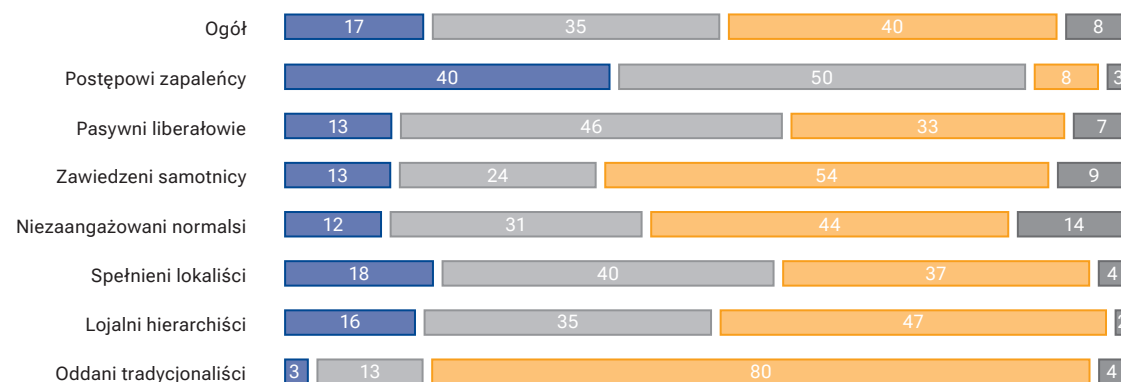
Szanse i zagrożenia związane z imigracją

Postrzeganie imigracji do Polski w kategoriach szansy i zagrożenia dobrze koresponduje z myśleniem o niej w kategoriach korzyści i strat. 17% badanych uznaje migrację za szansę, 40% – za zagrożenie, a dla 35% jest to element rzeczywistości, z którą Polska po prostu musi

WYKRES 5

Ogólnie rzecz biorąc, Pana/Pani zdaniem migracja w większym stopniu jest...

■ Szansą, którą Polska musi wykorzystać ■ Czymś nieuniknionym, z czym Polska musi sobie poradzić
■ Zagrożeniem, z którym Polska musi walczyć ■ Nie wiem

CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

się zmierzyć. Ponad połowa respondentów (52%) nie postrzega migracji jako zjawiska, które należy zwalczać.

Po raz kolejny obserwujemy zbliżone odpowiedzi wśród segmentów znajdujących się w centrum społecznego spektrum oraz znaczące różnice między jego skrajnymi biegunami – Postępowymi zapaleńcami i Oddanymi tradycjonalistami. Silniejszy niepokój charakteryzuje Zawiedzionych samotników, których wyróżnia poczucie braku kontroli nad własnym życiem, niepewność wobec przyszłości oraz niższy kapitał społeczno-ekonomiczny – czynniki mogące tłumaczyć ich lękowe nastawienie do migracji. Z kolei wśród bardziej konserwatywnych segmentów – Spełnionych lokalistów i Lojalnych hierarchistów – dominują postawy umiarkowanie pozytywne, co podkreśla znaczenie poczucia bezpieczeństwa i stabilności w kształtowaniu opinii o procesach migracyjnych.

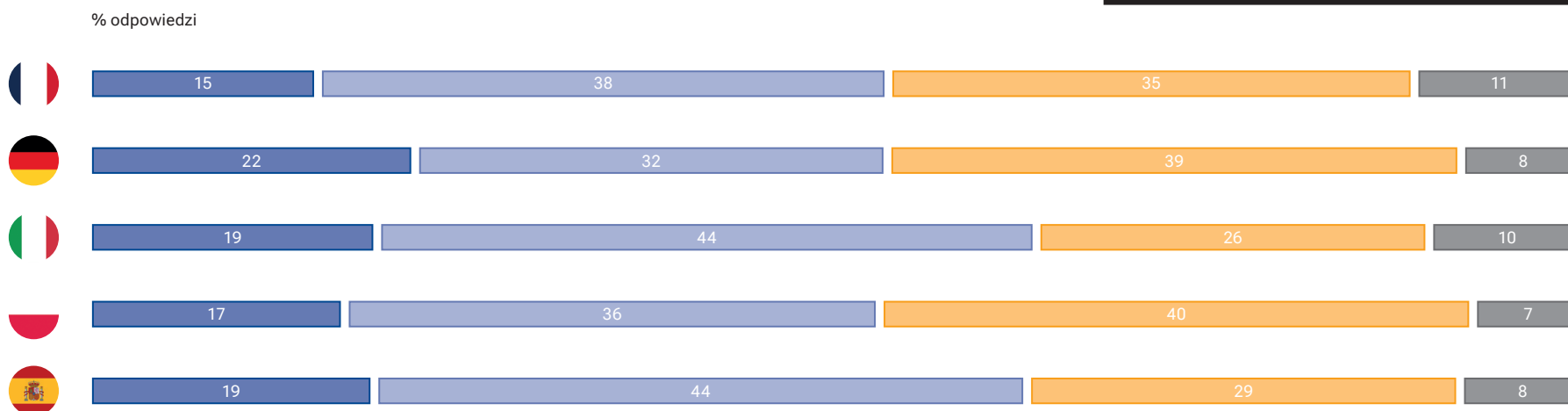
Młodych Polaków – do 39. roku życia – charakteryzuje nieco bardziej negatywny stosunek do imigracji niż starszych. To odróżnia Polskę od innych krajów Europy, w których prowadzone było badanie.

Ocena imigracji w innych krajach Europy

WYKRES 6

Ogólnie rzecz biorąc, Pana/Pani zdaniem migracja w większym stopniu jest...

- Szansą, którą [KRAJ] musi wykorzystać
- Czymś nieuniknionym, z czym [KRAJ] musi sobie poradzić
- Zagrożeniem, z którym [KRAJ] musi walczyć
- Nie wiem

Źródło: More in Common (2025) |

ⁿFrancja=2004 ⁿNiemcy= 2000 ⁿWłochy= 2186 ⁿPolska=1502 ⁿHiszpania= 2050

W ocenie tego, na ile migracja stanowi szansę, zagrożenie czy proces nieunikniony, z którym należy się zmierzyć, przekonania w Polsce i Niemczech są do siebie najbardziej zbliżone. W obu krajach najczęściej wskazywaną odpowiedzią jest przekonanie, że migracja stanowi zagrożenie, z którym państwo powinno walczyć. Z kolei we Włoszech i Hiszpanii dominuje pogląd, iż jest to zjawisko nieuniknione, wymagające raczej adaptacji niż sprzeciwu.

Przekonanie o nieuniknioności migracji wyraźnie wybrzmiało również podczas wywiadów grupowych. Zdaniem rozmówców przemieszczanie się ludzi między krajami jest zjawiskiem nieuchronnym – z jednej strony z powodu globalnych czynników, takich jak nierówności, wojny, prześladowania polityczne czy zmiany klimatyczne, które

zmuszają wielu do opuszczania ojczyzny, z drugiej zaś ze względu na wyzwania stojące przed Polską: niż demograficzny, starzenie się społeczeństwa czy niedobór pracowników. W opinii badanych migracja może być dla tych problemów rozwiązaniem, a niekiedy nawet jedyną skuteczną odpowiedzią.

Ja jestem zdania, że to jest nieuniknione, my nie unikniemy migracji. My możemy co najwyżej ograniczyć jej skutki, a samej migracji się nie uniknie.

~ KUBA, 31 LAT, PASYWNI LIBERAŁOWIE

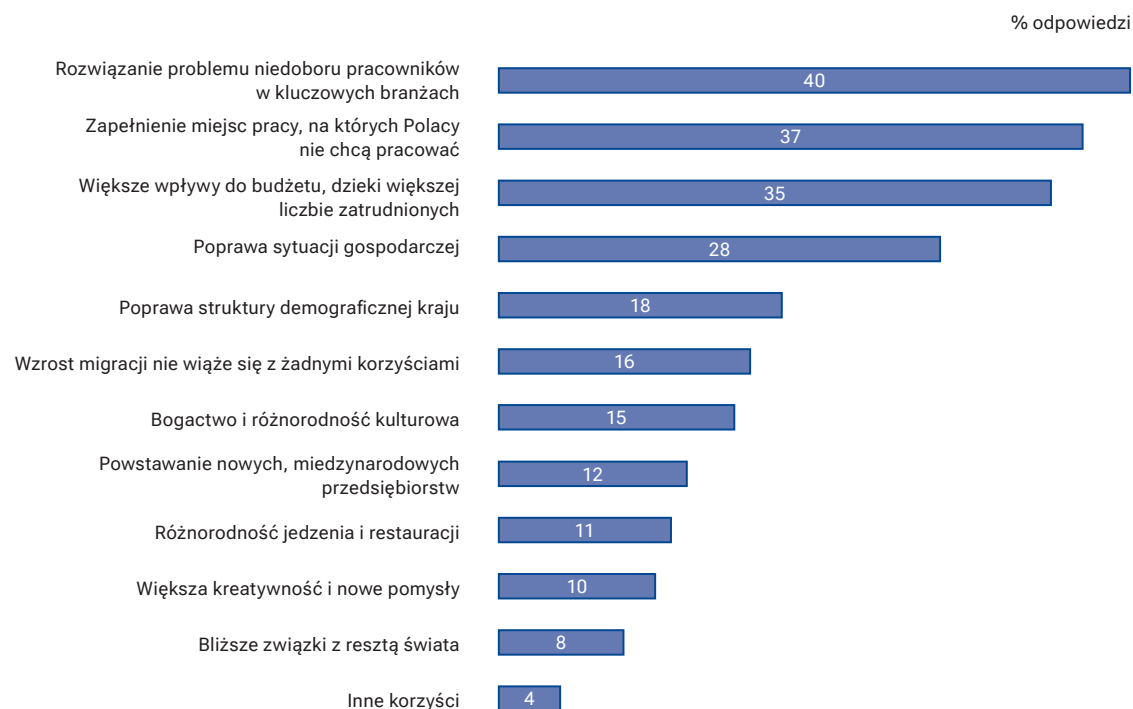
Ja uważam, że to jest nieuniknione, dlatego że wystarczy popatrzyć na budżet państwa, zwłaszcza na emeryturę. Kto będzie te emerytury wyrabiał?

~ EDWARD, 62 LATA, PASYWNI LIBERAŁOWIE

Szanse i korzyści płynące z imigracji do Polski

WYKRES 7

Bez względu na to jaki jest Pana/Pani stosunek do migracji, jakie są Pana/Pani zdaniem trzy główne szanse i korzyści dla Polski związane ze wzrostem migracji do Polski? Proszę wskazać maksymalnie 3 opcje z poniższej listy.

 CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

Za największe korzyści wynikające z rosnącej migracji Polki i Polacy uznają przede wszystkim rozwiązanie problemu niedoboru pracowników w kluczowych branżach (40%) oraz obsadzenie stanowisk, na które brakuje chętnych wśród Polaków (37%). Na trzecim miejscu znajduje się zwiększenie wpływów do budżetu państwa dzięki rosnącemu zatrudnieniu (35%).

Wskazane przez respondentów korzyści z imigracji do Polski potwierdzają, że podjęcie pracy przez cudzoziemców stanowi kluczowy warunek społecznej akceptacji ich obecności w naszym kraju.

Po raz kolejny widać też, że dla Polek i Polaków praktyczny wymiar migracji ma znacznie większe znaczenie niż kulturowy. Korzyści takie jak różnorodność kulturowa, międzynarodowy charakter nowych przedsiębiorstw czy inspiracje płynące z wymiany międzykulturowej są wskazywane znacznie rzadziej niż te o charakterze ekonomicznym.

W wywiadach grupowych badani również zwracali uwagę na pozytywne aspekty migracji. Na pytanie, czym dla nich jest **dobra migracja**, odpowiadali, że to migracja uczciwa, oparta na pracy i wzajemnym szacunku. Oznacza przyjazd osób gotowych do legalnego zatrudnienia, płacenia podatków oraz wspierania gospodarki kraju przyjmującego, z poszanowaniem lokalnych norm, języka i kultury.

Uczestnicy wywiadów grupowych szczególnie doceniali migrację specjalistyczną, odpowiadającą na konkretne potrzeby rynku pracy. Istotnym elementem, według nich, jest także instytucjonalne wsparcie i integracja migrantów, które umożliwiają im odnalezienie się i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Jeżeli to są ludzie uczciwie przyjeżdżający do pracy, odprowadzający tu podatki, wspierający naszą gospodarkę, to dlaczego nie?

~ DARIA, 33 LATA, ZAWIEDZENI SAMOTNICY

Ja uważam, że dobra migracja to jest taka, która dostarcza nam czegoś, czego potrzebujemy.

~ KAMIL, 29 LAT

Dobra migracja to jest taka, że przyjeżdża uczciwy człowiek, chce pracować, odprowadza podatki, dba sam o siebie, dostaje socjal nie większy od nas.

~ ZUZANNA, 43 LATA, LOJALNI HIERARCHIŚCI

Tak jak wyglądała migracja naszych rodaków w przeszłości. Oni najpierw musieli się nauczyć języka, przygotowywano im propozycje pracy, uczono miejscowej kultury (...). Żeby [migranci] mieli takie wsparcie instytucjonalne, przynajmniej przez te kilka tygodni, pierwsze miesiące.

~ ANDRZEJ, 49 LAT, LOJALNI HIERARCHIŚCI

W wypowiedziach badanych dotyczących pozytywnych aspektów rosnącej migracji najczęściej pojawiały się odniesienia do jej korzystnego wpływu na gospodarkę. Rozmówcy podkreślali, że cudzoziemcy często podejmują się prac, których Polacy coraz częściej unikają ze względu na duży wysiłek fizyczny oraz niewystarczające wynagrodzenie – takich

jak sprzątanie czy prace sezonowe. Część uczestników badania dzieliła się również własnymi doświadczeniami związanymi z zatrudnianiem pracowników z zagranicy w branżach, w których wcześniej borykali się z brakiem stałej kadry. Wielu zauważało, że dzięki napływowi osób – zwłaszcza z Ukrainy – problem ten uległ wyraźnemu złagodzeniu.

Polacy niektórych zawodów nie chcą wykonywać, bo są za ciężkie, słabo opłacalne, także to zostaje jakoś tam zabezpieczone przez tych pracowników-imigrantów, którzy wykonują te prace. Pracują tutaj, zarabiają, odprowadzają podatki, więc jest też obrót tego pieniądza, z powrotem wraca pieniądź do kasy państwowej, więc jeżeli pracują legalnie jest ok.

~ FILIP, 51 LAT, PASYWNI LIBERAŁOWIE

Ja pracuję w szpitalu. Mielśmy bardzo duży problem z personelem sprzątającym. Te osoby, które przyjechały głównie z Ukrainy, które uczciwie chciały tutaj rozpocząć nowe życie albo tymczasowo nowe, rozwiązały nam trochę problem, jeżeli chodzi o ten personel. Widać, że mają uczciwe podejście do tematu, a my dzięki temu mamy jakąś stabilizację w zatrudnieniu.

~ DARIA, 33 LATA, ZAWIEDZENI SAMOTNICY

Dodatkowo nasi rozmówcy podkreślali pozytywny wpływ rosnącej migracji na budżet państwa, wskazując na większe wpływy do systemu ubezpieczeń społecznych i świadczeń emerytalnych, co może przyczynić się do stabilizacji finansów publicznych w obliczu starzejącego się

społeczeństwa. Zwracano także uwagę, że napływ nowych mieszkańców z różnych krajów może wzbogacić naszą kulturę i społeczeństwo – np. poprzez łatwiejszy dostęp do nauki języków obcych, różnorodność tradycji czy nowych perspektyw.

99

Myślę, że jak pracują i normalnie odprowadzają podatki, to gdzieś tam zasilają tę naszą gospodarkę, system emerytalny czy ZUS. Głośno jest ostatnio o tym, że jest nas coraz mniej, więc jak oni przyjeżdżają, to uzupełniają braki i zasilają państwo.

~ ALICJA, 23 LATA

99

Na pewno to jest jakieś wsparcie dla rynku pracy, bo jednak ludzie najczęściej właśnie za tą pracą jeżdżą. Jest jakieś wzbogacenie kulturowe też. Dodatkowo takie osoby mogą uczyć nas języka, jak są chętne. Więc jakieś plusy są.

~ PAULINA, 25 LAT

Zagrożenia płynące z imigracji do Polski

WYKRES 8

Bez względu na to jaki jest Pana/Pani stosunek do migracji, jakie są Pana/Pani zdaniem trzy główne zagrożenia dla Polski związane ze wzrostem migracji do Polski? Proszę wskazać maksymalnie 3 opcje z poniższej listy.

 CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

W kontekście rosnącej migracji Polki i Polacy obawiają się przede wszystkim wzrostu przestępczości, choć jednocześnie przyznają, że nie jest to główny powód przyjazdu cudzoziemców do Polski. Jak pokazują nasze badania, jedynie 17% respondentów uważa, że imigranci przyjeżdżają do kraju, by angażować się w działalność przestępczą (Wykres 19).

Drugą z najczęściej wskazywanych obaw jest zwiększenie zagrożenia terroryzmem. Podobnie jak w przypadku przestępczości, większość badanych uznaje, że zaangażowanie w działalność terrorystyczną nie stanowi motywacji migrantów do przyjazdu – taki pogląd wyraża jedynie 14% respondentów. Zagrożenie to można więc uznać raczej za wyobrażone niż rzeczywiste – zakorzenione głównie w doświadczeniach Europy Zachodniej i problemach związanych z radykalizacją.

Oba te zagrożenia silnie korespondują z odczuwaną przez Polki i Polaków potrzebą uzyskania większej kontroli nad imigracją.

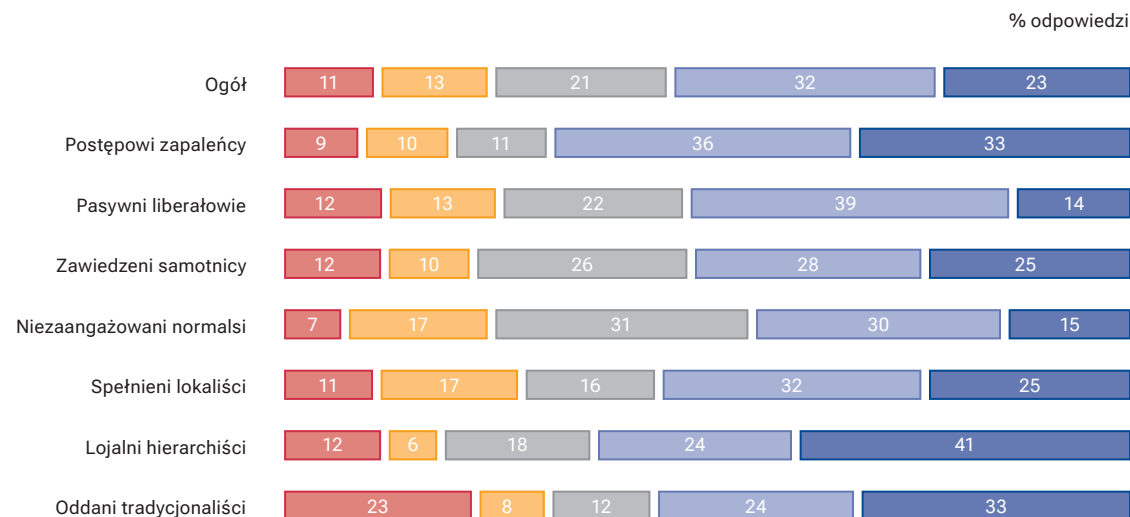
Wzrost przemocy wobec migrantów to źródło niepokoju

WYKRES 9

W jakim stopniu zgadza się Pan/Pani z tym stwierdzeniem? Obawiam się wzrostu przemocy wobec migrantów i uchodźców w Polsce.

■ Zdecydowanie się nie zgadzam ■ Raczej się nie zgadzam

■ Nie wiem, nie mam zdania ■ Raczej się zgadzam ■ Zdecydowanie się zgadzam

CATI/CAWI, 6-13 sierpnia 2025, N=1200

Najsilniej wyrażoną obawą Polek i Polaków w związku z rosnącą imigracją do Polski jest wzrost przestępczości. Znacznie niżej, na siódmym miejscu, znajduje się obawa o wzrost przemocy wobec migrantów, wskazywana przez 18% badanych. Obraz ten zmienia się jednak, gdy pytanie dotyczy wyłącznie tego zagadnienia. W takiej sytuacji aż 55% respondentów przyznaje, że niepokoi ich nasilanie się przemocy wobec migrantów i uchodźców w Polsce. Co istotne, obawa ta jest równomiernie obecna we wszystkich segmentach społeczeństwa, łącząc osoby zarówno o bardziej liberalnych, jak i konserwatywnych poglądach.

Wyniki te dobrze pokazują, jak dużą wagę Polki i Polacy przywiązują do poczucia bezpieczeństwa i sprzeciwu wobec przemocy w swoim otoczeniu – zarówno tej, która mogłaby pochodzić od migrantów, jak i tej wymierzonej przeciwko nim.

Negatywne opinie dotyczące migracji różnią się w zależności od kraju pochodzenia migrantów i uchodźców. W przypadku osób z Ukrainy dominują poczucie niesprawiedliwości oraz podział „my kontra oni” w kontekście traktowania przez instytucje publiczne – zarówno w systemie ochrony zdrowia, jak i w placówkach edukacyjnych. Wiele

z tych opinii opiera się na zasłyszanych historiach, często przekazywanych „od znajomego znajomej”, dotyczących sytuacji takich jak odmowa przyjęcia dziecka do szkoły czy konieczność długiego oczekiwania na wizytę lekarską przez ciężko chorujących członków rodziny, gdy pierwszeństwo mieli obywatele Ukrainy.

Okazuje się, że Ukrainiec czy Ukrainka mogą wejść bez kolejki, są inaczej traktowani. Mnie na przykład taka dyskryminacja bardzo nie odpowiada. Oczywiście nie chodzi mi o to, żeby oni nie korzystali z służby zdrowia, ale na takich warunkach jak my.

~ MONIKA, 67 LAT, SPEŁNIENI LOKALIŚCI

Niestety duża część tych studentów ze Wschodu, nie wszyscy, bo nie można generalizować, przyjeżdża tutaj, bo mają możliwość dostania stypendium i pracy, a polscy studenci już nie. To budzi potem takie złe emocje, bo jeżeli polski student jest traktowany gorzej od tego, który przybywa, to się potem te złe emocje po prostu rozbudzają, co może prowadzić do takich bardzo negatywnych skutków.

~ EDWARD, 62 LATA, PASYWNI LIBERAŁOWIE

Z kolei najczęściej wyrażaną obawą wobec migrantów pochodzących z krajów innych niż Ukraina jest wzrost przestępczości oraz zagrożenie terroryzmem. W tym kontekście badani najczęściej

przywoływali przykłady Niemiec i Francji, gdzie – ich zdaniem – migranci znacząco przyczyniają się do pogorszenia poczucia bezpieczeństwa w społeczeństwie.

Widzimy przecież na filmikach, że całe setki tysięcy [uchodźców i migrantów] chcą uciekać, a co się okazuje potem np. we Francji, oni zamiast coś robić, cokolwiek ze sobą, to tylko zostawiają brud, syf i przestępstwa na ulicach.

~ PRZEMEK, 28 LAT

Żadne z przywołanych przekonań – ani to, że osoby z Ukrainy są traktowane lepiej niż Polki i Polacy, ani to, że rosnąca liczba migrantów z krajów Bliskiego Wschodu i Afryki przyczynia się do wzrostu przestępczości oraz zagrożenia terrorystycznego – nie znajduje potwierdzenia w rzeczywistości. Państwo polskie nie wprowadziło przepisów gwarantujących uchodźcom z Ukrainy przyspieszony dostęp do ochrony zdrowia czy edukacji kosztem obywateli Polski. Co więcej, statystyki wyraźnie pokazują, że odsetek przestępstw popełnianych przez cudzoziemców w Polsce jest niższy niż wśród Polaków.

Skąd więc biorą się te przekonania? Ogromną rolę odgrywają tu media i politycy, którzy – poprzez powielanie nieprawdziwych informacji – przyczyniają się do ich utrwalenia i legitymizacji w społeczeństwie. Sensacyjne nagłówki, selektywne przedstawianie faktów czy wyolbrzymianie incydentów związanych z migrantami wzmacniają w odbiorcach poczucie zagrożenia i nieufności.

Jak już pisaliśmy, badani dostrzegają w migracjach szereg korzyści ekonomicznych. Zauważają jednak również ich potencjalne ciemne strony. Dodatkowe obawy związane z rosnącą liczbą migrantów koncentrują się przede wszystkim wokół ryzyka nadmiernego obciążania budżetu państwa przez system opiekuńczy oraz negatywnych skutków dla rynku pracy – „zabierania” miejsc pracy i zaniżania wynagrodzeń.

Oni często psują ten rynek pracy, zaniżają stawki. To jest po prostu tania siła robocza, gdzie później my chcąc w tej samej branży pracować, musimy się dostosowywać do tych pieniędzy, które pracodawca płaci im, dlatego że może być konkurencyjnym.

~ FILIP, 51 LAT, PASYWNI LIBERAŁOWIE

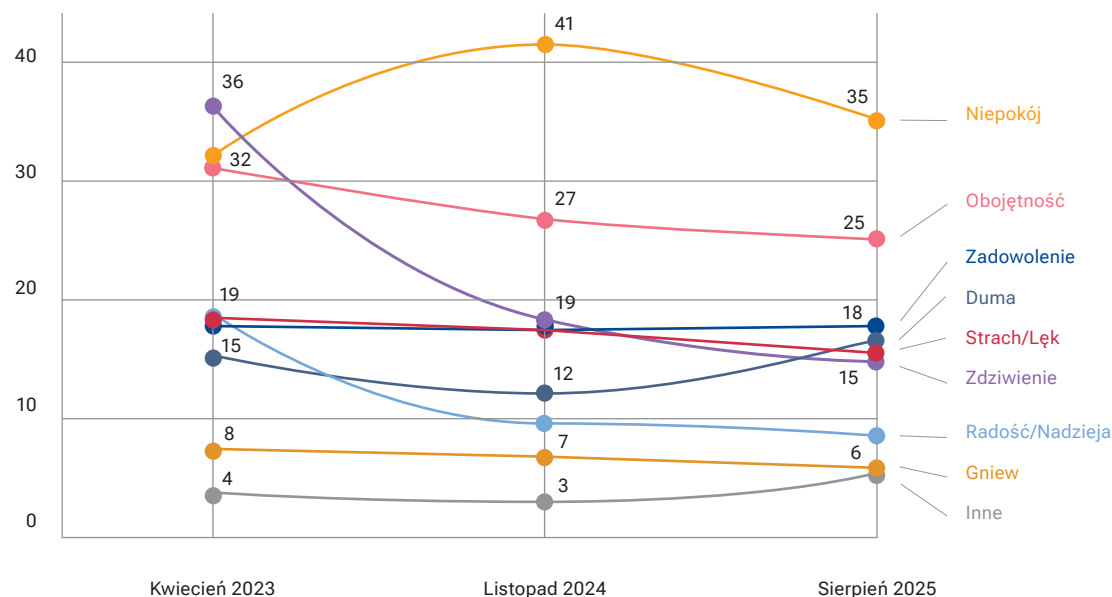
Mnie niepokoi to, że będzie zamierać nasza ojczysta kultura i będzie wzrastać kultura wymieszana, że takie „multi-kulti” będzie. Że nasza polska tradycja patriotyczna będzie po prostu w naturalny sposób umierać i będzie coraz więcej takich osób, które będą twierdzić, że są nieprzywiązani do żadnego właściwie kraju, tacy kosmopolici.

~ ANDRZEJ, 49 LAT, LOJALNI HIERARCHIŚCI

Emocje związane z imigracją do Polski

WYKRES 10

W ostatnich latach coraz więcej ludzi z innych krajów wybiera Polskę jako swoje miejsce zamieszkania. Jakie emocje odczuwa Pan/Pani w związku z tym?

Dobrym wyznacznikiem różnorodności postaw oraz wielowymiarowości zjawiska imigracji do naszego kraju są emocje, które towarzyszą Polkom i Polakom w obliczu rosnącej liczby obcokrajowców.

Dwa lata temu dominującą emocją było zdziwienie. Obecnie na pierwszym miejscu znajduje się niepokój, który od 2024 roku utrzymuje się niezmiennie na najwyższym poziomie – choć jego natężenie nie wzrasta. Tuż za nim plasuje się obojętność, a dalej zadowolenie i duma.

Już na początku 2025 roku, w raporcie „Między niepokojem a życzliwością”, zwracaliśmy uwagę, że imigracja do Polski dla wielu osób stanowi dowód sukcesu kraju i źródło dumy. Pomimo niepewności oraz świadomości zagrożeń związanych z migracją, Polki i Polacy dostrzegają także korzyści z niej płynące, co przekłada się na obecność pozytywnych emocji ukrytych pod warstwą niepokoju.

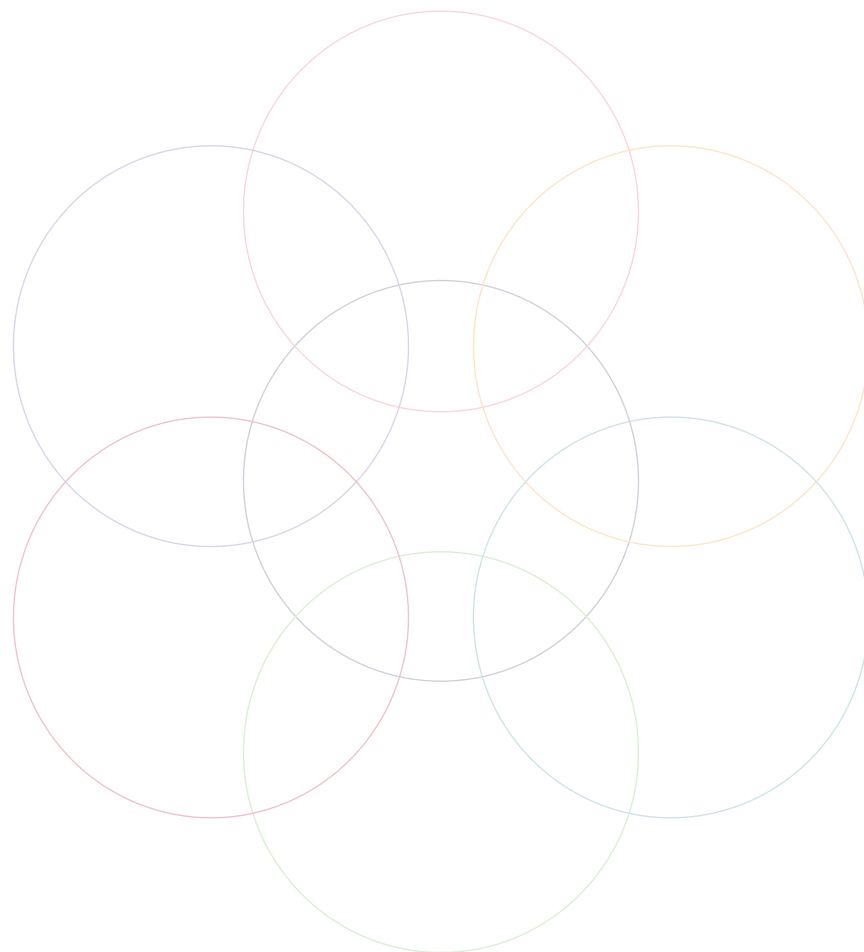
Imigracja z lotu ptaka

Podsumowanie

W Polsce migracja coraz wyraźniej zajmuje miejsce w społecznej świadomości i dyskusji publicznej. Jest traktowana jako ważny temat polityczny, w obszarze którego obywatele oczekują od państwa konkretnych działań oraz zapewnienia kontroli nad tym procesem.

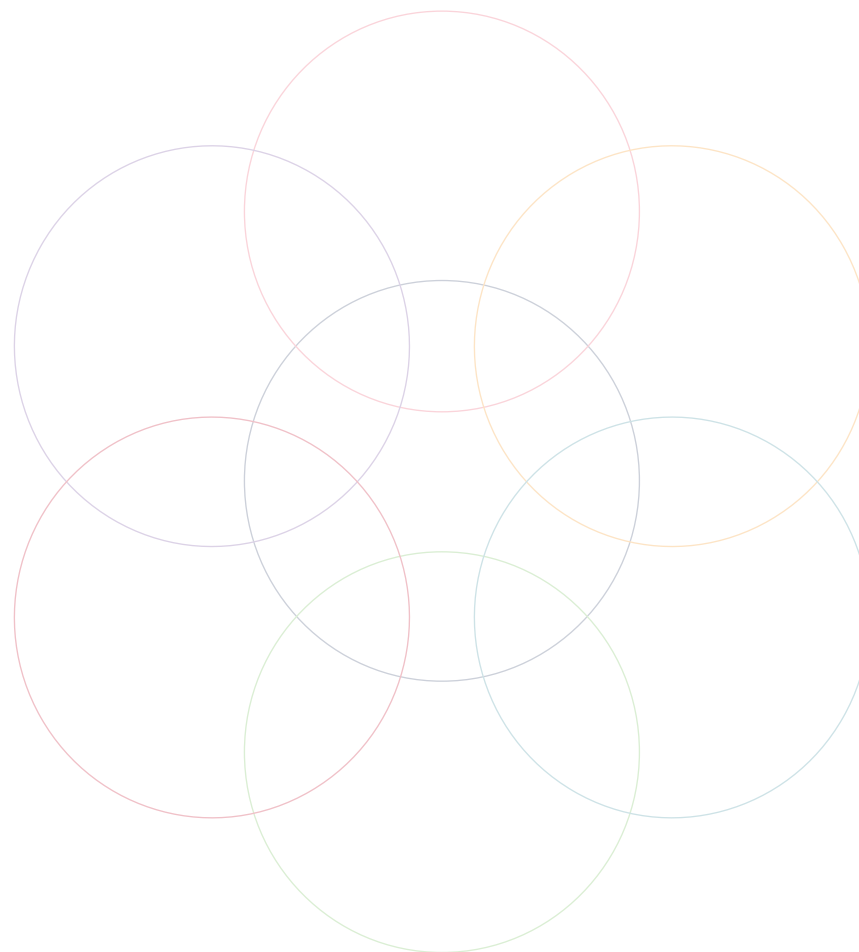
Polskie społeczeństwo dostrzega zarówno zagrożenia, jak i korzyści związane z rosnącą liczbą cudzoziemców w naszym kraju. Pozytywne aspekty dotyczą przede wszystkim rynku pracy i gospodarki – doceniana jest rola migrantów i uchodźców w uzupełnianiu braków kadrowych oraz w zwiększaniu wpływów do budżetu państwa. Obawy Polek i Polaków dotyczą najczęściej wzrostu przestępczości i zagrożenia terroryzmem. Jednocześnie nasilanie się przemocy wobec migrantów budzi coraz większy niepokój w całym społeczeństwie, niezależnie od poglądów.

Emocje towarzyszące rosnącej migracji są złożone – obok niepokoju pojawia się obojętność, zadowolenie, a także poczucie dumy z sukcesów Polski jako kraju przyjmującego nowych mieszkańców.

IV. Doświadczenia kontaktu z obcokrajowcami i percepcja debaty migracyjnej

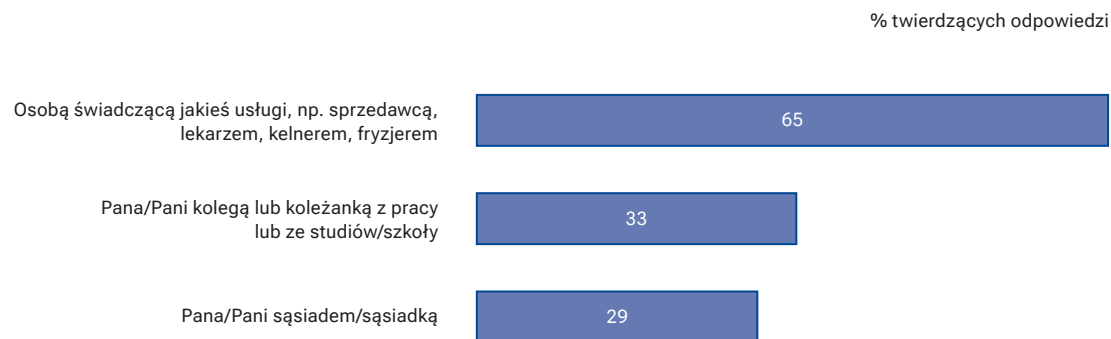
Polki i Polacy zazwyczaj dobrze oceniają osobiste kontakty z cudzoziemcami. Nie zawsze jednak przekłada się to na pozytywne postrzeganie migrantów jako grupy – osoby z najbliższego otoczenia bywają traktowane jako wyjątki, niepasujące do obrazu imigranta utrwalonego w mediach. Jednocześnie wielu badanych ocenia tradycyjne media jako nierzetelne, a wypowiedzi polityków o migracji – jako oderwane od rzeczywistości i pełne stereotypów.

Kontakt z obcokrajowcami

WYKRES 11

Czy w ciągu ostatnich 3 miesięcy miał/miała Pan/Pani kontakt z obcokrajowcem, który jest lub był...

Kontakt z obcokrajowcami stał się dla Polak i Polaków codziennością. Aż 75% społeczeństwa miało okazję doświadczyć przynajmniej jednej z wymienionych przez nas form kontaktu.

Jedna trzecia osób w Polsce spotyka obcokrajowców na co dzień – w pracy, w szkole lub w swoim miejscu zamieszkania, jako sąsiadów.

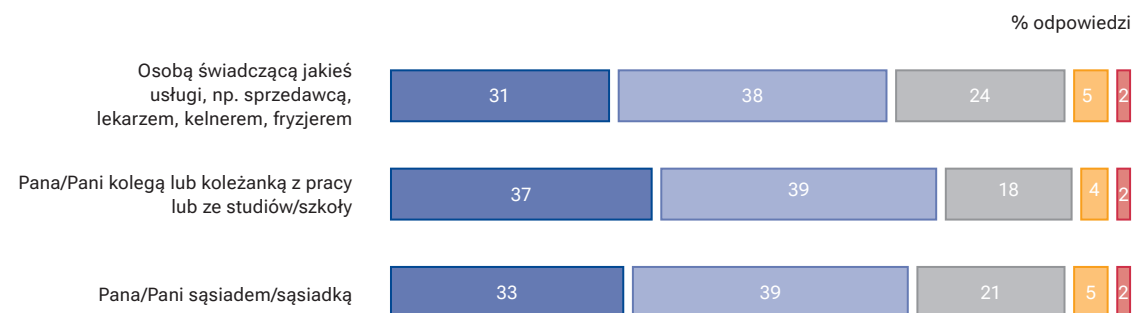
Najczęściej Polki i Polacy mają kontakt z imigrantami w sferze usług – w sklepach, kawiarniach, restauracjach czy salonach branży beauty. Takie doświadczenie deklaruje 65% badanych.

Kontakt z obcokrajowcami

WYKRES 12

Jak ocenia Pan/Pani swój kontakt z obcokrajowcami w tych kontekstach?

■ Bardzo pozytywnie ■ Raczej pozytywnie ■ Ani pozytywnie, ani negatywnie
■ Raczej negatywnie ■ Bardzo negatywnie

Zdecydowana większość interakcji Polek i Polaków z obcokrajowcami ma pozytywny charakter. Obejmuje to zarówno codzienne sytuacje, takie jak kontakt z osobami pracującymi w usługach, jak i relacje oparte na większej równości – w szkole, pracy czy najbliższym sąsiedztwie.

Jedynie kilka procent badanych ocenia swoje doświadczenia kontaktu z obcokrajowcami negatywnie. To jednak właśnie o takich interakcjach częściej słyszymy w przestrzeni publicznej. Może to wynikać z tzw. preferencji negatywnych informacji (ang. negativity bias) – automatycznego zniekształcenia poznawczego, które sprawia, że lepiej zapamiętujemy i większą wagę przypisujemy treściom negatywnym. Z kolei doświadczenia pozytywne umykają naszej uwadze jako zbyt codzienne lub nieznaczące, mimo że to one w rzeczywistości stanowią zdecydowaną większość kontaktów.

 Pytanie zadane osobom, które miały kontakt z obcokrajowcami w tych kontekstach w ciągu ostatnich 3 miesięcy.

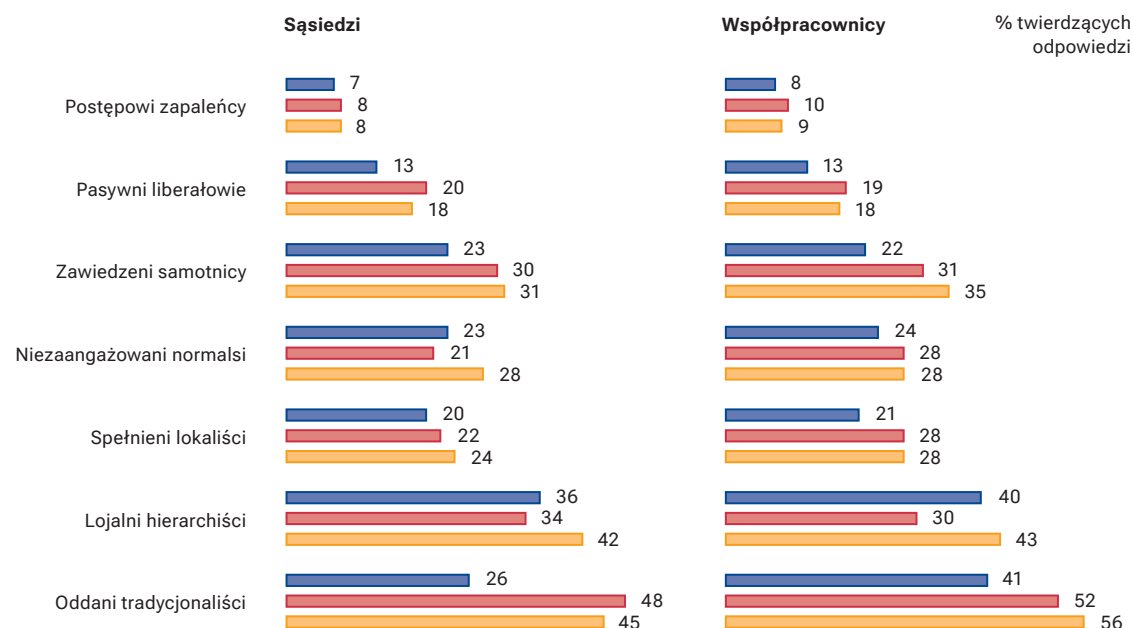
 CATI/CAWI, 6-13 sierpnia 2025, n1=792; n2=388; n3=356 (N=1200)

Dystans społeczny

WYKRES 13

Czy miałby/miałaby Pan/Pani coś przeciwko, gdyby Pana/Pani sąsiadem lub sąsiadką / współpracownikiem lub współpracowniczką był/była...

■ Ukraińiec lub Ukrainka ■ Osoba pochodząca z Bliskiego Wschodu lub Afryki ■ Muzułmanin lub muzułmanka

Przeważająca większość przedstawicieli wszystkich segmentów nie miałaby nic przeciwko, aby ich sąsiadami czy współpracownikami były osoby z Ukrainy (odpowiednio 75% i 74%), wyznające islam (68% i 65%) lub pochodzące z Bliskiego Wschodu czy Afryki (70% i 66%). Wyjątek stanowią Oddani tradycjoniści – ponad połowa z nich nie chciałaby pracować z muzułmaninem, muzułmanką lub osobą pochodzącą z Bliskiego Wschodu czy Afryki, a także pozostaje sceptyczna wobec perspektywy sąsiedztwa takich osób.

Najbardziej negatywne nastawienie wobec osób z Ukrainy, obok Oddanych tradycjoniści, obserwujemy wśród Lojalnych hierarchistów – aż 40% z nich deklaruje, że miałoby coś przeciwko, gdyby ich współpracownikami były osoby zza naszej wschodniej granicy.

Nasi rozmówcy podkreślali, że ich bezpośrednie kontakty z obcokrajowcami w Polsce wiązały się przede wszystkim z pozytywnymi doświadczeniami. Wskazywali na pracowitość swoich współpracowników zza granicy, ich wdzięczność, otwartość, chęć nauki języka polskiego oraz ogólną zaradność. Co istotne, nawet osoby, które w szerszej perspektywie deklarowały sceptycyzm wobec migracji do

Polski, przyznawały, że w ich kontaktach osobistych z cudzoziemcami dominują pozytywne doświadczenia. Często określali je jako „jednostkowe przypadki”, jednocześnie zaznaczając, że relacje koleżeńskie z osobami z innych krajów budują w nich raczej sympatię i pozytywne nastawienie niż dystans.

Ja na przykład zajmuję się m.in. ubezpieczaniem, opłacaniem składki ZUS za osoby z Ukrainy. Głównie są zatrudniane u nas kobiety i one rzeczywiście pracują. Nie są to dobrze płatne prace, ale rzeczywiście się starają. Często jest tak, że przychodzą, pytają czy jest jakaś praca, czy można by jakoś pomóc.

~ ULA, 45 LAT, NIEZAANGAŻOWANI NORMALSI

Ja mam w pracy trzy dziewczyny z Białorusi i uważam, że one są najbardziej chętne do pracy, najbardziej pracowite i bardzo wdzięczne za to, że tutaj są, więc ja akurat mam tutaj bardzo dobre doświadczenie z migracjami.

~ TOSIA, 21 LAT

Ja mam taki przykład dwóch osób, jedna jest z Afryki, a druga jest z Rosji i one właśnie się tutaj dostały na medycynę. I one faktycznie są w Polsce, znają język, skończyły te studia, szukają teraz pracy. To są bardzo takie fajne, poukładane osoby, więc ja myślę, że też takie podejście bardziej jednostkowe jest lepsze – czego ta osoba oczekuje, czego chce, co może zaoferować.

~ PAULINA, 25 LAT

Historie z negatywnym wydźwiękiem pojawiały się znacznie rzadziej i w większości wynikały z trudności komunikacyjnych albo nieporozumień wynikających z różnic kulturowych. W rozmowach przewijał się także wątek nielegalnego zatrudnienia cudzoziemców, jednak

uczestnicy podkreślali, że odpowiedzialność za takie sytuacje spoczywa przede wszystkim na pracodawcach i państwie polskim, a nie na samych migrantach i uchodźcach.

Stałam w kolejce i w pewnym momencie pani z Ukrainy wyszła z tej kolejki, nie mówiąc nic, że zaraz wróci. Po chwili wróciła i chciała z powrotem wejść i ja jej już powiedziałam, że nie wpuszczę pani, bo pani nic nie powiedziała, że pani wróci. Powiedziałam to grzecznie. No to pani odpowiedziała słowa, jakie odpowiedziała.

~ JAGODA, 18 LAT

Rzadko kto pracuje legalnie. Tutaj mam sąsiadów, którzy akurat pracują. Jedna jest manikiurzystką, on pracuje na budowach, pracują legalnie, mieszkają, płacą opłaty. Ja na budowach pracuję jako elektryk i tam dużo jest Ukraińców, którzy pracują na czarno. Mamy w tej chwili już bezrobocie, ale to raczej nie jest wina uchodźców w tej chwili, to jest wina naszych rządów.

~ PAWEŁ, 56 LAT, ZAWIEDZENI SAMOTNICY

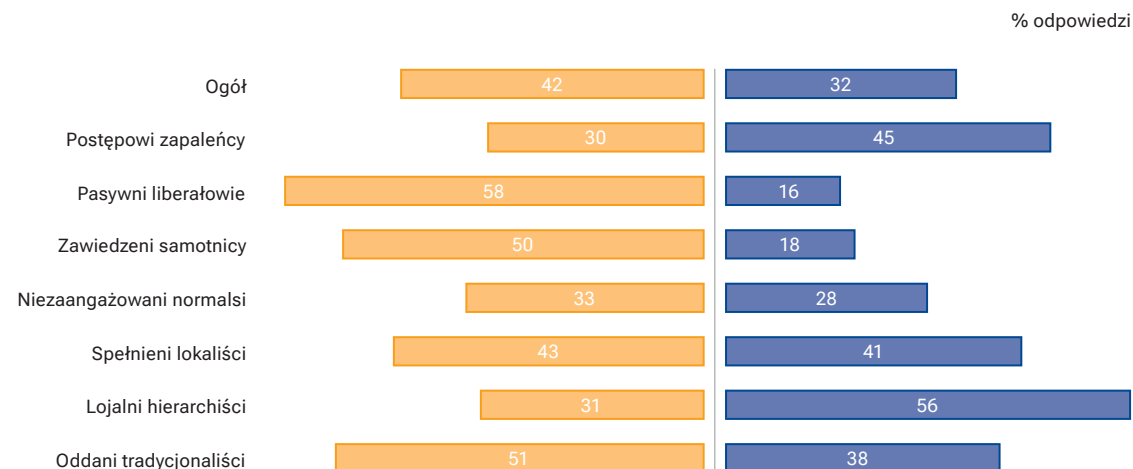
Informacje o migracjach i mediach

WYKRES 14

Myśląc o tym, jak temat migracji jest dzisiaj przedstawiany w debacie publicznej, z którym ze stwierdzeń zgadza się Pan/Pani bardziej? Proszę odpowiedzieć, używając skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza, że w pełni zgadza się Pan/Pani ze zdaniem A, a 5 – ze zdaniem B.

■ A: W kwestii migracji, informacje z Internetu i mediów społecznościowych są bardziej rzetelne niż przekazywane w mediach tradycyjnych.

■ B: Informacje z mediów tradycyjnych są bardziej rzetelne niż przekazywane w Internecie i mediach społecznościowych.

i Na wykresie nie są prezentowane wskazania odpowiedzi środkowej.

📊 CATI/CAWI, 6-13 sierpnia 2025, N=1200

Kluczową rolę w kształtowaniu postaw wobec migrantów odgrywa również przekaz medialny. Tradycyjne media z każdym rokiem tracą na znaczeniu: społeczeństwo uznaje je za coraz mniej autentyczne i coraz trudniej dostępne, szczególnie w porównaniu z mediami społecznościowymi, z którymi większość z nas jest nieustannie połączona.

Media społecznościowe i internet często postrzegane są jako bardziej autentyczne, co sprzyja większemu zaufaniu odbiorców. To także przestrzeń codziennych interakcji z bliskimi oraz źródło informacji o wydarzeniach w Polsce i na świecie. Jednocześnie internet pełen jest dezinformacji – według Ośrodka Analizy Dezinformacji (NASK, 2025) nawet jedna trzecia treści dotyczących migracji ma charakter dezinformacyjny.

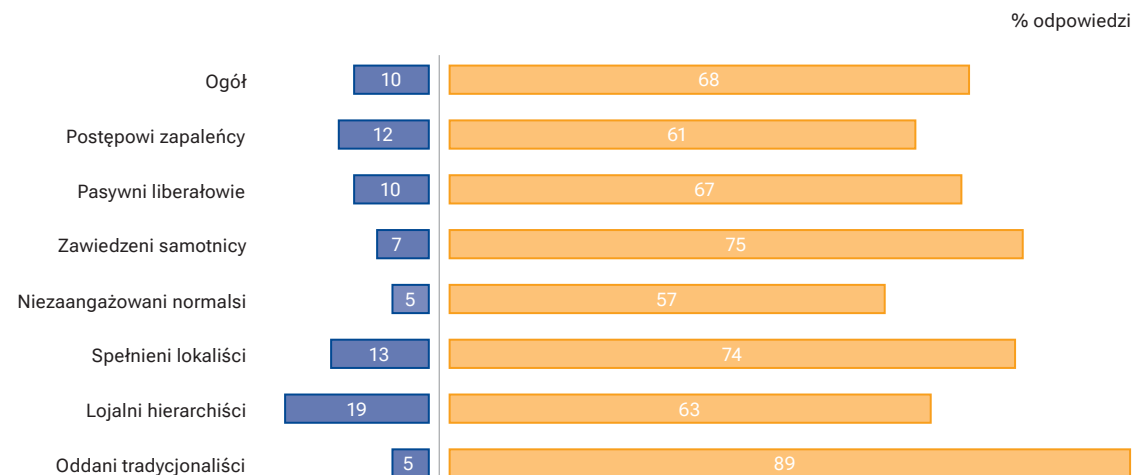
NASK (2025). Weryfikacja fałszywych twierdzeń o migracji – Ośrodek Analizy Dezinformacji. <https://www.nask.pl/magazyn/weryfikacja-falszywych-twierdzen-o-migracji-osrodek-analizy-dezinformacji>

Potrzeba większej rzetelności i przejrzystości

WYKRES 15

Myśląc o tym, jak temat migracji jest dzisiaj przedstawiany w debacie publicznej, z którym ze stwierdzeń zgadza się Pan/Pani bardziej? Proszę odpowiedzieć, używając skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza, że w pełni zgadza się Pan/Pani ze zdaniem A, a 5 – ze zdaniem B.

- A: Politycy rzetelnie informują o skali, wyzwaniach i szansach związanych z migracjami.
- B: Politycy nie informują rzetelnie o skali, wyzwaniach i szansach związanych z migracjami.

Na wykresie nie są prezentowane wskazania odpowiedzi środkowej.

CATI/CAWI, 6-13 sierpnia 2025, N=1200

Podobnie jak w przypadku mediów głównego nurtu, informacje na temat migracji przekazywane przez polityków są oceniane przez społeczeństwo negatywnie.

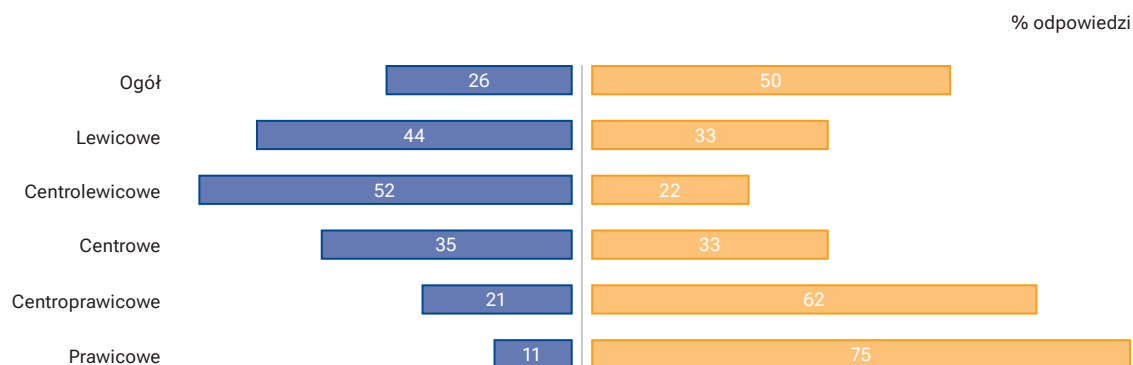
Zdecydowana większość przedstawicieli wszystkich segmentów uważa, że politycy nie przekazują rzetelnych informacji dotyczących skali, wyzwań oraz szans związanych z migracjami. Najmniej zarzutów wobec polityków mają Niezaangażowani normalsi, którzy najrzadziej śledzą wiadomości krajowe i światowe, oraz Lojalni hierarchiści – cechujący się najwyższym zaufaniem do autorytetów.

Informowanie o korzyściach i problemach związanych z migracją

WYKRES 16

Myśląc o tym, jak temat migracji jest dzisiaj przedstawiany w debacie publicznej, z którym ze stwierdzeń zgadza się Pan/Pani bardziej? Proszę odpowiedzieć, używając skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza, że w pełni zgadza się Pan/Pani ze zdaniem A, a 5 – ze zdaniem B.

- A: Politycy za rzadko mówią o korzyściach związanych z migracją.
- B: Politycy za rzadko mówią o problemach związanych z migracją.

Na wykresie nie są prezentowane wskazania odpowiedzi środkowej.

CATI/CAWI, 6-13 sierpnia 2025, N=1200

Brak rzetelności w publicznej debacie o migracjach, zdaniem Polek i Polaków, dotyczy zarówno zbyt rzadkiego mówienia o problemach (50%), jak i o korzyściach (26%) wynikających z migracji. Jedynie 24% badanych wybrało odpowiedź środkową, wskazującą na właściwe proporcje tych tematów w wypowiedziach publicznych.

Częściej o korzyściach związanych z rosnącą migracją chciałyby słyszeć osoby o poglądach lewicowych, centrolewicowych i centrowych. Zaś o problemach – osoby określające swoje poglądy jako centroprawicowe lub prawicowe.

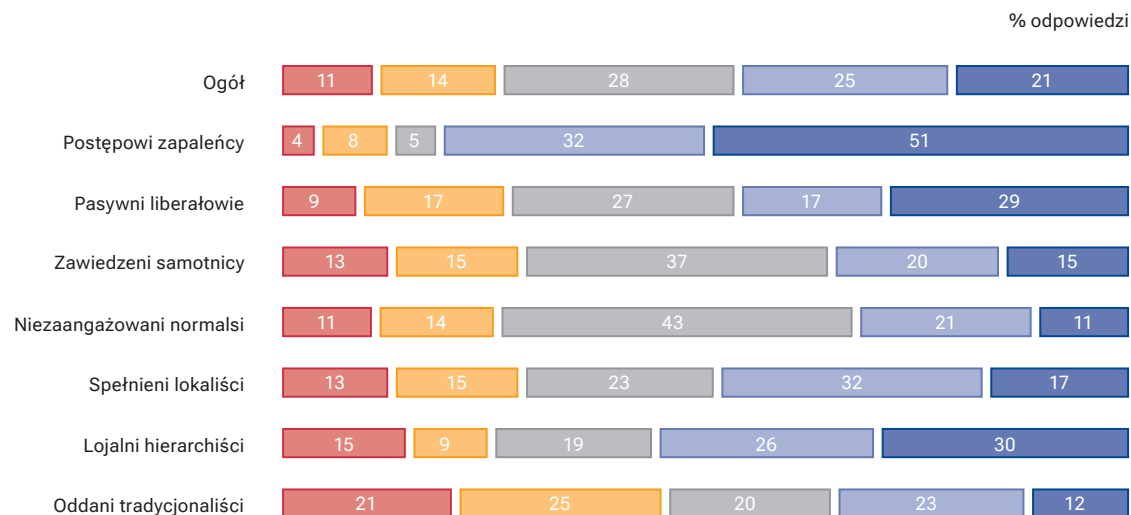
Stereotypy o migrantach w debacie publicznej

WYKRES 17

W jakim stopniu zgadza się Pan/Pani z tym stwierdzeniem? W debacie o migracji politycy zbyt często sięgają po krzywdzące stereotypy dotyczące obcokrajowców.

■ Zdecydowanie się nie zgadzam ■ Raczej się nie zgadzam

■ Nie wiem, nie mam zdania ■ Raczej się zgadzam ■ Zdecydowanie się zgadzam

❶ CATI/CAWI, 6-13 sierpnia 2025, N=1200

Przekonanie o nierzetelności debaty o migracji może wynikać również z coraz powszechniejszego wśród Polek i Polaków przekonania, że politycy zbyt często sięgają po krzywdzące stereotypy o obcokrajowcach. 46% polskiego społeczeństwa zgadza się z tym stwierdzeniem, a jedynie 25% jest przeciwnego zdania.

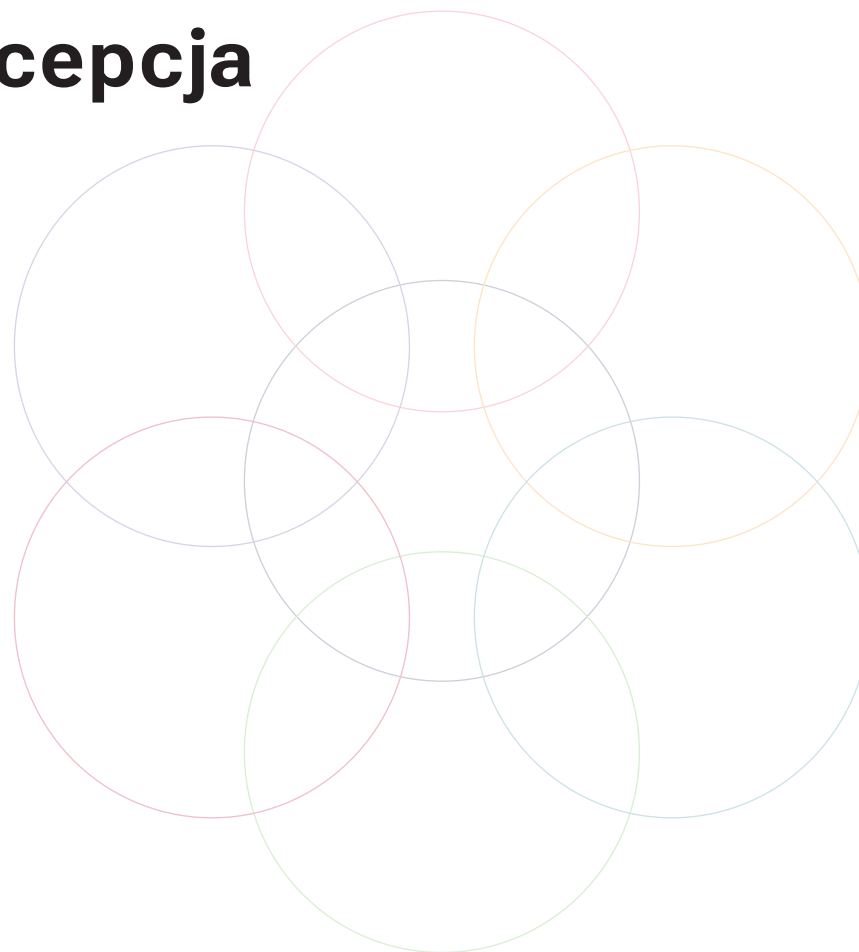
Najbardziej krytycznie rolę polityków w utrwalaniu stereotypów na temat migrantów oceniają Postępowi zapaleńcy i Lojalni hierarchiści. Problem ten w najmniejszym stopniu dostrzegają Niezaangażowani normalni – segment z założenia nieśledzący informacji społeczno-politycznych.

Doświadczenia kontaktu z obcokrajowcami i percepcja debaty migracyjnej

Podsumowanie

Doświadczenia kontaktu z obcokrajowcami są dla Polek i Polaków na ogół pozytywne – niezależnie od miejsca, w którym do takiego spotkania dochodzi. Znaczna większość osób nie miałaby również nic przeciwko temu, by mieć za sąsiada lub współpracownika kogoś z Ukrainy, Bliskiego Wschodu, Afryki czy osobę wyznającą islam. Nie oznacza to jednak, że indywidualne doświadczenia zawsze przekładają się na pozytywne postrzeganie migrantów jako grupy – cudzoziemcy z najbliższego otoczenia są często traktowani jako wyjątki, niepasujące do wizerunku imigranta utrwalonego m.in. przez przekazy medialne.

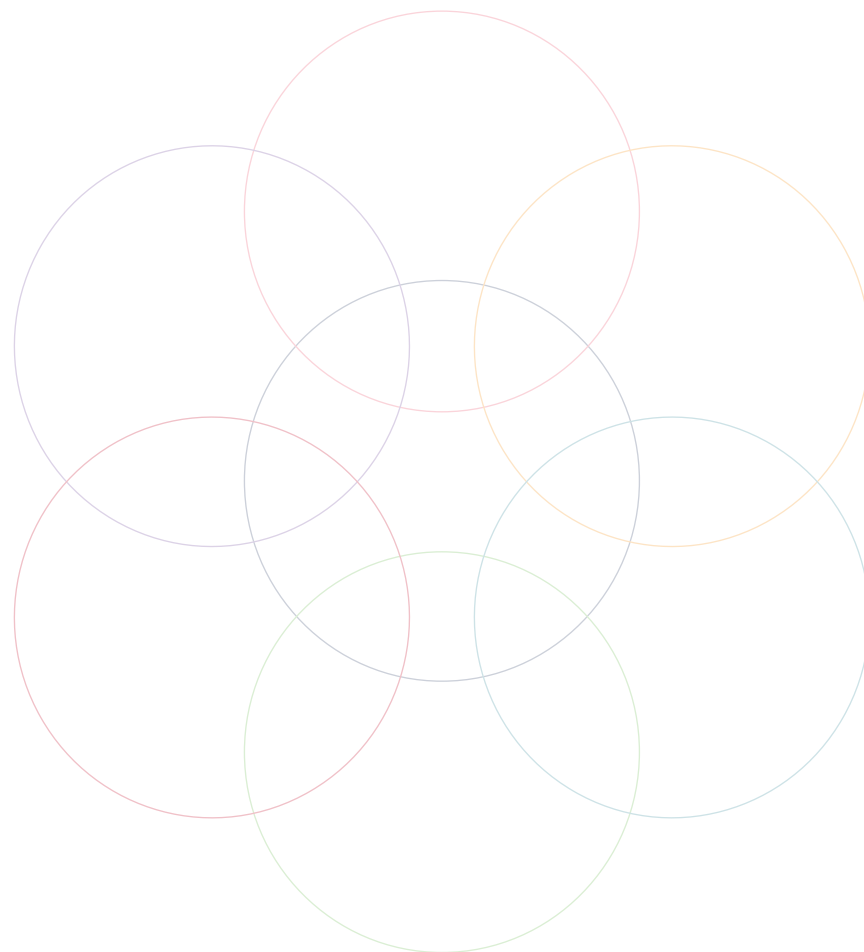
Tradycyjne media są przy tym przez wielu oceniane jako nierzetelne. Polki i Polacy nie ufają również politykom zabierającym głos w kwestiach migracji – ich wypowiedzi uznają za nieodzwierciedlające rzeczywistych zagrożeń i korzyści oraz często oparte na krzywdzących stereotypach.

V. Co kształtuje opinie o migracji i migrantach?

Przedstawienie modelu 3K-2W

Nie tylko sposób prezentowania migrantów i migracji w mediach ma znaczenie dla ich postrzegania. Na podstawie badań prowadzonych w różnych krajach w ostatnich latach wyodrębniliśmy pięć kluczowych wymiarów, które wpływają na to, jak ludzie postrzegają migrację i związane z nią polityki. To kontrola, współczucie, kontrybucja, kompetencje oraz wspólnota. Określamy je mianem „3K-2W” i traktujemy jako ramy analityczne do badania społecznego postrzegania migracji. Ten model pokazuje, że podejście do migracji jest znacznie bardziej złożone niż prosty podział na zwolenników oraz przeciwników i obejmuje wiele różnych odcieni.

3K-2W

Kontrola

dotyczy tego, jak obywatele widzą zdolność swojego kraju do kontrolowania granic i decydowania, kto może je przekroczyć

Współczucie

obejmuje uczucia empatii, wsparcia i solidarności, które osoby z krajów przyjmujących mają wobec migrantów i ich sytuacji

Kontrybucja

dotyczy tego, jak ludzie postrzegają wkład imigrantów i uchodźców w życie krajów i społeczeństw, do których przyjeżdżają; może on być pozytywny i negatywny

Kompetencje

odnoszą się do zaufania do rządu, administracji publicznej i innych instytucji w zakresie ich zdolności do zarządzania migracją i tworzenia skutecznych polityk migracyjnych i integracyjnych

Wspólnota

odnosi się do wyzwań i możliwości, jakie – w ocenie społeczeństw przyjmujących – wiążą się ze współżyciem i integracją z osobami migrującymi i uchodźcami

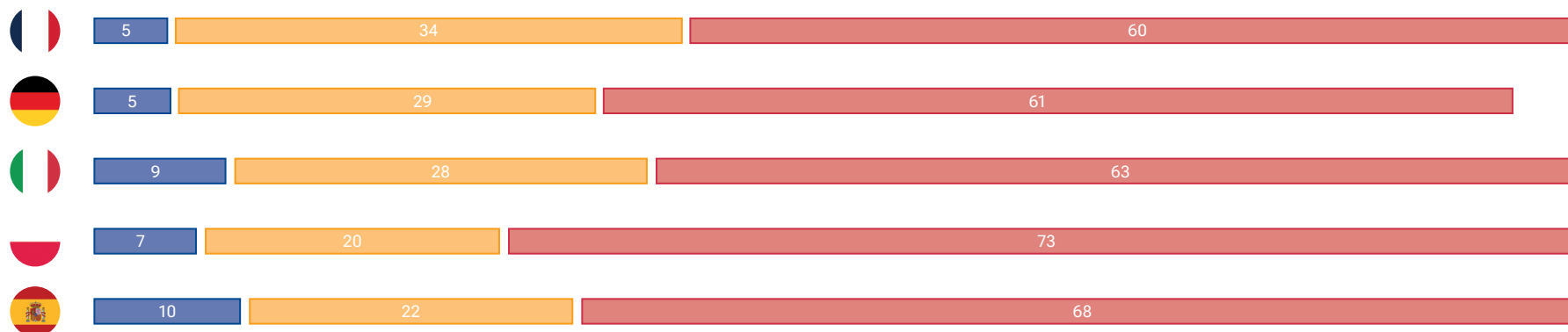
Kontrola nad migracją powinna być priorytetem polityki migracyjnej zdaniem badanych we wszystkich krajach, w których przeprowadziliśmy badanie. Najsilniej poparcie dla niej jest widoczne w Polsce oraz w Hiszpanii

WYKRES 18

Co w kontekście migracji uważa Pan/Pani za najważniejsze dla [KRAJU]?

- Zachęcenie większej liczby osób do przybycia do [KRAJU]
- Zmniejszenie liczby ludzi przybywających do [KRAJU]
- Uzyskanie pełnej kontroli nad tym, kto przybywa do [KRAJU]

% odpowiedzi

ⁿFrancja=2004 ⁿNiemcy= 2000 ⁿWłochy= 2186 ⁿPolska=1502 ⁿHiszpania= 2050

ⁱ Dane z Niemiec pochodzą z innego badania przeprowadzonego w styczniu 2025 r.; obejmowała ona opcję "nie wiem" wybraną przez 5% respondentów, która nie jest prezentowana na wykresie.

^g Źródło: More in Common (2025)

O kontroli migracji rozmawialiśmy z badanymi również podczas grup fokusowych. Wyraźnie podkreślali oni, że kontrola migracji nie oznacza dla nich całkowitego zamknięcia granic. Rozumieją ją przede wszystkim jako wzmożoną weryfikację tożsamości migrantów oraz celu ich przyjazdu przy wjeździe do kraju – czyli sprawdzenie, kim są osoby wjeżdżające do Polski, czy nie mają przestępczej przeszłości oraz, czy ich pobyt ma charakter legalny i uzasadniony.

Jednocześnie, zdaniem rozmówców, kontrola migracji nie powinna ograniczać się wyłącznie do momentu przekroczenia granicy. Równie istotna jest systematyczna kontrola legalności zatrudnienia migrantów oraz ich integracji w trakcie pobytu w Polsce, aby zapobiegać powstawaniu gett. Podkreślano także potrzebę nadzoru nad pomocą socjalną dla migrantów, by zapobiegać nadużyciom i mieć pewność, że wsparcie trafia do osób faktycznie przebywających w kraju.

99

Najlepiej byłoby kontrolować te osoby, które chcą się dostać do nas. W jakim celu przyjeżdżają? Czy chcą tu przyjechać na stałe? Kim są te osoby? Jakie mają wykształcenie? Czym się zajmowały do tej pory?

WITOLD, 22 LATA

99

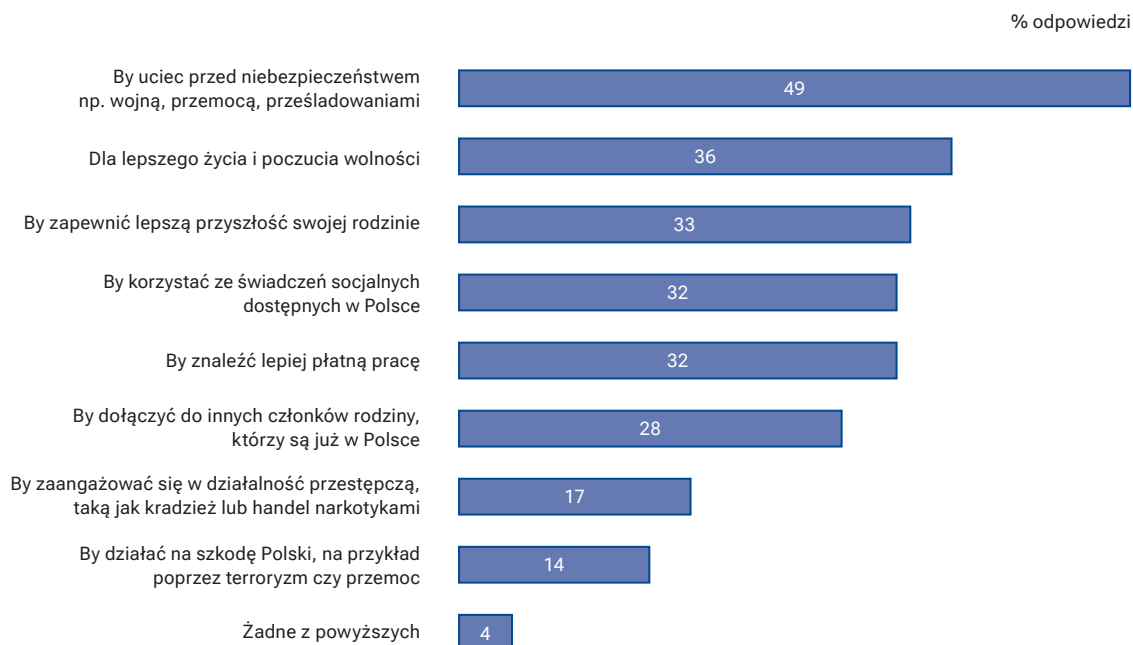
Dla mnie 800+, czy ten zasilek szkolny, jak są dzieci, to też powinno być kontrolowane. To powinno być weryfikowane, czy oni nadal są tutaj, skoro mają nadany PESEL. Ja nie mówię, że to jest złe, ale że muszą przejść jakąś weryfikację, muszą chodzić do szkoły, do żłobka, gdzieś muszą widnieć w jakimś systemie.

ALICJA, 23 LATA

Powody imigracji do Polski

WYKRES 19

Dlaczego Pana/Pani zdaniem obcokrajowcy chcą migrować do Polski? Proszę wskazać trzy najważniejsze powody.

Przekonanie o potrzebie kontrolowania tego, kto wjeżdża do naszego kraju, nie oznacza, że Polki i Polacy przypisują przyjeżdżającym złe intencje. W większości postrzegają migrantów jako osoby kierujące się dobrymi motywacjami, takimi jak chęć poprawy swojej sytuacji życiowej oraz warunków życia swoich rodzin. Dwie najbardziej negatywnie nacechowane odpowiedzi co do powodów migracji do Polski – „by działać na szkodę Polski” lub „by zaangażować się w działalność przestępczą” – są najrzadziej wybieranymi z możliwych odpowiedzi (wskazało je odpowiednio tylko 14% i 17% respondentów).

Kolejny z pięciu badanych przez nas wymiarów migracji — **współczucie** — wybrzmiał nie tylko w badaniu ilościowym, lecz także jakościowym. Gdy pytaliśmy o najczęstsze powody, dla których ludzie są zmuszeni zmienić swoje miejsce zamieszkania, badani najczęściej wskazywali, że ludzie uciekają, aby chronić siebie i swoje rodziny przed wojną, przestępczością czy represjami politycznymi. Wymieniali także motywacje ekonomiczne, takie jak poszukiwanie

lepszego warunków życia, wyższych zarobków czy stabilności finansowej. Mówili również o ciekawości świata i chęci zmiany otoczenia. Jednak zapytani o to, czy jakieś powody migracji są dla nich bardziej akceptowalne z perspektywy mieszkańca kraju przyjmującego, nasi rozmówcy podkreślali, że ważniejsze od powodów przyjazdu jest dla nich to, jak dana osoba odnajdzie się w nowym społeczeństwie – czy podejmie pracę i spróbuje się zintegrować.

Jeżeli akurat w danym kraju czy wybuchła wojna, czy są zamieszki, czy po prostu sytuacja jest naprawdę tragiczna, tak jak w tych państwach afrykańskich – susza i po prostu brak perspektyw. I jeżeli taka osoba się decyduje na imigrację, potrafi uszanować to, co dostaje, chce pracować, spróbować w ogóle poznać kulturę i kraj, do którego przyszła, to jeszcze tak by mogło być. Bo nasi też przecież wyjeżdżali, jak u nas było ciężko i inne kraje też ich utrzymywały, znaczy po prostu przyjmowały.

~ MARTA, 64 LATA, ZAWIEDZENI SAMOTNICY

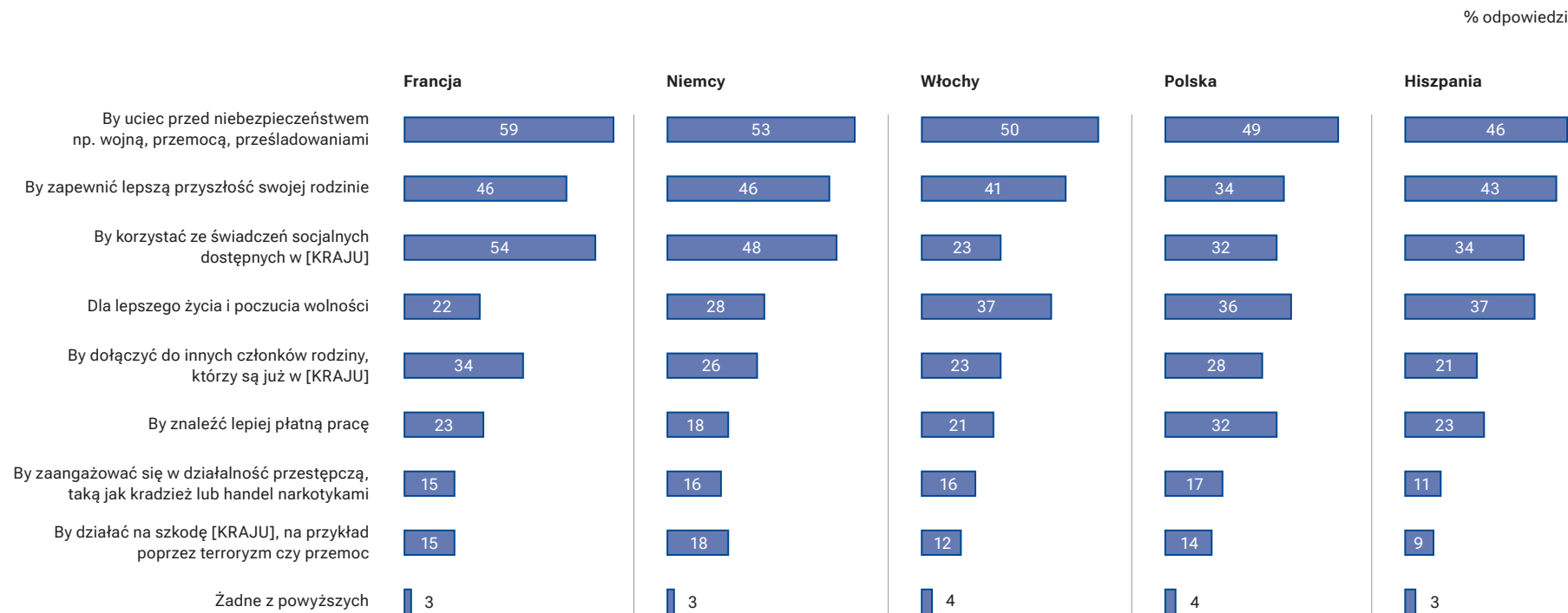
Gdzieś w danym kraju jest niebezpiecznie, coś się tam wydarza i ludzie po prostu, w związku z tym, że chcieliby żyć bezpiecznie dla siebie i dla całych swoich rodzin, uciekają. Dla mnie to jest takie bezpieczeństwo. No i jest też migracja zarobkowa. Na przykład dużo z naszego kraju przenieśli się osoby po to, żeby żyło im się lepiej.

~ MONIKA, 67 LAT, SPEŁNIENI LOKALIŚCI

We Francji i Niemczech przekonanie, że imigranci przyjeżdżają do tych krajów, by korzystać ze świadczeń socjalnych, jest bardziej rozpowszechnione niż w innych państwach

WYKRES 20

**Dlaczego Pana/Pani zdaniem obcokrajowcy chcą migrować do [KRAJU]?
Proszę wskazać trzy najważniejsze powody.**

ⁿFrancja=2004 ⁿNiemcy= 2000 ⁿWłochy= 2186 ⁿPolska=1502 ⁿHiszpania= 2050

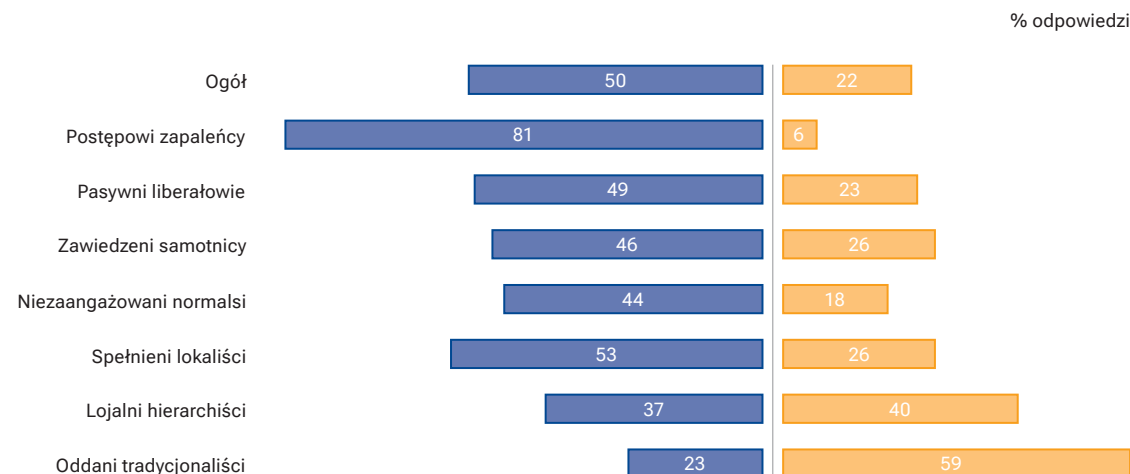
Pracownicy w kluczowych branżach a poziom imigracji

WYKRES 21

Z którym ze stwierdzeń zgadza się Pan/Pani bardziej?

■ Rząd powinien przede wszystkim zapewnić pracowników w kluczowych branżach, takich jak opieka zdrowotna, nawet jeśli oznacza to większą imigrację do Polski.

■ Rząd powinien przede wszystkim zmniejszyć imigrację do Polski, nawet jeśli to oznacza niedobory pracowników w kluczowych branżach, takich jak opieka zdrowotna.

i Na wykresie nie są prezentowane odpowiedzi "nie wiem/trudno powiedzieć".

📊 CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

Polki i Polacy zdecydowanie częściej uważają, że istotniejsze niż zmniejszenie migracji jest zapewnienie pracowników w kluczowych branżach (50%). W tym zestawieniu tylko 22% polskiego społeczeństwa uważa, że ważniejsze jest ograniczenie migracji do naszego kraju.

Największe różnice, po raz kolejny, widzimy pomiędzy dwoma skrajnymi segmentami: Postępowymi zapaleńcami i Oddanymi tradycjonalistami. Segmenty środkowe mają bardzo zbliżone do siebie opinie i częściej wskazują zapewnienie pracowników w kluczowych branżach jako istotniejsze.

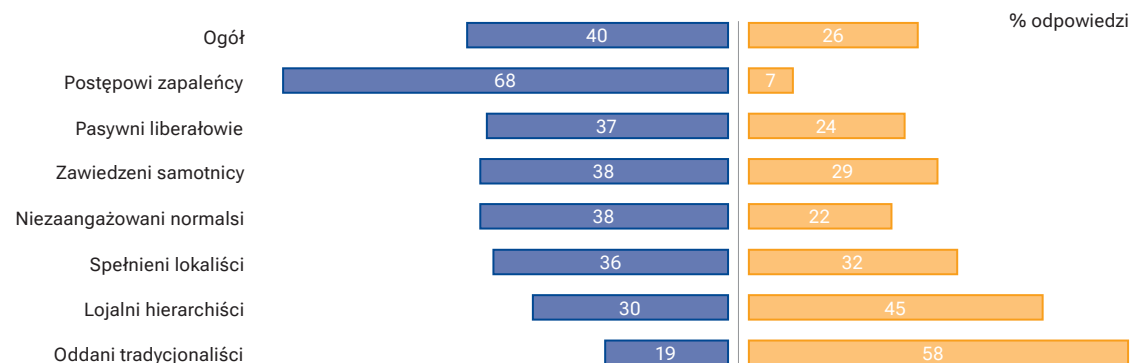
Wpływ do budżetu a imigracja

Jak już sygnalizowaliśmy, przez znaczącą część polskiego społeczeństwa migracje traktowane są jako potencjalne remedium na negatywne skutki kryzysu demograficznego, które są widoczne już dziś.

WYKRES 2.2

Z którym ze stwierdzeń zgadza się Pan/Pani bardziej?

- Rząd musi zapewnić wystarczająco wysokie wpływy do budżetu, aby opłacić emerytury, nawet jeśli oznacza to wzrost imigracji do Polski.
- Rząd powinien przede wszystkim zmniejszyć imigrację do Polski, nawet jeśli oznacza to niższe emerytury.

Na wykresie nie są prezentowane odpowiedzi "nie wiem/trudno powiedzieć".

CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

Badani uważają, że napływ cudzoziemców do Polski może mieć pozytywny wpływ na zaspokojenie podstawowych potrzeb państwa i społeczeństwa – na przykład poprzez zwiększenie dochodów budżetowych niezbędnych do zapewnienia godziwego poziomu świadczeń emerytalnych. Mniejszość respondentów (26%) jest zdania, że ograniczenie imigracji ma większe znaczenie, nawet jeśli wiązałoby się to z niższymi emeryturami. Taki pogląd jest bardziej rozpowszechniony wśród Lojalnych hierarchistów i Oddanych tradycjonalistów, co może wynikać z ich ogólnie bardziej sceptycznego nastawienia do migrantów. Co istotne, nawet w tych grupach co najmniej jedna piąta badanych uznaje, że zapewnienie stabilnych dochodów państwa jest ważniejsze niż ograniczanie imigracji do Polski.

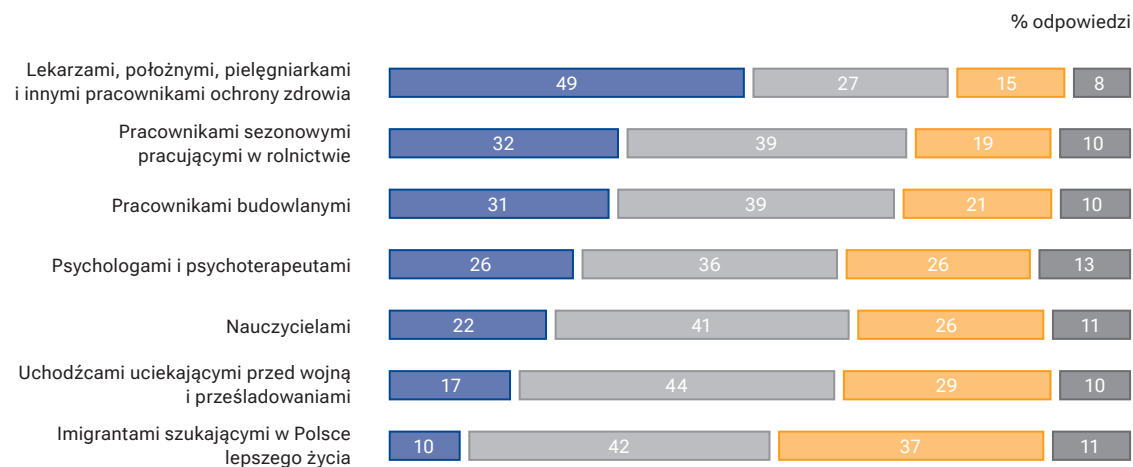
Wciąż jednak znaczna część społeczeństwa nie ma wyrobionego zdania w tej kwestii – aż 34% badanych przyznało, że trudno im zająć stanowisko.

W jakich branżach szczególnie potrzebujemy imigrantów?

WYKRES 23

Czy Pana/Pani zdaniem powinniśmy zwiększyć, czy zmniejszyć liczbę przybywających do Polski migrantów, którzy są...?

■ Zwiększyć ■ Pozostawić na tym samym poziomie ■ Zmniejszyć ■ Nie wiem

 CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

Polki i Polacy najczęściej wskazują potrzebę przyjmowania migrantów, którzy mogliby pracować w ochronie zdrowia, rolnictwie oraz sektorze budowlanym.

Wyniki te pozwalają spojrzeć na wcześniej zidentyfikowane obawy dotyczące przeciążenia usług publicznych w szerszym kontekście. Migranci bywają postrzegani jako obciążenie niewydolnego systemu opieki i edukacji, ale jednocześnie dostrzega się, że w dłuższej perspektywie mogą przyczynić się do jego wzmocnienia – poprzez uzupełnienie braków kadrowych i zwiększenie wpływów do budżetu państwa.

Ponad połowa badanych (61%) uważa, że Polska powinna udzielać schronienia uchodźcom częściej lub równie często jak obecnie. 52% deklaruje, że liczbę przyjeżdżających imigrantów należałoby utrzymać lub zwiększyć, co potwierdza, że potrzeba kontroli nie oznacza zamykania granic.

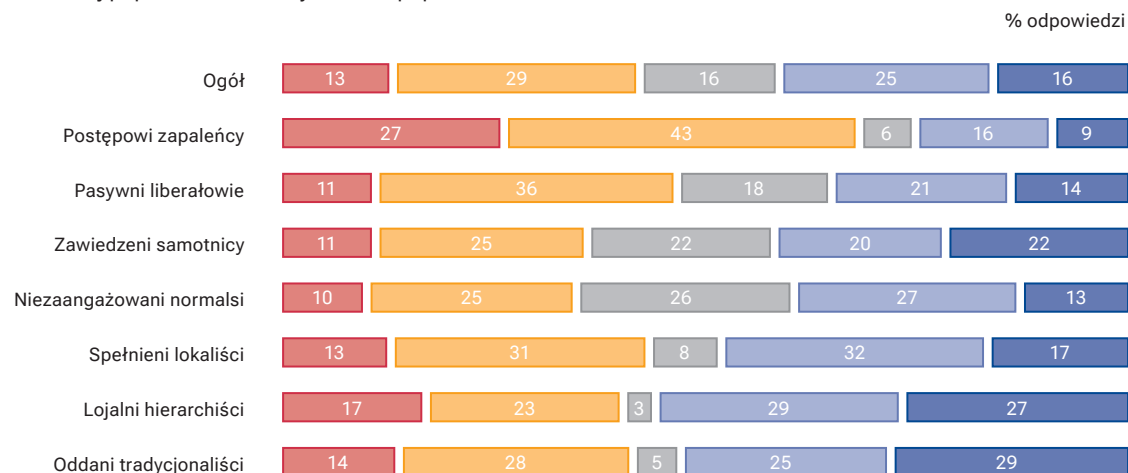
Podjęcie pracy przez migrantów jako klucz do akceptacji

WYKRES 24

W debacie publicznej pojawiają się różne propozycje, jak uporządkować proces przyjmowania uchodźców i migrantów do Polski. Jak ocenia Pan/Pani poniższe propozycje?

Deportowanie migrantów i uchodźców, którzy przybyli do Polski nielegalnie, ale dzisiaj uczciwie pracują.

■ Zdecydowanie nie popieram ■ Raczej nie popieram ■ Nie wiem / nie mam zdania
■ Raczej popieram ■ Zdecydowanie popieram

 CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

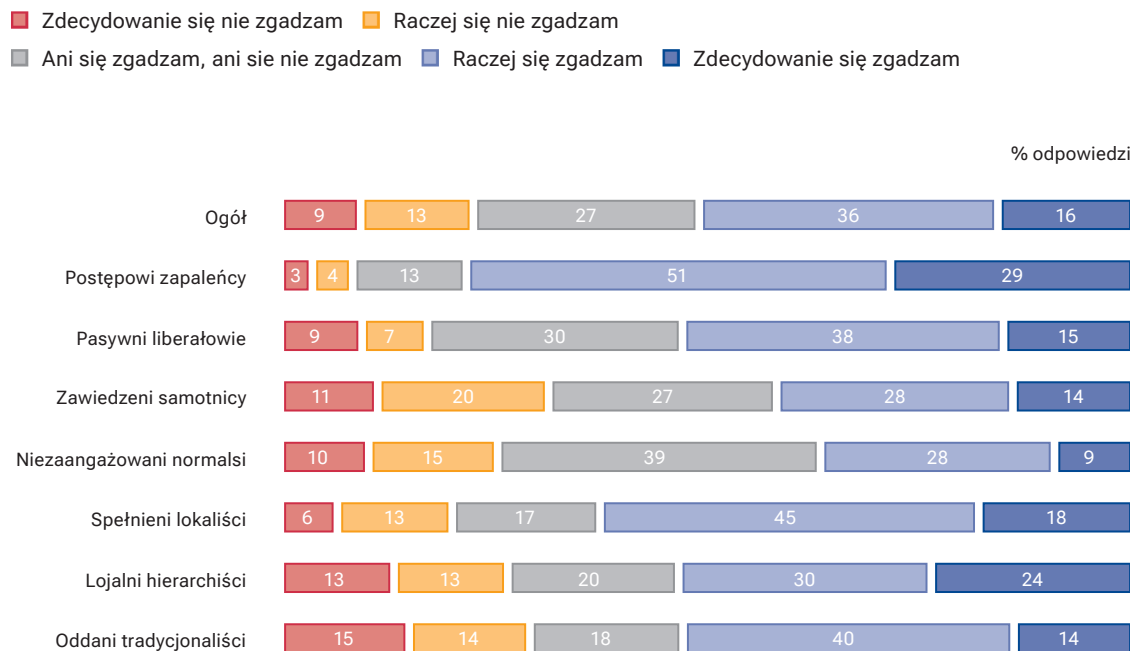
Wysokie poparcie dla deportacji migrantów, którzy popełnili w Polsce przestępstwo (81%), oraz dla wydalenia osób, które przekroczyły granicę nielegalnie (73%), kontrastuje z wyraźnie niższym poparciem (41%) dla deportacji uchodźców i migrantów, którzy nielegalnie dostali się do kraju, lecz dziś uczciwie pracują.

To pokazuje, jak duże znaczenie ma podjęcie pracy dla akceptacji obecności obcokrajowców w Polsce oraz generalną życzliwość Polaków wobec osób, które aktywnie dokładają się do funkcjonowania naszego kraju. Co więcej, znaczący sprzeciw wobec deportowania osób, które przybyły do naszego kraju nielegalnie, ale obecnie uczciwie pracują widać we wszystkich segmentach naszego społeczeństwa. W każdym z segmentów przynajmniej jedna trzecia badanych nie popiera takiego działania.

Legalnie pracujący migranci powinni móc zostać w Polsce na stałe

WYKRES 25

W jakim stopniu zgadza się Pan/Pani z tym stwierdzeniem? Migranci legalnie pracujący w Polsce powinni móc zostać w Polsce na stałe.

CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

Potwierdzenie dla tej tezy znajdujemy również w dość powszechnym przekonaniu, że migranci legalnie pracujący w Polsce powinni móc zostać w Polsce na stałe. Z takim stwierdzeniem zgadza się 52% badanych, natomiast sprzeciwia się mu jedynie 22% polskiego społeczeństwa.

Po raz kolejny widoczna jest duża grupa osób o niezdecydowanych opiniach. Wskazuje to, że Polki i Polacy często nie mają jeszcze ugruntowanego zdania na temat migracji do Polski. Debata publiczna, która przedstawia imigrantów głównie w negatywnym, stereotypowym świetle (Otwarta Rzeczpospolita, 2025), nie sprzyja kształtowaniu wyważonych opinii. Nienawistne narracje nie znajdują w społeczeństwie szerokiego poparcia, jednak brak rzetelnych treści pokazujących pozytywne aspekty migracji utrudnia budowanie zaufania i wiary w jej korzystny wymiar.

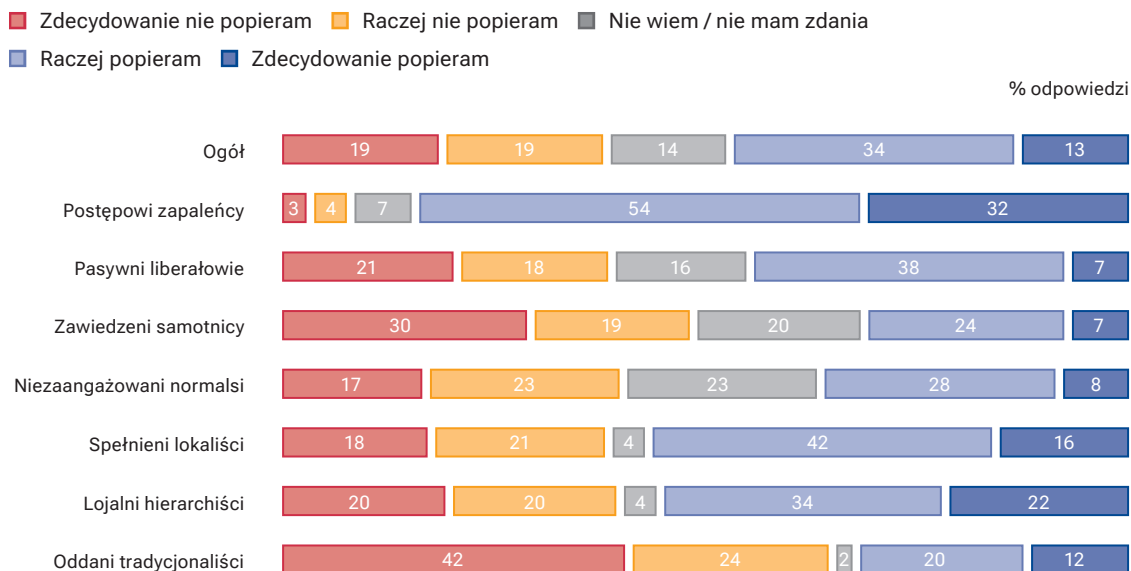
Otwarta Rzeczpospolita (3 czerwca 2025). Nienawistne treści w trakcie kampanii prezydenckiej 2025 roku. Raport 16.05 – 31.05.2025 <https://www.otwarta.org/nienawistne-tresci-w-trakcie-kampanii-prezydenckiej-2025-roku-raport-16-05-31-05-2025/>

Wspólnota: uchodźcy w lokalnej społeczności

WYKRES 26

W debacie publicznej pojawiają się różne propozycje, jak uporządkować proces przyjmowania uchodźców i migrantów do Polski. Jak ocenia Pan/Pani poniższe propozycje?

Stworzenie programu, w ramach którego Polacy mogliby przyjmować rodziny uchodźców w swojej lokalnej społeczności i wspierać ich w codziennym życiu i pomóc w integracji.

 CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

Polskie społeczeństwo jest dość podzielone w kwestii przyjmowania uchodźców w ramach tzw. **patronatu społecznego** – formy zaangażowania, w której osoby prywatne lub lokalne wspólnoty wspierają uchodźców w procesie integracji. Nieco więcej badanych (47%) popiera pomysł stworzenia programu umożliwiającego Polakom przyjmowanie rodzin uchodźców w swoich społecznościach i pomaganie im w aklimatyzacji, niż się mu sprzeciwia (38%). W każdej z wyodrębnionych grup społecznych widoczny jest jednak znaczny odsetek zarówno zwolenników, jak i przeciwników tego rozwiązania.

W wywiadach grupowych również zapytaliśmy o ocenę pomysłu umożliwienia obywatelom polskim objęcia opieki nad uchodźcami z innych krajów jeszcze przed ich przyjazdem do Polski. Uczestnicy dostrzegli w tym rozwiązaniu kilka istotnych zalet, takich jak możliwość zapewnienia uchodźcom lepszej integracji oraz wsparcia już od momentu ich przybycia do kraju. Podkreślali, że takie indywidualne zaangażowanie mogłoby ułatwić uchodźcom adaptację oraz budowanie relacji społecznych.

Jednocześnie jednak zwrócili uwagę na realne ograniczenia tego rozwiązania – przede wszystkim na niewielką liczbę osób gotowych podjąć się takiej odpowiedzialności. Wskazywali także na konieczność zapewnienia odpowiednich środków finansowych oraz wsparcia organizacyjnego, które umożliwiłyby sprawne funkcjonowanie takich inicjatyw.

To jest też ciekawa opcja, ponieważ można by było zintegrować część społeczeństwa. I druga opcja – osoba, która przybywa z danego kraju, nie byłaby taka osamotniona po prostu w tym wszystkim, więc na start już byłoby jej na pewno o wiele łatwiej.

~ LESZEK, 38 LAT, LOJALNI HIERARCHIŚCI

Myślę, że mało osób byłoby chętnych, żeby podjąć się tego, żeby brać za tego kogoś odpowiedzialność, albo musiałby dostać dobrą zapłatę. Chyba, że ktoś ma takie ogromne serce rzeczywiście i pełno czasu, no to rozumiem, ale myślę, że to by musiało pójść dużo kasy na to, żeby rzeczywiście coś takiego grało.

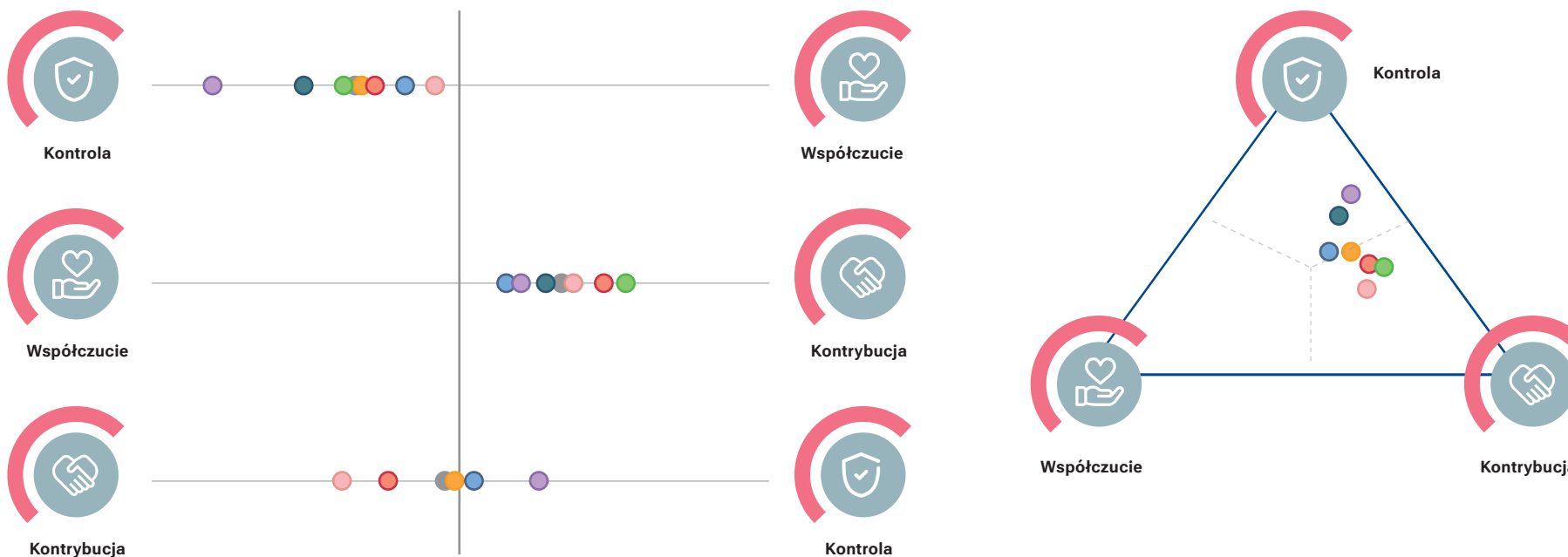
~ TOSIA, 21 LAT

Kontrola i kontrybucja – kluczowe wymiary postrzegania migracji

W kolejnej części badania zbadaliśmy, w jaki sposób takie wymiary jak kontrola, współczucie czy kontrybucja warunkują postrzeganie migracji przez polskie społeczeństwo. Na poniższych wykresach widać, że najsilniej do wszystkich segmentów polskiego społeczeństwa przemawiają kontrola i kontrybucja.

WYKRES 27

■ Ogół społeczeństwa ■ Postępowi zapaleńcy ■ Pasywni liberałowie ■ Zawiedzeni samotnicy
 ■ Niezaangażowani normalsi ■ Spełnienie lokaliści ■ Lojalni hierarchiści ■ Oddani tradycjonałści

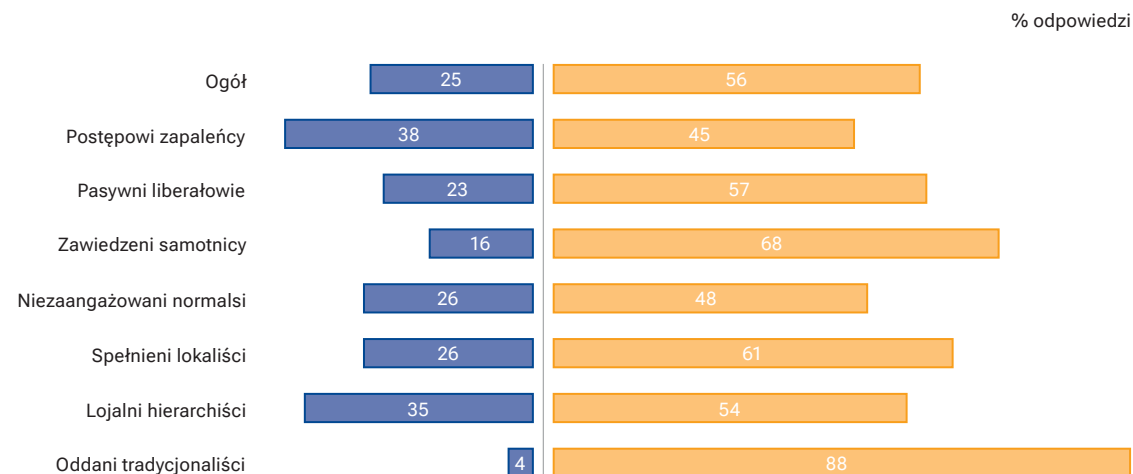

Kontrola nad migracją a współczucie

WYKRES 28

Z którym ze stwierdzeń zgadza się Pan/Pani bardziej? Proszę odpowiedzieć na skali od 1 do 5 gdzie 1 oznacza, że zgadza się Pan/Pani w pełni ze zdaniem A, a – 5 w pełni ze zdaniem B.

- A: Naszym priorytetem powinno być kontrolowanie liczby osób, które przyjeżdżają do Polski.
- B: Naszym priorytetem powinno być okazanie wsparcia osobom w potrzebie.

Na wykresie zostały uwzględnione zsumowane odpowiedzi 1-2 oraz 4-5

CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

Pomimo tego, że Polki i Polacy ze współczuciem odnoszą się do powodów, które skłaniają migrantów i uchodźców do decyzji o opuszczeniu swojego kraju, większe znaczenie ma dla nich kontrola nad liczbą migrantów przyjeżdżających do Polski.

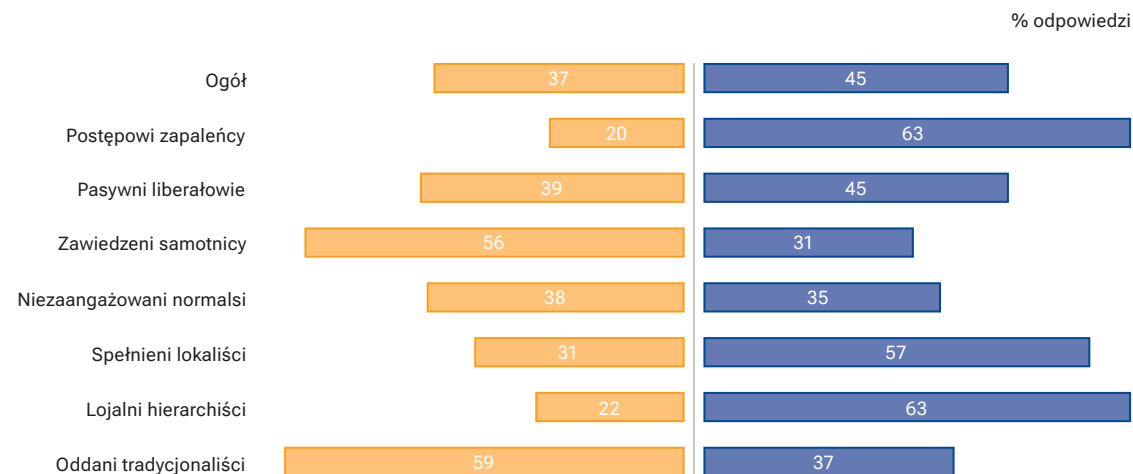
Nawet wśród Postępowych zapaleńców – najbardziej otwartego i liberalnego światopoglądowo segmentu – znajdziemy więcej zwolenników podejścia opartego na kontroli niż na współczuciu.

Kontrola nad migracją a wkład migrantów w gospodarkę

WYKRES 29

Z którym ze stwierdzeń zgadza się Pan/Pani bardziej? Proszę odpowiedzieć na skali od 1 do 5 gdzie 1 oznacza, że zgadza się Pan/Pani w pełni ze zdaniem A, a – 5 w pełni ze zdaniem B.

- A: Naszym priorytetem powinno być kontrolowanie liczby osób, które przyjeżdżają do Polski.
- B: Naszym priorytetem powinno być zadbanie o to, żeby osoby przybywające do Polski przysłużyły się naszej gospodarce i społeczeństwu.

Na wykresie zostały uwzględnione zsumowane odpowiedzi 1-2 oraz 4-5

CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

Polki i Polacy przypisują nieco większe znaczenie kontrybucji migrantów w gospodarkę i społeczeństwo niż kontrolowaniu liczby osób przyjeżdżających do kraju.

W podziale na segmenty największymi zwolennikami kontroli są Oddani tradycjoniści, natomiast Postępowi zapaleńcy i Lojalni hierarchiści większą wagę przywiązują do tego, czy przybysze przyczyniają się do rozwoju gospodarczego i społecznego.

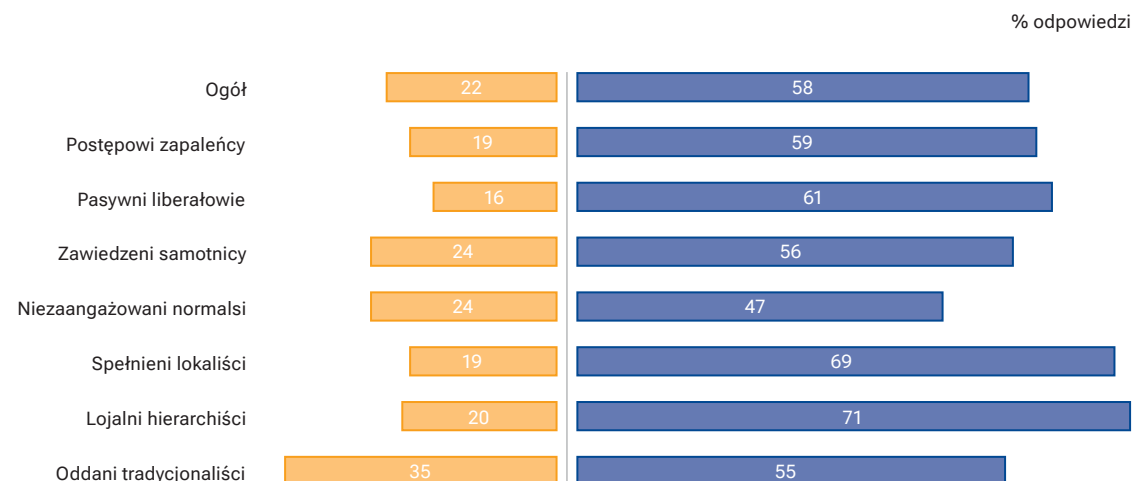
Wkład migrantów w gospodarkę a współczucie

WYKRES 30

Z którym ze stwierdzeń zgadza się Pan/Pani bardziej? Proszę odpowiedzieć na skali od 1 do 5 gdzie 1 oznacza, że zgadza się Pan/Pani w pełni ze zdaniem A, a – 5 w pełni ze zdaniem B.

■ A: Naszym priorytetem powinno być zadbanie o to, żeby osoby przybywające do Polski przysłużyły się naszej gospodarce i społeczeństwu.

■ B: Naszym priorytetem powinno być okazanie wsparcia osobom w potrzebie.

i Na wykresie zostały uwzględnione zsumowane odpowiedzi 1-2 oraz 4-5

📊 CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

Wyższosc znaczenia kontrybucji nad współczuciem widoczna jest w odpowiedziach na pytanie o to, czy naszym priorytetem, jako kraju przyjmującego, powinno być zadbanie, by osoby do nas przybywające przysłużyły się naszej gospodarce i społeczeństwu, czy raczej okazanie wsparcia osobom w potrzebie. Dla zdecydowanej większości badanych (58%) większe znaczenie miał wkład przyjezdnych w rozwój gospodarczy kraju niż motywacje oparte na współczuciu.

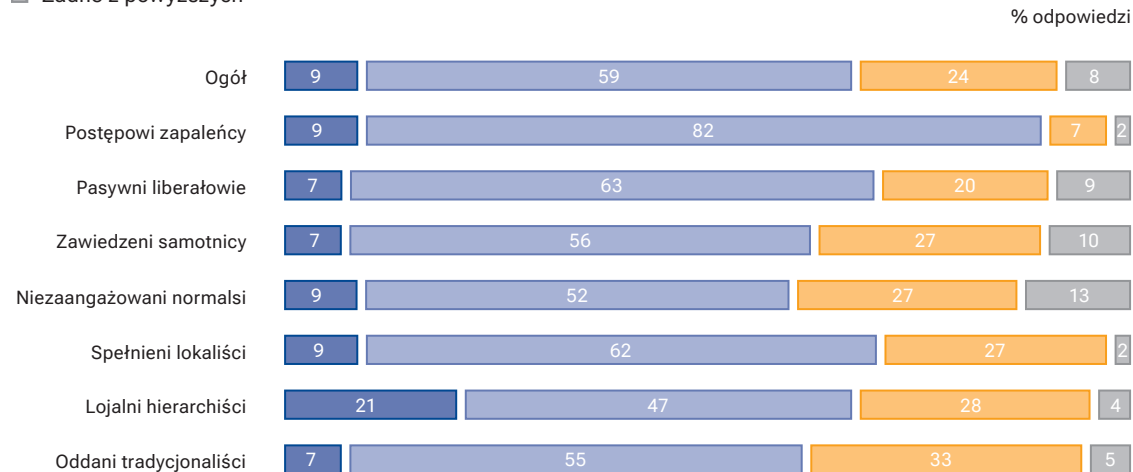
Na uwagę zasługuje postawa Oddanych tradycjonalistów – choć również skłaniają się ku podejściu opartemu na kontrybucji, aż 35% przedstawicieli tego segmentu wskazuje, że ważniejsze jest współczucie. Można to wiązać z dużym znaczeniem moralnego fundamentu troski, charakterystycznego dla tej grupy.

Potrzeba kontroli i tworzenia legalnych ścieżek migracji

WYKRES 31

Jeśli chodzi o działania w zakresie migracji, które z poniższych najbardziej Pan/Pani popiera?

- Powinniśmy skupić się tylko na stworzeniu nowych mechanizmów umożliwiających imigrantom i uchodźcom legalny wjazd do Polski
- Powinniśmy zarówno zwiększyć bezpieczeństwo granic, jak i stworzyć nowe mechanizmy legalnego wjazdu imigrantów i uchodźców do Polski
- Powinniśmy skupić się tylko na bezpieczeństwie granic
- Żadne z powyższych

 CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

Zdaniem aż 59% społeczeństwa powinniśmy zwiększyć bezpieczeństwo granic, przy jednoczesnym stworzeniu nowych mechanizmów legalnego wjazdu imigrantów i uchodźców do Polski – to najczęściej wybierana odpowiedź wśród przedstawicieli wszystkich grup społecznych – bez względu na wyznawane wartości czy ideologię polityczną.

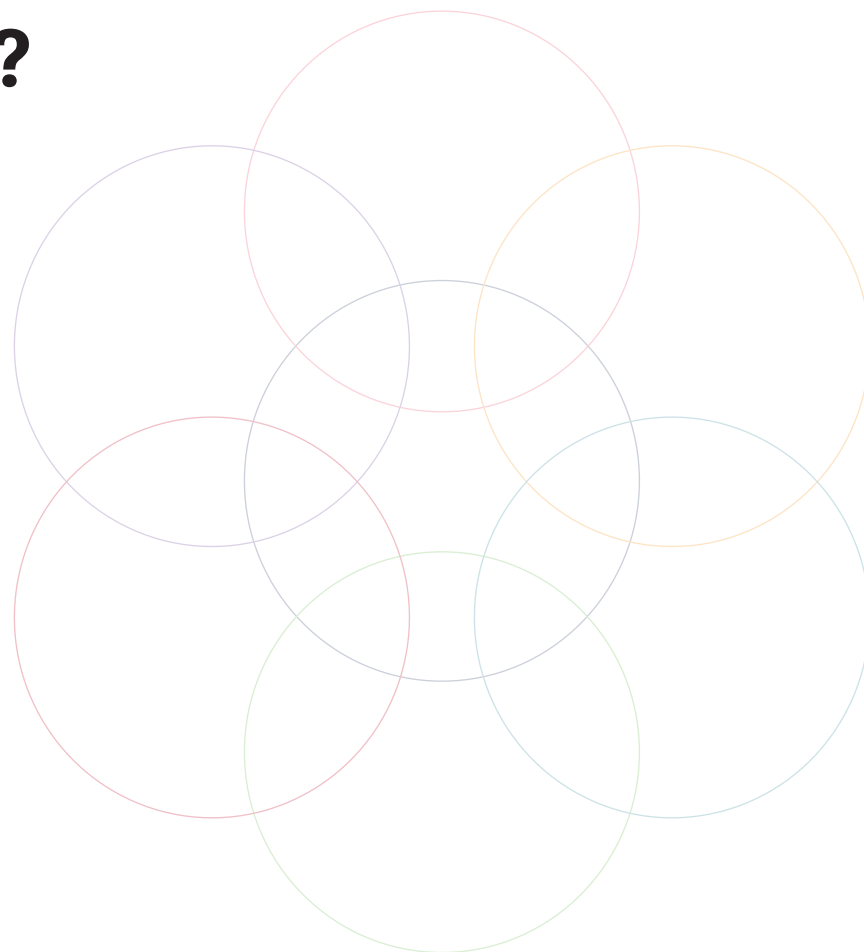
Dla 24% badanych najważniejsze jest zapewnienie bezpieczeństwa granic. Natomiast 9% opowiada się za stworzeniem nowych mechanizmów umożliwiających legalny wjazd imigrantom i uchodźcom do Polski.

Co kształtuje opinie o migracji i migrantach?

Podsumownie

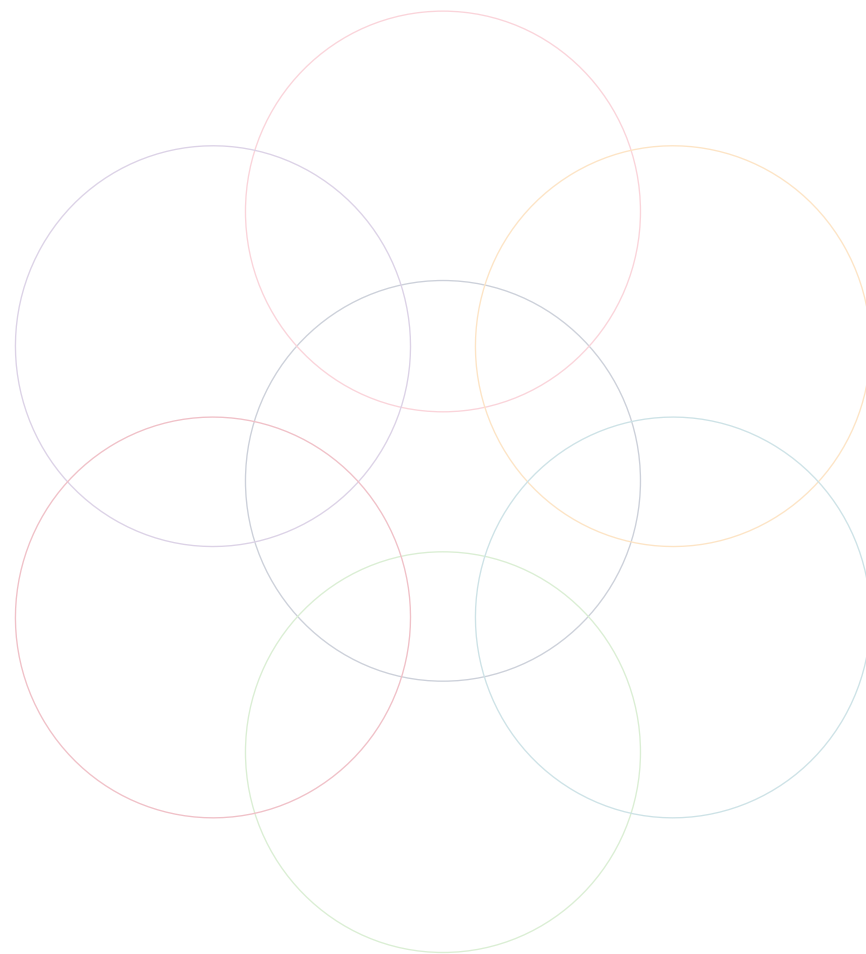
Postrzeganie imigracji do Polski opisujemy za pomocą pięciu wymiarów, które określamy jako 3K-2W: poczucia **kontroli** nad tym, kto wjeżdża do kraju; oceny wkładu (**kontrybucji**) imigrantów w społeczeństwo przyjmujące; oceny **kompetencji** państwa w prowadzeniu polityki migracyjnej; **współuczucia** wobec osób w drodze oraz wyzwań związanych z integracją, jakie stoją przed Polkami i Polakami jako **wspólnotą**.

Potrzeba kontroli jest w polskim społeczeństwie wyrażana bardzo silnie – nie oznacza jednak wyłącznie ograniczenia liczby osób wjeżdżających do kraju, lecz raczej dokładną weryfikację motywacji i celów przyjeżdżających. Wymiar ten wiąże się ściśle z opinią na temat kompetencji państwa i jego instytucji, które – jak pokażemy w kolejnym rozdziale – oceniane są dość krytycznie w zakresie przygotowania do zarządzania tymi procesami. Jednocześnie akceptacja migrantów w dużej mierze zależy od ich wkładu w społeczeństwo – podjęcia pracy, wzmocnienia gospodarki czy uzupełniania braków kadrowych. W oczach badanych te czynniki mają większe znaczenie niż sama liczba osób przybywających do kraju.

VI. Kryzys zaufania do państwa i innych instytucji oraz dalsze działania

Skuteczne zarządzanie migracją wymaga sprawnych instytucji, jednak Polki i Polacy są sceptyczni wobec przedstawicieli i instytucji zajmujących się tym tematem – szczególnie na wyższych szczeblach administracji. Oczekują, że państwo aktywnie będzie wspierać integrację cudzoziemców i uważają takie działania za potrzebne.

Zaufanie do osób i instytucji zajmujących się migracjami

WYKRES 32

Jakim osobom, które wypowiadają się na temat migracji, ufa Pan/Pani najbardziej? Proszę wskazać maksymalnie dwie odpowiedzi

Polskie społeczeństwo wykazuje nieufność wobec informacji i opinii dotyczących migracji. Na pytanie, komu najbardziej ufają, gdy mowa o osobach wypowiadających się na temat migracji, najczęstszą odpowiedzią było „nie ufam nikomu” (22%).

Jeśli jednak badani wskazywali konkretne źródła, najczęściej byli to przedstawiciele środowisk niezwiązanych ze światem polityki – organizacje pozarządowe pracujące z migrantami i uchodźcami (19%), osoby mające z nimi bezpośredni kontakt (19%), naukowcy zajmujący się tematyką migracji (17%) oraz rodzina i znajomi (14%).

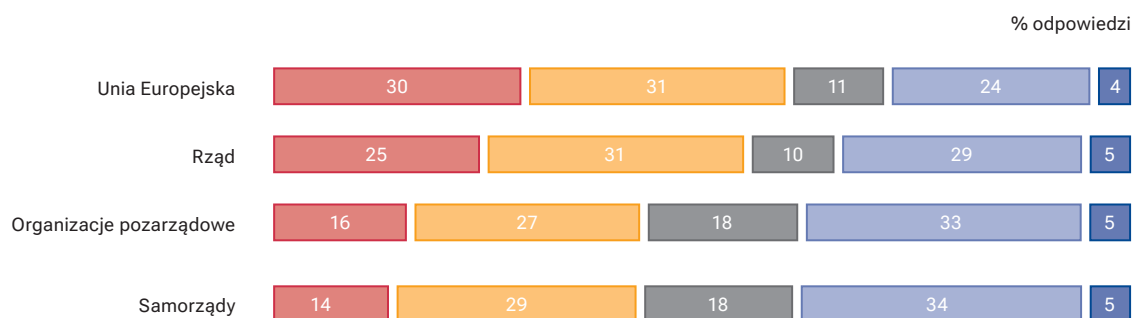
Wyniki te pokazują, że zaufanie do kompetencji instytucji państwowych w obszarze migracji jest ograniczone. Największą wiarygodnością cieszą się zwykli ludzie – ci, którzy mają osobisty kontakt z imigrantami lub wiedzę opartą na doświadczeniu.

Ocena instytucji zajmujących się migracją jest negatywna

WYKRES 33

Jak Pana/Pani zdaniem następujące instytucje radzą sobie z kwestią migracji do Polski?

■ Bardzo źle ■ Raczej źle ■ Nie wiem ■ Raczej dobrze ■ Bardzo dobrze

Wszystkie rodzaje instytucji, o których ocenę poprosiliśmy badanych, zostały ocenione raczej negatywnie. Im wyższy szczebel administracji, tym gorsza ocena. To pokazuje, że ogólne przekonanie o kompetencjach instytucji w Polsce w zakresie zarządzania procesami migracyjnymi i prowadzenia polityki migracyjnej nie jest wysokie. Podobnie jak w przypadku ogólnego poziomu zaufania, również w ocenie skuteczności najlepiej wypadły organizacje pozarządowe. Ich wieloletnie doświadczenie oraz bezpośredni kontakt z migrantami wzmacniają wiarygodność ich działań i wyraźnie odróżniają je od instytucji państwowych.

To dowód, że głos organizacji pozarządowych oraz ich praktyczna wiedza powinny być aktywnie uwzględniane przy projektowaniu i wdrażaniu nowych polityk migracyjnych.

Podobną pozytywną oceną w zakresie migracji do Polski cieszą się również samorządy.

CAWI/CATI, 10-20 marca 2025, N=1502

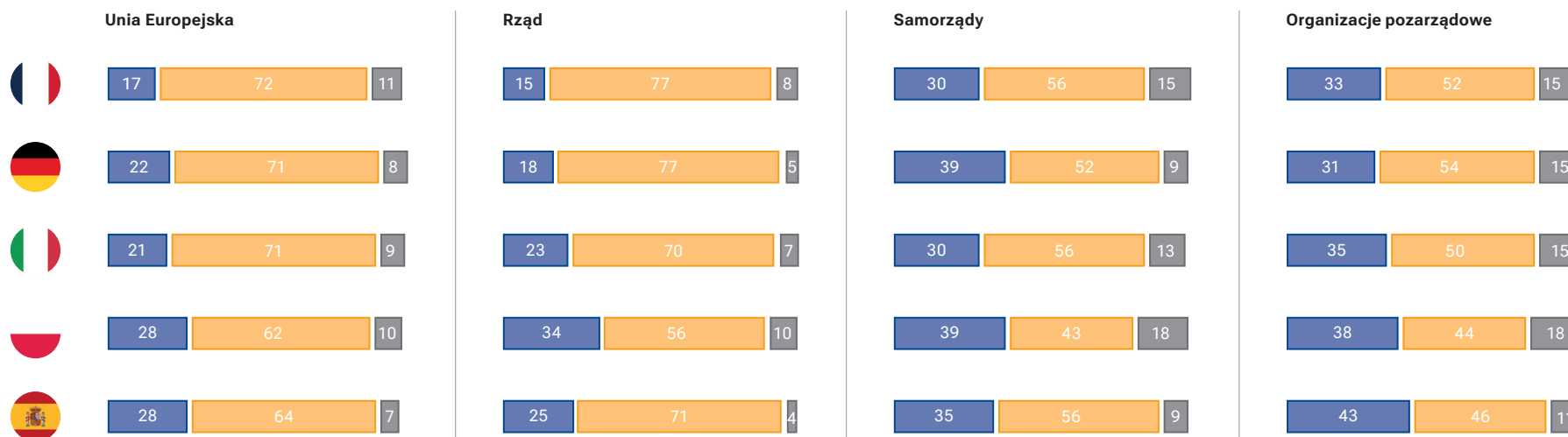
Negatywna ocena instytucji państwowych zajmujących się migracją jest wyraźna również w innych krajach europejskich

WYKRES 34

Jak Pana/Pani zdaniem następujące instytucje radzą sobie z kwestią migracji do kraju?

■ Dobrze ■ Źle ■ Nie wiem

% odpowiedzi

 Źródło: More in Common (2025)

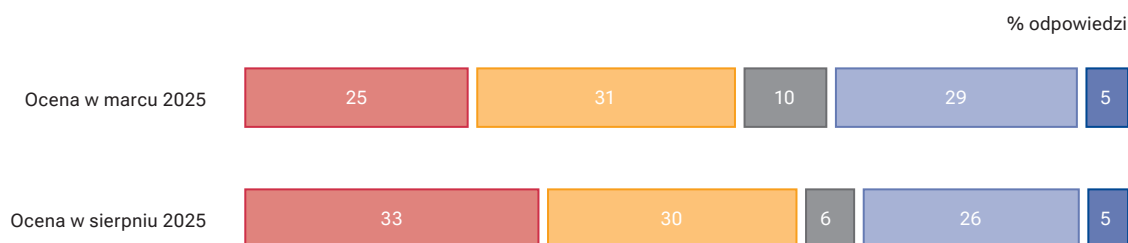
^NFrancja=2004 ^NNiemcy= 2000 ^NWłochy= 2186 ^NPolska=1502 ^NHiszpania= 2050

Polski rząd źle radzi sobie z kwestią migracji

WYKRES 35

Jak Pana/Pani zdaniem polski rząd radzi sobie z kwestią migracji?

■ Bardzo źle ■ Raczej źle ■ Nie wiem ■ Raczej dobrze ■ Bardzo dobrze

Na przestrzeni pół roku – pomiędzy pierwszą a drugą częścią badania – wizerunek polskiego rządu w oczach społeczeństwa nie uległ poprawie. W sierpniu 2025 roku aż 63% respondentów negatywnie oceniło rząd w zakresie prowadzonej polityki migracyjnej – co istotne, odsetek ocen bardzo złych wzrósł o 8 punktów procentowych w porównaniu z sytuacją sprzed pięciu miesięcy. Co więcej, pogorszenie ocen widoczne jest we wszystkich segmentach społeczeństwa: zarówno w tych najbardziej lewicowo-liberalnych, jak i centrowych oraz konserwatywno-prawicowych.

Wyniki te znajdują potwierdzenie w badaniu jakościowym, gdzie respondenci wielokrotnie podkreślali, że rządowi brakuje jasnej koncepcji polityki migracyjnej i nie jest on gotów brać odpowiedzialności za kluczowe decyzje oraz potencjalne projekty zmian.

📍 CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

📈 CATI/CAWI, 6-13 sierpnia 2025, N=1200

Uczestnicy wywiadów grupowych również wyrażali wiele zastrzeżeń wobec działań polskiego rządu i Unii Europejskiej w obszarze migracji. Oceniali je jako chaotyczne i niespójne, często zależne od aktualnych trendów opinii publicznej oraz bieżących celów

politycznych co, według nich, prowadzi do braku klarownej strategii i konfliktów między różnymi ugrupowaniami. Podkreślali też, że mimo wieloletnich problemów migracyjnych w Europie i licznych debat politycznych, brakuje realnych i skutecznych rozwiązań.

I poprzedni, i obecny rząd wiele mówią o migracji. Jedni kłócą się z drugimi, że ci nie podpiszą jakiegoś tam paktu migracyjnego. Ci wypominają drugim, że podpisali, i tak dalej. Takie dyskusje miałyby sens, gdyby nie fakt, że my należymy do Unii Europejskiej i pewne decyzje idą na jej szczeblu. Problem istnieje od wielu lat. Przecież Włosi mają ogromny problem – ludzie przybywający statkami giną, toną. Na Lampeduzę przyplływają codziennie statki. Tyle ludzi zginęło, utopiło się właśnie w wyniku tych podróży. Politycy tylko mówią – i nasi, i europejscy – wiele mówią o tym, co by zrobili. Natomiast nie ma pomysłu na to, jak to rozwiązać.

~ WOJTEK, 39 LAT, NIEZAANGAŻOWANI NORMALSI

Trochę chaotycznie wyglądają te działania rządzących, tak patrząc z boku. Mam wrażenie, że duża część tych działań jest kierowana tym, jaki jest obecnie trend w opinii publicznej i co im się bardziej opłaca robić PR-owo, żeby ludzie byli zadowoleni, więc to jest jak flaga na wietrze. Brak w tym spójności, za dużo jest tych frontów politycznych, które się kłócą. Jedni mówią, że absolutnie nie, inni chcą przyjmować wszystkich. Nie wiem, czy jest jakiś złoty środek w tej sytuacji.

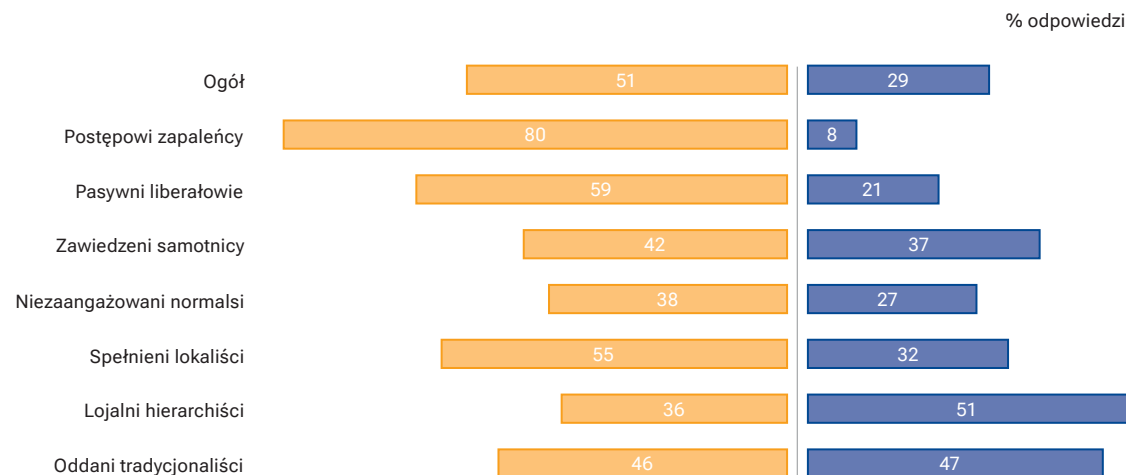
~ WITOLD, 29 LAT

Zaangażowanie państwa w integrację cudzoziemców

WYKRES 36

Z którym ze stwierdzeń zgadza się Pan/Pani bardziej? Proszę odpowiedzieć na skali od 1 do 5 gdzie 1 oznacza, że zgadza się Pan/Pani w pełni ze zdaniem A, a 5 – w pełni ze zdaniem B.

- A: Państwo powinno aktywnie angażować się w integrację migrantów i uchodźców w polskim społeczeństwie.
- B: Państwo nie powinno angażować się w integrację migrantów i uchodźców w polskim społeczeństwie.

Na wykresie nie są prezentowane wskazania odpowiedzi środkowej

CAWI/CATI, 6-13 sierpnia 2025, N=1502

Jednym z obszarów, w którym Polki i Polacy oczekują bardziej zdecydowanych działań ze strony rządzących, jest integracja migrantów i uchodźców – 51% społeczeństwa uważa, że to właśnie instytucje publiczne powinny odgrywać w tym procesie kluczową rolę. Świadczy to o rosnącej świadomości, jak dużym wyzwaniem jest integracja oraz jak istotne jest, by przebiegała w sposób skoordynowany i dobrze zaplanowany.

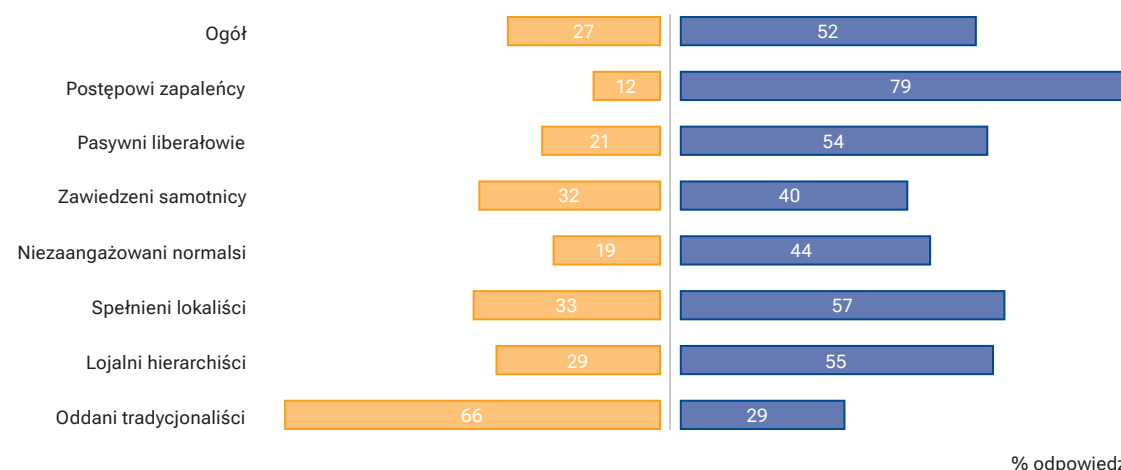
Poparcie dla aktywnej roli państwa widoczne jest także wśród segmentów o bardziej konserwatywnych poglądach, takich jak Niezaangażowani normalsi czy Spełnieni lokaliści. Większy sceptycyzm pojawia się wśród Lojalnych hierarchistów i Oddanych tradycjoniistów, jednak ich odpowiedzi również nie są jednoznacznie negatywne. Może to świadczyć o tym, że mimo większego dystansu społecznego i potencjalnych uprzedzeń Polki i Polacy dostrzegają złożoność problemu oraz rozumieją konsekwencje, jakie mogłoby nieść za sobą zaniechanie programów integracyjnych prowadzonych przez państwo.

Zaangażowanie państwa w integrację cudzoziemców

WYKRES 37

Z którym ze stwierdzeń zgadza się Pan/Pani bardziej? Proszę odpowiedzieć na skali od 1 do 5 gdzie 1 oznacza, że zgadza się Pan/Pani w pełni ze zdaniem A, a 5 – w pełni ze zdaniem B.

- A: Powstanie Centrów Integracji Cudzoziemców, które wspierałyby legalnie przebywających w Polsce obcokrajowców w załatwianiu spraw urzędowych, znalezieniu pracy czy nauce języka, to zły pomysł.
- B: Powstanie Centrów Integracji Cudzoziemców, które wspierałyby legalnie przebywających w Polsce obcokrajowców w załatwianiu spraw urzędowych, znalezieniu pracy czy nauce języka, to dobry pomysł.

Na wykresie nie są prezentowane wskazania odpowiedzi środkowej

CATI/CAWI, 6-13 sierpnia 2025, N=1502

Przekonanie o konieczności zaangażowania państwa w procesy integracji imigrantów znajduje odzwierciedlenie w poparciu dla konkretnych rozwiązań.

Aż 52% respondentów uznaje utworzenie Centrów Integracji Cudzoziemców za dobry pomysł, podczas gdy tylko 27% ocenia to rozwiązanie negatywnie.

Jedyną grupą wyraźnie wyróżniającą się na tle reszty społeczeństwa pozostają Oddani tradycjoniści, wśród których aż 66% uważa powstanie CIC-ów za zły pomysł.

Podczas wywiadów grupowych, nawet wśród przedstawicieli bardziej konserwatywnych segmentów – takich jak Lojalni hierarchiści – pojawiały się opinie, że państwo powinno aktywnie angażować się w integrację migrantów i uchodźców. Za ważne uznawano zwłaszcza powstawanie instytucji, których zadaniem

byłoby nauczanie języka polskiego oraz przekazywanie wiedzy o polskich tradycjach i historii. Zdaniem rozmówców takie działania nie tylko ułatwiłyby obcokrajowcom odnalezienie się w naszym kraju, ale również mogłyby pozytywnie wpłynąć na ich odbiór wśród polskiego społeczeństwa.

Na pewno powinien powstać jakiś instytut do spraw migrantów i żeby też ten instytut nie był takim tylko typowym, tylko kontrolującym, ale żeby też pokazywał korzyść, jaką niesie pobyt w danym kraju. Żeby on po prostu zachęcał ich do większej integracji z nami – organizował kursy języka polskiego i przedstawiał, jaka jest możliwość zwiększania swojej wiedzy o naszym kraju. Żeby oni poznawali po prostu nasz kraj, no i dostosowywali się do naszej kultury. No i żeby ci, którzy przybywają z jakichś zupełnie odmiennych kręgów, też wiedzieli, że też mamy swoją historię.

~ ANDRZEJ, 49 LAT, LOJALNI HIERARCHIŚCI

Nasi rozmówcy wyrażali również obawę, że brak systemowych działań ze strony Unii Europejskiej, rządu i władz lokalnych może prowadzić do powstawania gett, które utrudniają integrację migrantów i sprzyjają wzrostowi przestępczości oraz napięć

społecznych. Rozmówcy podkreślali, że bez odpowiedniego nadzoru i kontroli sytuacje te mogą eskalować do konfliktów i zagrożeń dla bezpieczeństwa zarówno lokalnych społeczności, jak i przyjezdnych.

Żebyśmy nie dopuścili takiej sytuacji, że powstaną getta, prawda? Bo są kraje, gdzie powstały getta i ci ludzie się nie asymilują ze społecznością lokalną, i to prowadzi rzeczywiście do wielkich przestępstw. Te przestępstwa popełniane przez imigrantów są nagłaśniane, chociaż nie odbiegają zasadniczo od przestępczości Polaków.

~ EDWARD, 62 LATA, PASYWNI LIBERAŁOWIE

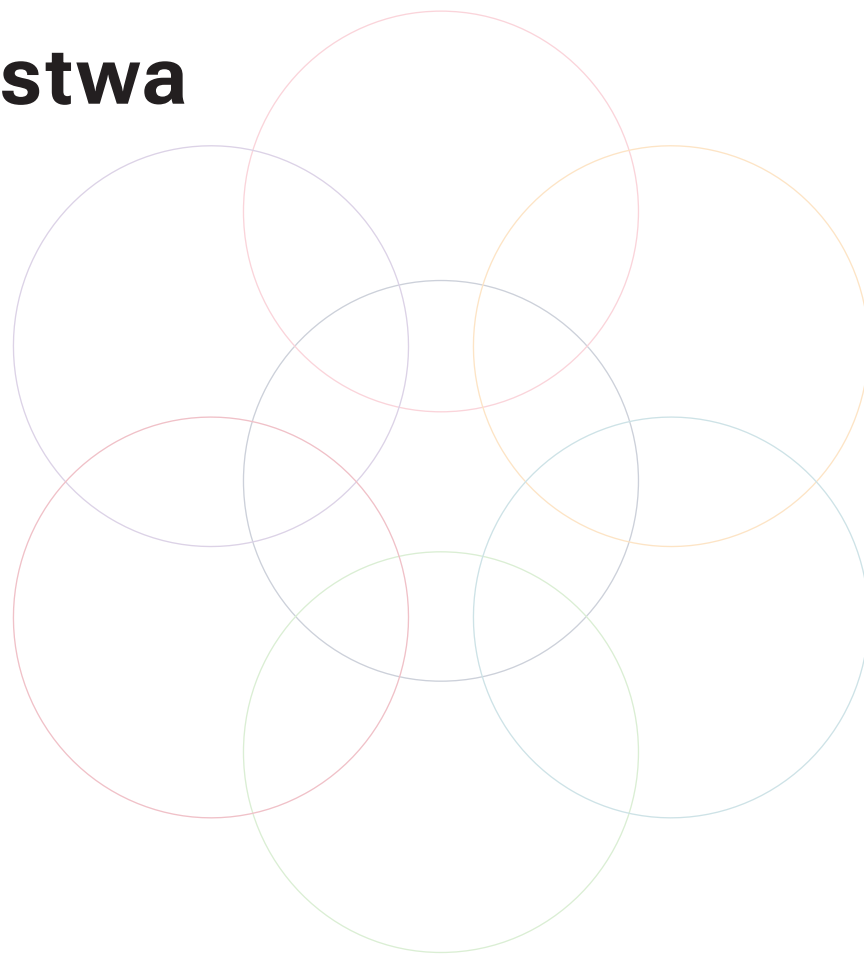
W naszym mieście facet sprowadził sobie do pracy, legalnie, przez agencję pracy, 300 mężczyzn z innego państwa. No i oni po prostu sięją popłoch w mieście, bo po pracy muszą się gdzieś rozładować. My się boimy, że w końcu dojdzie do rękoczynów, jakiegoś samosądu, bo zaczynają się takie sytuacje, że naprawdę zbierają się grupki polskich chłopaków i czekają na taką ustawkę. Dojdzie do jakiejś tragedii. Państwo powinno pieczę nad tym sprawować, jak to wszystko wygląda.

~ ZUZANNA, 43 LATA, LOJALNI HIERARCHIŚCI

Kryzys zaufania do państwa i innych instytucji oraz dalsze działania

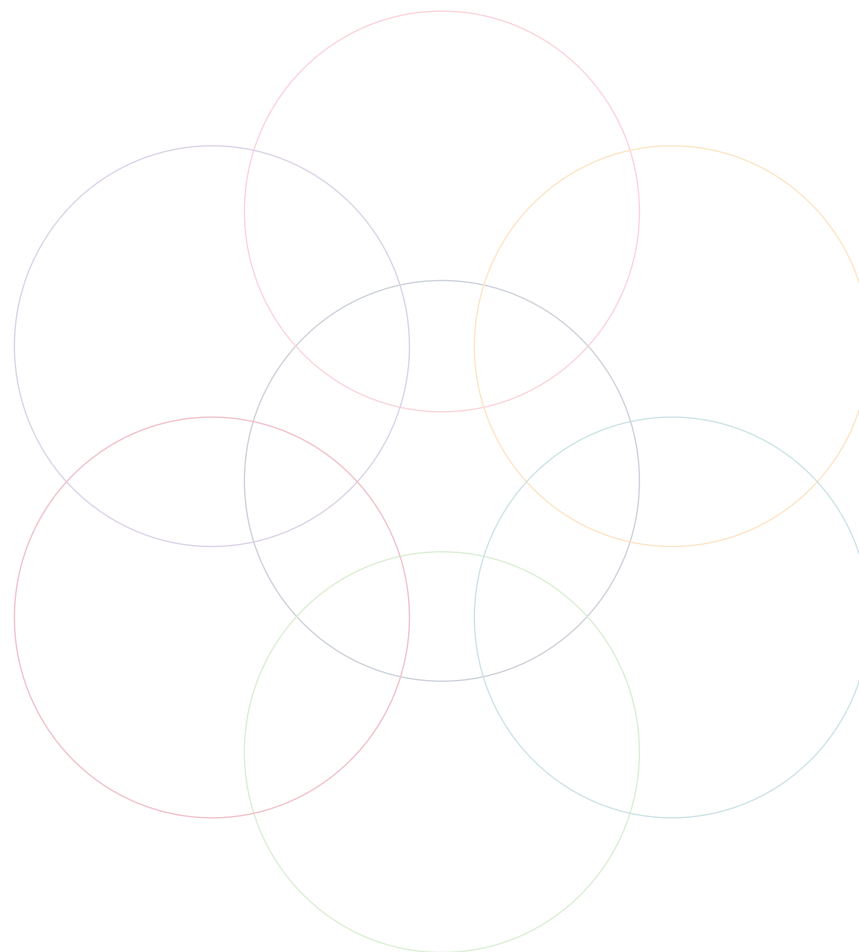
Podsumowanie

W kwestii informowania o tematach związanych z migracją polskie społeczeństwo wykazuje wyraźną nieufność. Spośród osób i instytucji największym zaufaniem cieszą się organizacje pozarządowe działające na rzecz migrantów i uchodźców oraz osoby mające bezpośredni kontakt z migrantami. Z kolei zaufanie wobec instytucji państwowych odpowiedzialnych za politykę migracyjną utrzymuje się na bardzo niskim poziomie. Respondenci uzasadniają to brakiem jasnej, spójnej strategii oraz chaotycznym i reaktywnym sposobem działania zarówno polskiego rządu, jak i Unii Europejskiej. W efekcie rosną oczekiwania wobec państwa, a Polki i Polacy podkreślają potrzebę bardziej aktywnego i skoordynowanego podejścia oraz konkretnych działań, m.in. w obszarze integracji migrantów.

VII. Nowe rozwiązania prawne oraz tworzenie legalnych ścieżek migracji

Pomimo zagrożeń i wyzwań dostrzeganych przez Polki i Polaków w kontekście migracji, wielu respondentów popiera utworzenie legalnych ścieżek przyjazdu do Polski, które umożliwiłyby kontrolowany napływ obcokrajowców oraz korzystanie z potencjału ich obecności w naszym kraju. Postawa ta świadczy o życzliwości polskiego społeczeństwa i gotowości, by stać się aktywnym państwem przyjmującym – na własnych zasadach.

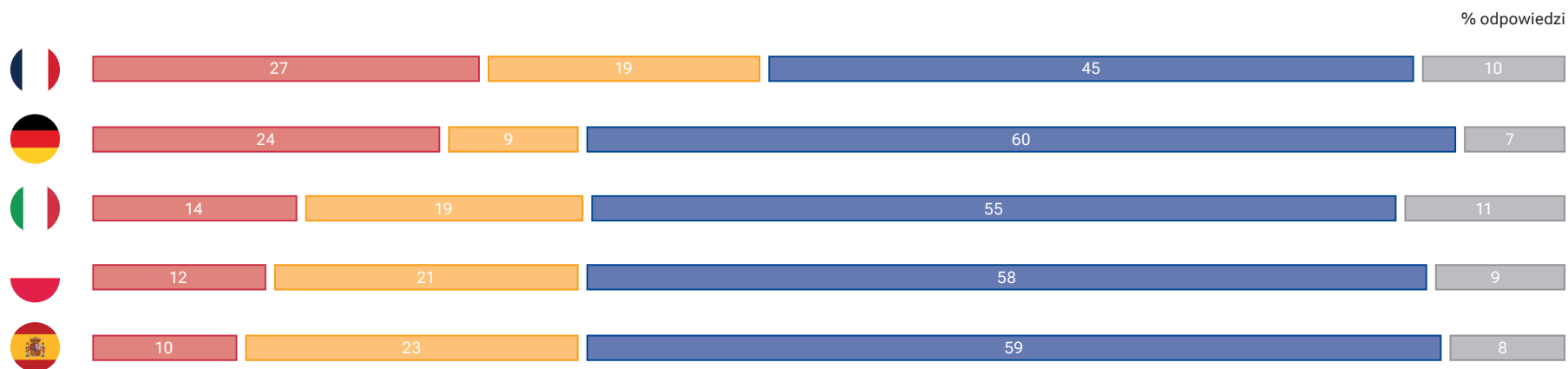

Wyniki badań pokazują, że podejście ograniczające się wyłącznie do kontroli granic nie jest najbardziej popularnym rozwiązaniem. We wszystkich krajach obywatele oczekują zrównoważonej polityki migracyjnej, łączącej ochronę granic z tworzeniem możliwości legalnego wjazdu do kraju

WYKRES 38

Jeśli chodzi o działanie w zakresie migracji, które z poniższych najbardziej Pan/Pani popiera?

- Powinnismy skupić się tylko na bezpieczeństwie granic.
 ■ Powinniśmy stworzyć nowe mechanizmy umożliwiające imigrantom i uchodźcom legalny wjazd do [KRAJU]
 ■ Powinnismy zarówno zwiększyć bezpieczeństwo granic, jak i stworzyć nowe mechanizmy legalnego wjazdu imigrantów i uchodźców do [KRAJU]
 ■ Żadne z powyższych

Źródło: More in Common (2024/2025)

ⁿFrancja=2004 ⁿNiemcy= 2000 ⁿWłochy= 2186 ⁿPolska=1502 ⁿHiszpania= 2050

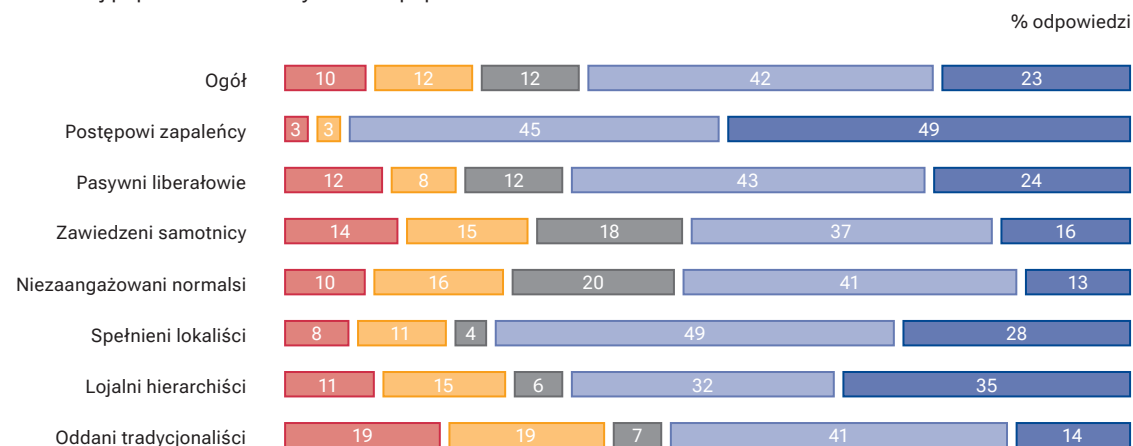
Rozwiązania dotyczące uporządkowania procesów migracyjnych: wykwalifikowani pracownicy w określonych branżach

WYKRES 39

W debacie publicznej pojawiają się różne propozycje, jak uporządkować proces przyjmowania uchodźców i migrantów do Polski. Jak ocenia Pan/Pani poniższe propozycje?

Wskazanie branż z niedoborem pracowników i umożliwienie wykwalifikowanym imigrantom i uchodźcom legalnego przyjazdu do Polski i podjęcie pracy na tych stanowiskach

■ Zdecydowanie nie popieram ■ Raczej nie popieram ■ Nie wiem / nie mam zdania
■ Raczej popieram ■ Zdecydowanie popieram

CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

Stosunek Polek i Polaków do migracji pozostaje ambiwalentny, jednak nie można odmówić im życzliwości i chęci pomocy. Poparcie dla różnych działań wspierających migrantów stanowi tego wyraźne potwierdzenie.

Aż 65% badanych popiera rozwiązanie polegające na identyfikacji branż dotkniętych niedoborem pracowników i umożliwieniu wykwalifikowanym imigrantom oraz uchodźcom legalnego przyjazdu do Polski w celu podjęcia pracy na tych stanowiskach. Tak wysokie poparcie ponad podziałami pokazuje po raz kolejny, że zatrudnienie imigrantów odgrywa kluczową rolę w budowaniu społecznej akceptacji.

W większości pozytywne były również opinie dotyczące rozwiązania zakładającego umożliwienie przyszłym migrantom ubiegania się o pozwolenie na pracę jeszcze w kraju pochodzenia, z przyjazdem do Polski dopiero po jego uzyskaniu. Rozmówcy dostrzegali w tym rozwiązaniu duży potencjał dla lepszej kontroli migracji zarobkowej oraz zapewnienia większej zgodności przyjazdu pracowników z zewnątrz z rzeczywistymi potrzebami rynku pracy.

Jeżeli ktoś jest specjalistą, a jakaś firma potrzebuje i nie może znaleźć pracowników, to okej, zatrudniam, przyjmuję. Pytanie na jak długo, tak? I jakie to miałyby być warunki, ale ogólnie jest to w porządku. My też szukaliśmy przecież za granicą pracy, jeździliśmy, a potem wracaliśmy do siebie.

~ JOANNA, 53 LATA, SPEŁNIENI LOKALIŚCI

Moim zdaniem takie rozwiązanie jest jak najbardziej słuszne. Będziemy mogli mieć takich pracowników, jakich potrzebujemy.

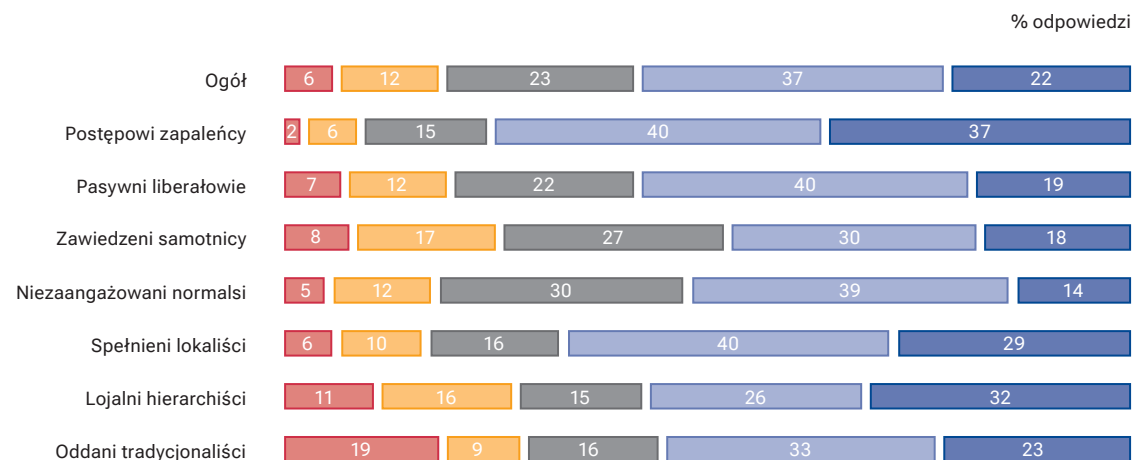
~ EDWARD, 62 LATA, PASYWNI LIBERAŁOWIE

Rozwiązania dotyczące uporządkowania procesów migracyjnych: legalna praca dla osób czekających na azyl

WYKRES 40

Osoby, które przebywają w środkach dla uchodźców i czekają na rozpatrzenie swoich wniosków o azyl, powinny móc legalnie pracować. W jakim stopniu zgadza się Pan/Pani z tym stwierdzeniem?

■ Zdecydowanie się nie zgadzam ■ Raczej się nie zgadza ■ Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam
■ Raczej się zgadzam ■ Zdecydowanie się zgadzam

CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

Wysokie znaczenie podjęcia pracy przez osoby przyjeżdżające do Polski znajduje potwierdzenie również w szerokim, ponadpartyjnym poparciu dla umożliwienia legalnego zatrudnienia osobom przebywającym w ośrodkach dla uchodźców, oczekującym na rozpatrzenie wniosków o azyl. Tę propozycję popiera 59% badanych, podczas gdy sprzeciw wyraża jedynie 18%.

Biorąc pod uwagę, że praca i udział w życiu gospodarczym stanowią kluczowy element procesu integracji imigrantów, przyjmowanie ich bez zapewnienia możliwości zadbania o własne utrzymanie wydaje się prostą receptą na integracyjną porażkę.

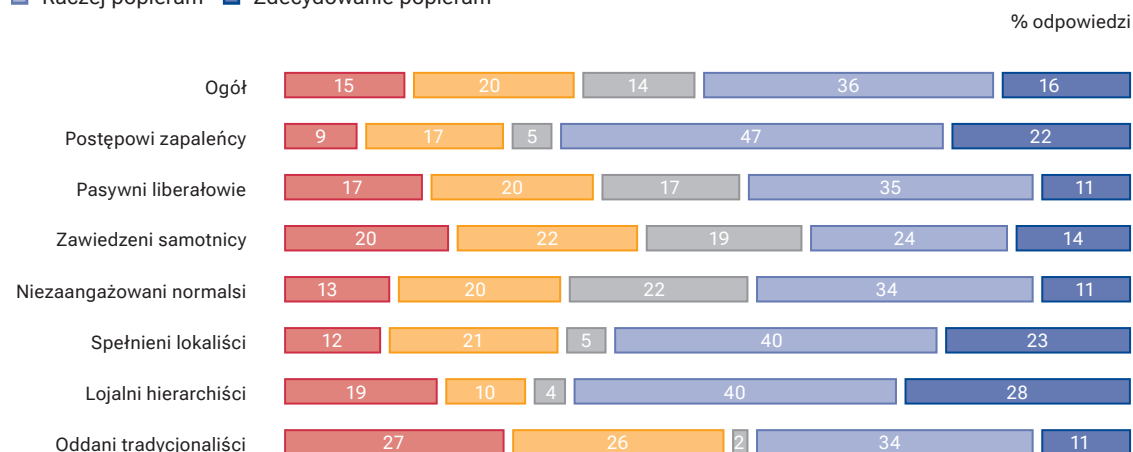
Rozwiązania dotyczące uporządkowania procesów migracyjnych: uproszczenie uznawania dyplomów i kwalifikacji

WYKRES 41

W debacie publicznej pojawiają się różne propozycje, jak uporządkować proces przyjmowania uchodźców i migrantów do Polski. Jak ocenia Pan/Pani poniższe propozycje?

Uproszczenie uznawania dyplomów uniwersyteckich i kwalifikacji technicznych, aby migranci przebywający w Polsce mogli legalnie pracować w zawodzie

■ Zdecydowanie nie popieram ■ Raczej nie popieram ■ Nie wiem / nie mam zdania
■ Raczej popieram ■ Zdecydowanie popieram

 CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

52% badanych popiera uproszczenie procedur uznawania dyplomów uniwersyteckich i kwalifikacji technicznych, tak aby migranci przebywający w Polsce mogli legalnie wykonywać zawód zgodny ze swoim wykształceniem. Brak poparcia dla tego rozwiązania zadeklarowało 35% Polek i Polaków.

Najczęściej takie rozwiązanie popierają Postępowi zapaleńcy, Spełnieni lokalisci oraz Lojalni hierarchiści, choć motywacje stojące za tym poparciem różnią się między segmentami. W przypadku Postępowych zapaleńców jest ona silniej związana z empatią i przekonaniem o równości szans. Z kolei u Spełnionych lokalistów i Lojalnych hierarchistów sprzyja jej przede wszystkim pragmatyzm – przekonanie, że wykorzystanie wysokich kompetencji imigrantów może wspierać rozwój Polski i krajowej gospodarki.

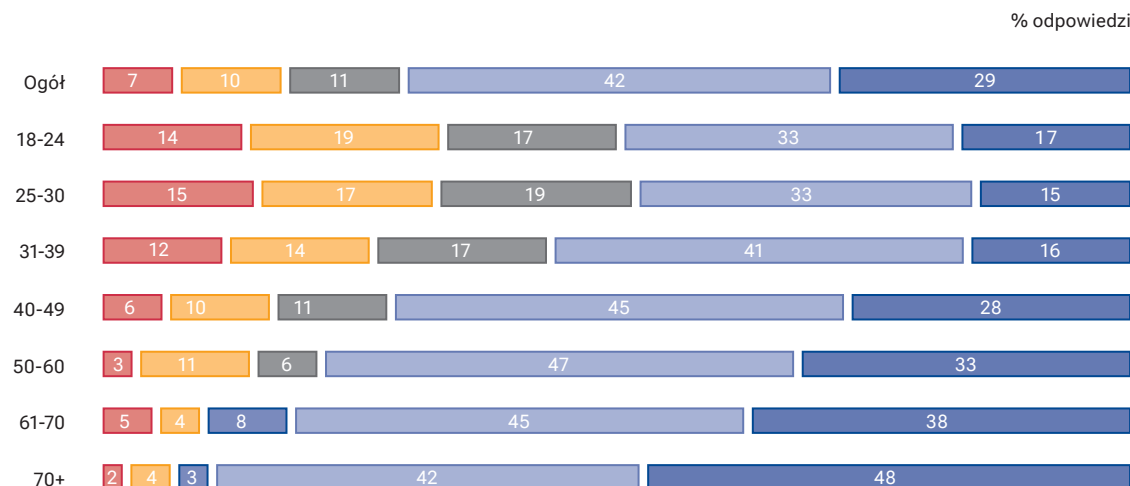
Rozwiązania dotyczące uporządkowania procesów migracyjnych: sezonowość legalnego pobytu

WYKRES 42

W debacie publicznej pojawiają się różne propozycje, jak uporządkować proces przyjmowania uchodźców i migrantów do Polski. Jak ocenia Pan/Pani poniższe propozycje?

Umożliwienie legalnego pobytu pracownikom z innych krajów tylko na czas wykonywania prac sezonowych (np. w rolnictwie)

■ Zdecydowanie nie popieram ■ Raczej nie popieram ■ Nie wiem / nie mam zdania
■ Raczej popieram ■ Zdecydowanie popieram

CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

Czasowy pobyt migrantów w Polsce w związku z wykonywaniem prac sezonowych cieszy się bardzo wysokim poparciem Polek i Polaków – aż 71% badanych wyraziło pozytywny stosunek do tego rozwiązania.

W żadnej z analizowanych grup demograficznych ani światopoglądowych nie odnotowano przewagi sprzeciwu wobec takiej propozycji.

Na uwagę zasługuje natomiast bardziej sceptyczny stosunek najmłodszych respondentów. Może on wynikać z ich mniej stabilnej sytuacji zawodowej oraz poczucia większej konkurencji ze strony migrantów. Prace sezonowe są dla tej grupy atrakcyjne również dlatego, że często można je wykonywać w miesiącach wolnych od nauki.

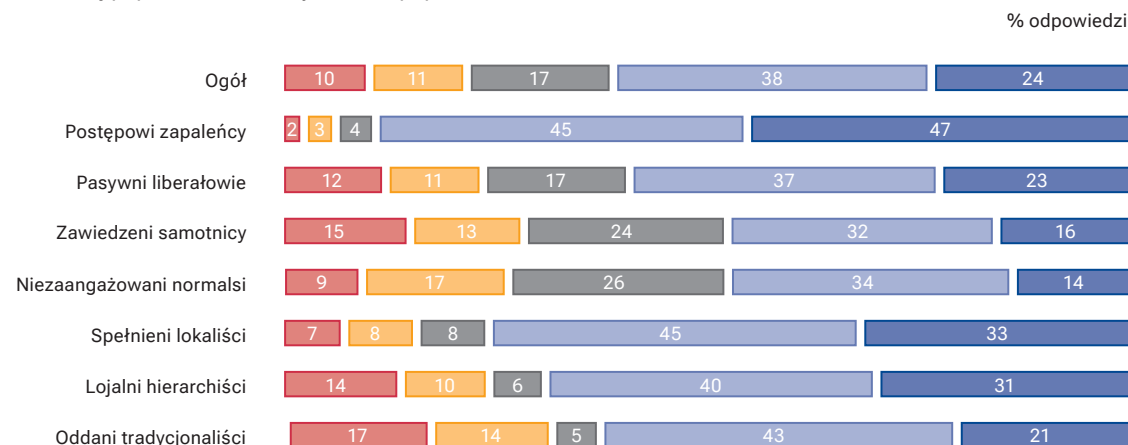
Rozwiązania dotyczące uporządkowania procesów migracyjnych: ubieganie się o legalny pobyt przed wyjazdem

WYKRES 43

W debacie publicznej pojawiają się różne propozycje, jak uporządkować proces przyjmowania uchodźców i migrantów do Polski. Jak ocenia Pan/Pani poniższe propozycje?

Umożliwienie osobom uciekającym przed niebezpieczeństwem ubiegania się o legalny pobyt przed przybyciem do Polski, tak aby nie musiały ryzykować życia podczas niebezpiecznych podróży

■ Zdecydowanie nie popieram ■ Raczej nie popieram ■ Nie wiem / nie mam zdania
■ Raczej popieram ■ Zdecydowanie popieram

CATI/CAWI, 10-20 marca 2025, N=1502

Wysokim poparciem społecznym cieszy się również zmiana w zasadach ubiegania się o azyl.

62% badanych popiera umożliwienie osobom uciekającym przed niebezpieczeństwem ubiegania się o legalny pobyt jeszcze przed przybyciem do Polski, tak aby nie musiały one ryzykować życia podczas niebezpiecznych podróży. Przeciwnych temu rozwiązaniu jest jedynie 21% respondentów.

Największe poparcie dla tej propozycji obserwuje się wśród Postępowych zapaleńców, Spełnionych lokalistów, Lojalnych hierarchistów oraz Oddanych tradycjonalistów. W tych grupach istotną rolę może odgrywać fundament moralny troski, skłaniający do zapewnienia bezpieczeństwa osobom słabszym i znajdującym się w trudnej sytuacji. W przypadku dwóch ostatnich segmentów zauważalny jest jednak również wyraźny odsetek osób wyrażających sprzeciw wobec tego rozwiązania.

Uczestnicy fokusów również w większości pozytywnie oceniali pomysł umożliwienia ubiegania się o azyl jeszcze w kraju pochodzenia. Zwracali jednak uwagę na praktyczne trudności związane z wdrożeniem takiego rozwiązania w sytuacjach kryzysowych, takich jak wojna czy

nagłe konflikty zbrojne. Jak podkreślali badani, w takich okolicznościach ludzie często muszą uciekać natychmiast, bez możliwości przeprowadzenia formalnych procedur czy przygotowania niezbędnych dokumentów.

Jeżeli taka osoba wystąpi, będąc w swoim kraju, no i założmy, że jest prześladowana i wystąpi oficjalną drogą o azyl, jeszcze będąc w swoim kraju, to nikt jej nie wypuści z tego kraju legalnie, bo już zaraz służby tam w tym kraju się nią zaopiekują, prawda?

~ FILIP, 51 LAT, PASYWNI LIBERAŁOWIE

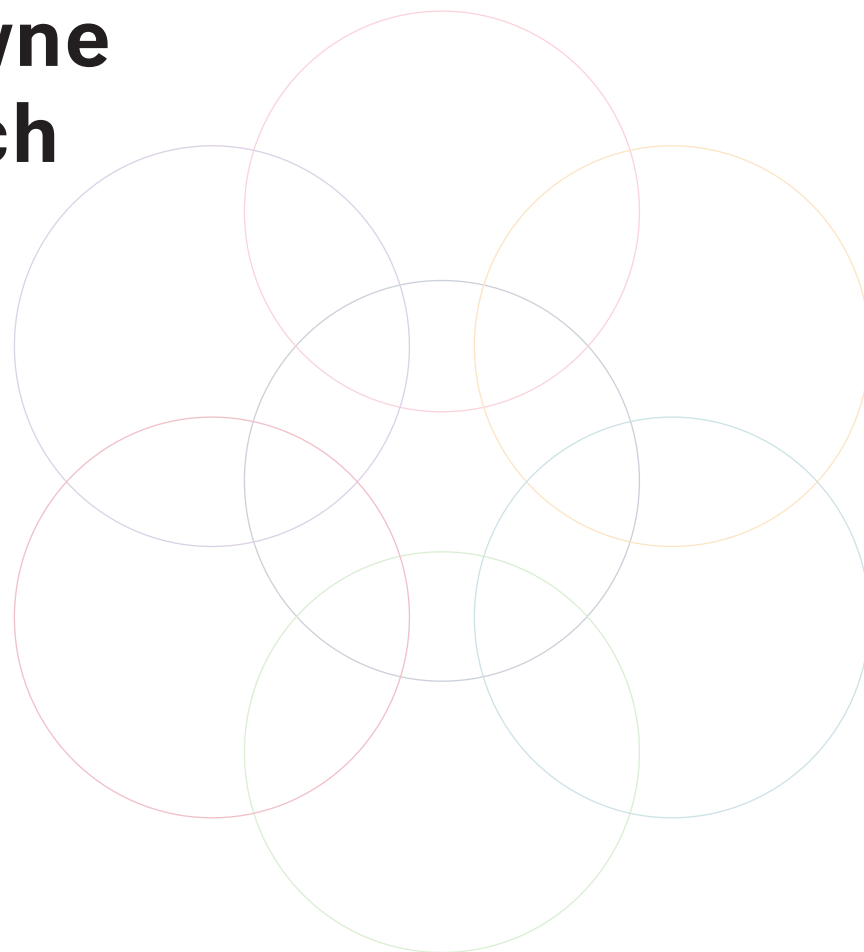
Jeżeli są działania wojenne, szczególnie takie nagłe, mój kraj zostaje zaatakowany, ja natychmiast pakuję się i uciekam. Ja nie mam czasu, żeby wystąpić wcześniej o taki azyl i czekać, aż mi go przyznają, bo ja już mogę nie żyć. Więc pakuję się i uciekam, i na granicy proszę. Realnie ten pomysł jest trudny do zrealizowania.

~ JOANNA, 53 LATA, SPEŁNIENI LOKALIŚCI

Nowe rozwiązania prawne oraz tworzenie legalnych ścieżek migracji

Podsumowanie

Dla społecznej akceptacji migrantów szczególne znaczenie ma ich zatrudnienie, co widać w powszechnym poparciu dla nowych rozwiązań prawnych ułatwiających migrantom i uchodźcom znalezienie pracy w kraju docelowym, jak np. umożliwienie pracy wykwalifikowanym osobom w branżach z niedoborem pracowników. Znaczna część społeczeństwa popiera także przyznanie uchodźcom prawa do pracy podczas oczekiwania na rozpatrzenie wniosków o azyl oraz czasowy pobyt migrantów w ramach prac sezonowych. Większość badanych opowiada się także za zmianami w prawie azylowym, które pozwalałyby na ubieganie się o legalny pobyt jeszcze przed przyjazdem do Polski, co ma chronić uchodźców przed niebezpiecznymi podróżami. Taka postawa odzwierciedla otwartość na konkretne, praktyczne rozwiązania, które ułatwiają integrację i zapewniają większe bezpieczeństwo nowym mieszkańcom.

Podczas wywiadów fokusowych w wypowiedziach uczestników wybrzmiało dużo obaw i sceptycyzmu dotyczącego rosnących migracji do Polski. Na koniec każdej z rozmów poprosiliśmy uczestników o napisanie na kartce jednego słowa opisującego podejście, które powinno nas charakteryzować jako państwo przyjmujące migrantów. Wśród

wskazanych słów właściwie nie pojawiały się słowa nacechowane negatywnie. Polki i Polacy nie chcą, by nasz kraj stał się zamkniętą twierdzą. Ich zdaniem polityka migracyjna naszego kraju powinna być oparta przede wszystkim na równowadze, otwartości, kontroli, wyrozumiałości i rozsądku.

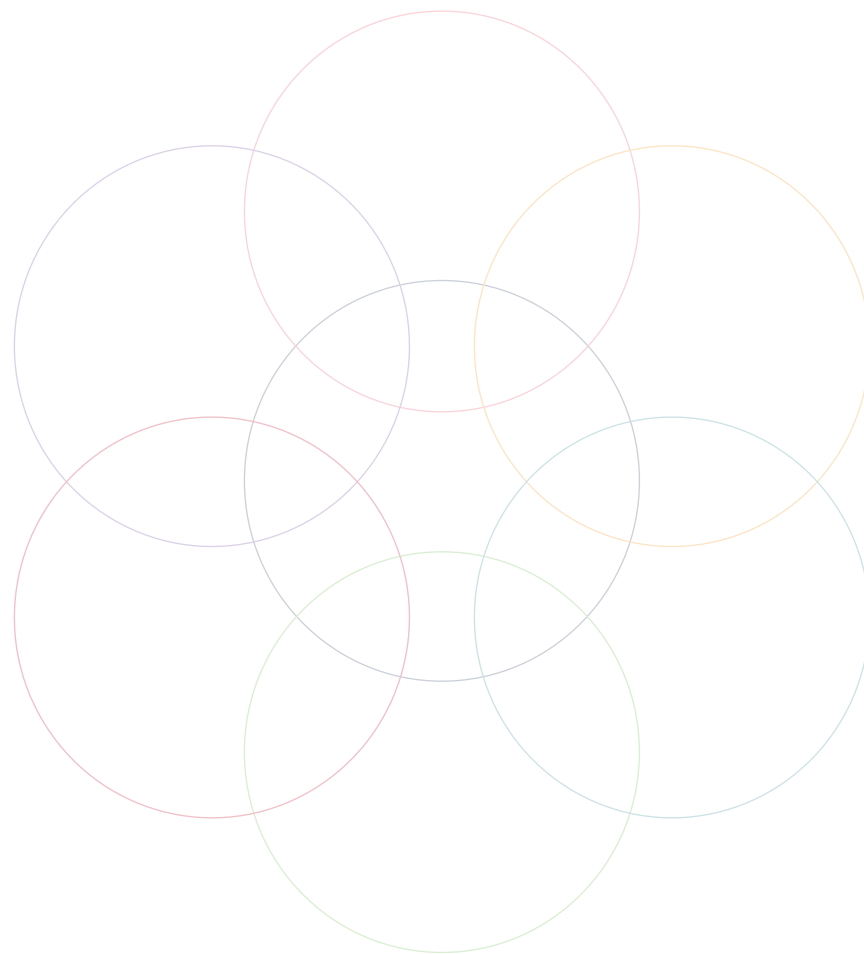

VIII. Podsumowanie

Przekształcenie się Polski z kraju emigracyjnego w imigracyjny stanowi istotną zmianę zarówno dla państwa, jak i jego obywateli. Coraz wyraźniej dostrzegamy, że migracja jest procesem nieuniknionym – z jednej strony ze względu na globalne zjawiska, takie jak nierówności, wojny, prześladowania polityczne czy zmiany klimatyczne, z drugiej zaś z powodu wyzwań wewnętrznych, m.in. niżu demograficznego, starzenia się społeczeństwa i niedoboru pracowników. Dla wielu z tych problemów migracja może stanowić skuteczne, a czasem wręcz jedyne rozwiązanie.

Polskie społeczeństwo coraz częściej dostrzega złożoność wyzwań i szans związanych z rosnącą skalą migracji. Obok obaw dotyczących bezpieczeństwa pojawia się świadomość, że migranci i uchodźcy mogą być odpowiedzią na problemy rynku pracy – uzupełniając braki kadrowe w kluczowych branżach i podejmując pracę w zawodach nieatrakcyjnych dla obywateli Polski.

Choć temat migracji wciąż budzi w polskim społeczeństwie przede wszystkim niepokój, istotne pozostaje pragnienie, by Polska była postrzegana na arenie międzynarodowej jako kraj gościnny. Towarzyszą nam również współczucie i troska wobec osób przybywających do naszego kraju – postrzegamy migrantów jako kierujących się dobrymi intencjami, takimi jak chęć poprawy życia swojego i swoich rodzin,

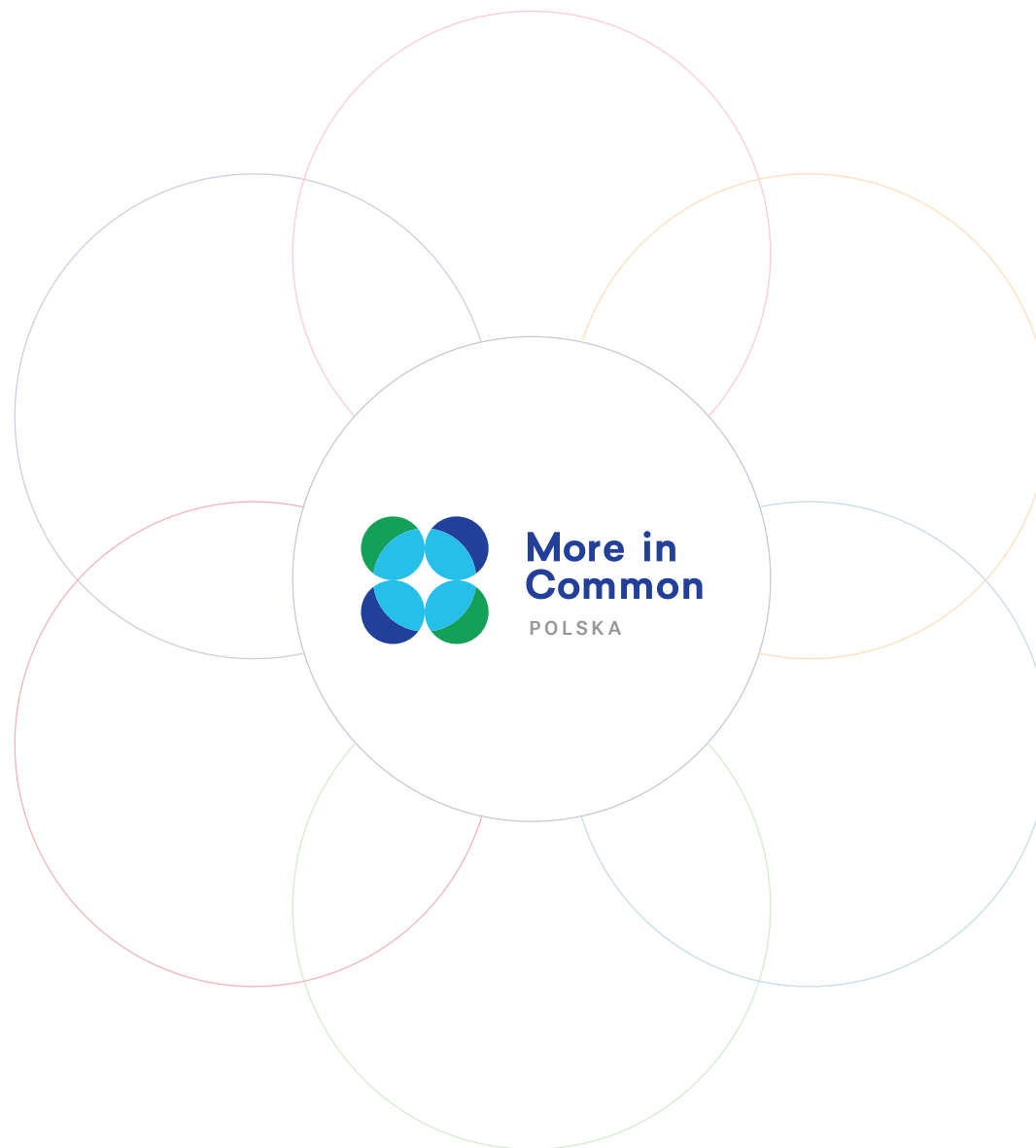
a zarazem odczuwamy niepokój wobec nasilającej się przemocy wobec migrantów i uchodźców w Polsce.

Świadomość tych ambiwalencji idzie w parze z poczuciem, że instytucje zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim nie traktują tematu migracji wystarczająco odpowiedzialnie i poważnie. Zaufanie wobec działań państwowych i europejskich instytucji zajmujących się polityką migracyjną pozostaje na bardzo niskim poziomie, co respondenci często uzasadniają brakiem jasnej, spójnej strategii i chaotycznym, reaktywnym sposobem działania. W związku z tym społeczne oczekiwania wobec państwa rosną, a Polki i Polacy podkreślają potrzebę aktywnego zaangażowania i podejmowania konkretnych kroków m.in. w obszarze integracji migrantów.

Brak powagi dostrzegany jest również w sposobie, w jaki temat migracji prezentowany jest w debacie publicznej. Dyskusja na ten temat, choć głośna, według polskiego społeczeństwa wciąż pozostaje daleka od rzeczowej. Polki i Polacy chcieliby słyszeć od polityków więcej o realnych szansach i zagrożeniach związanych z rosnącą migracją do Polski, a mniej opartego na stereotypach i wykorzystywanego w bieżącej walce politycznej przekazu. Brak zaufania do polityków oraz do informacji powtarzanych w tradycyjnych mediach sprawia, że coraz więcej osób poszukuje wiadomości o migracji w internecie i mediach społecznościowych, gdzie łatwiej natrafić na dezinformację.

Przemyślane działania państwa w obszarze integracji migrantów i uchodźców oraz tworzenia legalnych ścieżek migracji – oparte na

równowadze, otwartości i kontroli – mogłyby nie tylko zwiększyć poczucie bezpieczeństwa obywateli, lecz także przyczynić się do budowania bardziej spójnej i odpowiedzialnej polityki migracyjnej.

Porozmawiajmy poważnie o migracjach

Europe Talks Migrations

www.moreincommon.pl

polska@moreincommon.com